

En Maganda a Bareta a Insulat ni MATEO

Paliwanag Tungkul ten Libro

En Maganda a Bareta ayun kánni Mateo ay mángsaysay a ti Jesus en katuparan nen impan-gaku nen Diyos a kaligtasan ten libro hidi nen Dati a Tipan. Ten pamamag-itan nen pággamit ten makpal a bersikulu a gubwat ten Dati a Tipan, impeta nen nángsulat ti iyád a libro a ti Jesus a taga-Nazaret en áorayán a mangtubus ten Israelita hidi, en banuwan a pinili nen Diyos. Peru maski ni ti Jesus ay neenak sakay nabiyag ten Judio hidi, iyád a Maganda a Bareta ay bakán la a para dikodi nan para ten atanan a tolay.

Maayus a nesaysay ten libro ni Mateo en pangyayari hidi ten biyag ni Jesus: en kákkeenak na, en págbinyag sakay págtoksu dikona, en pángngaral na, págtoldu sakay págpapiyya ten tolay hidi ti Galilea, sakay ten iba pa hidi a lugar. Nesaysay bi háddi en páglakbay ni Jesus sapul ti Galilea hanggan ti Jerusalem sakay en pangyayari hidi ten katapusan a sasimba nen biyag na ti lutaiday. Natapos iyád ten kákkepaku na ten kudus, kákkabiyag na a ruway, sakay ten pággutus na ten disepulus na hidi.

Ti iyád a libro ti Jesus ay nepakilala bilang dakila a maistu a tehud a kapangyariyan ten Kautusan nen Diyos sakay mangaral tungkul ten kahariyan dilanget. En mágkahalaga hidi a toldu ni Jesus ti iyád a libro ay nahati ti limma a bahagi: (1)

en Sermon ten Bukid a nangtalakay ten katangian hidi, tungkulin, karapatan, sakay en sangpáttán nen tolay hidi a paghariyan nen Diyos (kapitulu 5-7); (2) en tungkulin hidi nen sapulu ay ti duwwa a disepulus tungkul ten dapat di hidi a gamitán (kapitulu 10); (3) en talinhaga hidi tungkul ten pághari nen Diyos (kapitulu 13); (4) en toldu hidi tungkul ten kahulugan nen pagin-essa a disepulus (kapitulu 18); sakay (5) en toldu hidi tungkul ten katapusan nen kasalukuyan sakay en adeni dán a pághari nen Diyos (kapitulu 24-25).

Pinaniwalaan a insulat iyád a libru ni Mateo purumeru ay para ten Judio hidi tánni sumampalataya hidi a ti Jesu-Cristo en tábbig nen nalay di dán a áorayán ten págligtas nen Diyos ten banuwan a pinili na.

Lasán nen Libru

En listaan nen lahi sakay kákkeenak ni Jesu-Cristo 1:1-2:23

En págserbi ni Juan a Mágbinyag 3:1-12

En págbinyag sakay págtoksu kánni Jesus 3:1-13-4:11

En págserbi ni Jesus ti Galilea 4:12-18:35

Sapul ti Galilea hanggan ti Jerusalem 19:1-20:34

En katapusan a sasimba bagu matay ti Jesus 21:1-27:66

En kákkabiyag a ruway sakay káppeta nen Panginoon 28:1-20

*En Listaan nen Ninunu hidi ni Jesu-Cristo
(Lu. 3:23-38)*

¹ Iddi en listaan nen ninunu hidi ni Jesu-Cristo a gubwat ten lahi ni David a gubwat bi ten lahi ni Abraham.

² Ti Abraham ay ama ni Isaac sakay ti Isaac bi en ama ni Jacob. Ti Jacob ay ama ni Juda sakay en kákkapatkaka na hidi a lállaki.

³ Ti Juda ay ama de Fares ay ti Zara (en ina di ay ti Tamar). Sakay ti Fares ay ama ni Esrom a ama ni Aram.

⁴ Ti Aram ay ama ni Abinadab sakay ti Abinadab ay ama ni Naason a ama ni Salmon.

⁵ Ti Salmon ay ama ni Booz a en ina na ay ti Rahab. Sakay ti Booz ay ama ni Obed (en ina na ay ti Ruth) a ama ni Jesse

⁶ a ama bi ni Hari a David.

Ti David ay ama ni Solomon (en ina na ay ti Batseba a nabiluwan ni Urias).

⁷ Ti Solomon ay ama ni Roboam a ama ni Abias sakay ti Abias ay ama ni Asa.

⁸ Ti Asa ay ama ni Josafat a ama ni Joram. Sakay ti Joram ay ama ni Ozias.

⁹ Ti Ozias ay ama ni Jotam a ama ni Acaz sakay ti Acaz ay ama ni Ezequias.

¹⁰ Ti Ezequias ay ama ni Manases, ti Manases ay ama ni Amos sakay ti Amos ay ama ni Josias.

¹¹ Sakay ti Josias ay ama ni Jeconias sakay en kákkapatkaka na hidi a lállaki. Neenak dán hidi ten panahun a pinuwera nen taga-Babilonia hidi en Israelita hidi a iyangay ten bansa di.

¹² Nadid káttapos nen panahun a puwersadu a kákkeangay nen Israelita hidi ti Babilonia ay nagin anak ni Jeconias ti Salatiel a ama ni Zorobabel.

¹³ Ti Zorobabel ay ama ni Abiud. Ti Abiud ay ama ni Eliquim sakay ti Eliquim ay ama ni Azor.

¹⁴ Ti Azor ay ama ni Sadoc. Ti Sadoc ay ama ni Aquim sakay ti Aquim ay ama ni Eliud.

15 Ti Eliud ay ama ni Eleazar; ti Eleazar ay ama ni Matan. Ti Matan ay ama ni Jacob.

16 Sakay ti Jacob ay ama ni Jose a kabinga ni Maria. Ti Maria ay ina ni Jesus a dáddulawán a Cristo.

17 Kaya tehud a sapulu ay ti áppat a salinlahi sapul kánni Abraham hanggan kánni David. Sakay sapulu ay ti áppat a salinlahi sapul kánni David hanggan ten panahun nen puwersadu a kákkeangay nen Israelita hidi ti Babilonia. Sakay tehud bi a sapulu ay ti áppat a salinlahi sapul ten puwersadu a kákkeangay ti Babilonia hanggan kánni Cristo.

En Kákkeanak ni Jesu-Cristo

(Lu. 2:1-7)

18 Kona háddi en nangyari ten kákkeanak ni Jesu-Cristo. Ti Maria a ina ni Jesus sakay ti Jose ay nagkasundu dán hidi a magkabinga. Peru bagu hidi a nagagum ay mabuktet dán ti Maria (iyud ay nangyari ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Banal a Ispiritu.)

19 Ti Jose a magin kabinga ni Maria ay matuwid a tolay. Gapu awan na gustu a mapasaniki ti Maria ten kakpalan ay binalak na a hiwalayan ti palihim.*

20 Peru mentras a ásisipán na iyud ay minetidug siya sakay en anghel nen Panginooon ay pummeta dikona ten pamamag-itan ni tagináp sakay kinagi nen anghel, “Jose a gubwat ten lahi ni David, dyan

---

* **1:19** 1:19 Ten Judio hidi, en bábbi oni lállaki a nagkasundu dán a magpakasal ay ibilang di hidi a magkabinga dán maski ni awan palla hidi nagagum.

ka manteng a tulusán a pakasalan ti Maria gapu en buktet na ay ten pamamag-itan nen kapang-yariyan nen Banal a Ispiritu.

²¹ Magenak siya ti essa a lálaki sakay ngaranan mu a Jesus, gapu siya en mángligtas ten tolay na hidi ten kasalanan di hidi.”

²² Nangyari i atananid a iyud tánni matupad en kinagi nen Panginoon ten pamamag-itan nen propeta a,

²³ “Mágsanig kam! Maglihi en essa a birhen sakay magenak siya ti essa a lálaki, sakay ngaranan siya a Emmanuel.”

(En kahulugan ni iyád ay “Kaguman tam en Diyos.”)

²⁴ Nadid, ten dikona a malukag ti Jose ay sinunud na en utus nen anghel nen Panginoon dikona sakay inagum na ti Maria.

²⁵ Peru awan inarikad ni Jose ti Maria hanggan dikona a awan meenak en anak a lálaki. Ten dikona a neenak en anak ay nginaranan ni Jose a Jesus.

2

En Págbisita kánni Jesus nen Mágkarunung hidi

¹ Nadid ti Jesus ay neenak ten banuwan a Bethlehem a sakup ni Judea ten kapanahunan nen pághari ni Herodes. Ten kákkeenak ni Jesus ay tehud a dummemát ti Jerusalem a sangan a mágkurunung a tolay a gubwat ti sikatan.

² Nágtatanungán hidi ten tolay hidi haud, “Hádyá dán en neenak a anak a magin hari nen Judio hidi? Gapu netan mi a lummitaw ti sikatan en biton

na. Kaya ummangay kami háddi ay tánni sambaán siya.”

³ Nadid ten dikona a mabareta iyud ni Hari a Herodes ay nabalisa siya ti hustu kona bi ten atanan nen taga Jerusalem hidi.

⁴ Kaya pinisan na en atanan a pinunu nen padi hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay tinanung na hidi, “Hádyá a meenak en Cristo?”

⁵ Kinagi di a, “Ti Bethlehem a sakup ni Judea,” gapu kona háddi en insulat nen propeta:

⁶ “Siko Bethlehem a sakup ni Juda,
ay awan ka medimudyan ten atanan a banuwan ni Juda.

Gapu dikomu a maggubwat en essa a pinunu a mamahala ten banuwan ku a Israel.’ ”

⁷ Nadid ten dikona a matukuyan iyud ni Herodes, ay pinadulaw na ti lihim en mágkarunung hidi a tolay. Tinukoy na dikodi ni nengkan a lummitaw en biton.

⁸ Káttapos ay kinagi na dikodi, “Kadmoy dán ti Bethlehem sakay pakaaryokán moy en anak. Ni ketan moy dán ay ibareta moy dikoku a pagdaka tánni angayák bi sumamba dikona.”

⁹ Nadid pákkasanig di ten kinagi nen hari ay lum-makad dán hidi. Ten dikona a ketan di a ruway en biton ay tunay en saya di. Inggiya hidi nen biton hanggan dikona a makademát hidi ten tapat nen páppágyanan nen anak.

¹⁰ Tunay en saya nen mágkarunung hidi a tolay a gubwat ti sikatan dikona netan di a ummimang en biton.

¹¹ Dikona a makasáddáp dán hidi ten bilay ay netan di en anak a kaguman na en ina na a ti Maria. Lummuhud hidi sakay sinamba di en anak. Inluwas di en rigalu di hidi ten anak a gintu, insenso sakay mira.

¹² Nadid dikona pasoli dán hidi ay kinagi nen Diyos dikodi ten pamamag-itan ni tagináp a dyan dán hidi soli kánni Herodes. Kaya iba dán a dilan en naglakadan di.

Gumminan de Jose a Tamu ti Egipto

¹³ Nadid ten kállakad nen mágkarunung hidi a tolay ay pummeta kánni Jose en anghel nen Panginoon ten pamamag-itan ni tagináp. Kinagi na dikona, “Jose umikat ka dán sakay iyangay mu i matina en ti Egipto. Dyan kam lumakad haud mentras a awan ku kagiyán dikomu. Gapu aryokán ni Herodes i anaken tánni bunuwán na.”

¹⁴ Kaya ummikát ti Jose ti gibiyid a iyud sakay ummangay hidi ti Egipto kaguman na en matina.

¹⁵ Sakay haud dán hidi a nágyan hanggan ten dikona a dummemát en panahun nen kákkatay ni hari a Herodes. Nangyari iyud tánni matupad en kinagi nen Panginoon ten pamamag-itan nen propeta hidi a, “Dinulawan ku en anak ku a lumakad ti Egipto.”

Pinabunu ni Herodes en Anak hidi a Lállaki

¹⁶ Nadid ten dikona a matukuyan ni Herodes a linoku siya nen mágkarunung hidi a tolay ay naiyamu siya ti hustu. Kaya pinabunu na ten sundalu na hidi en atanan a anak a lállaki a tehud a idad a duwwa a taon a padibábbi a mágyan ti Bethlehem sakay ten palebut na hidi a lugar. En nagin giyya

na ten idad nen anak hidi a bunuwán ay ayun ten natukuyan na a kinagi nen mágkarunung hidi a tolay a panahun a kállitaw nen biton.

¹⁷ Natupad ngani en kinagi ni propeta a Jeremias tenhud a,

¹⁸ ‘Nasanig ti Rama en boses,
boses nen matindi a sangetan sakay kalungkutan.

Sássangitan ni Raquel en anak na hidi.

Awan na gustu a paraparaán gapu nágkatay dán hidi.”

En Kássoli De Jose a Gubwat ti Egipto

¹⁹ Nadid ten dikona a natay dán ti Herodes, ay pummeta kánni Jose en anghel nen Panginoon ten pamamag-itan ni tagináp dikona a ked palla siya ti Egipto.

²⁰ Kinagi na, “Jose umikat ka dán, iyoli mu dán i matina en ti Israel, gapu natay dán en masor hidi a mangbunu ti anaken.”

²¹ Kaya ummikát siya sakay nagsoli hidi ti Israel kaguman na en matina.

²² Peru ten dikona a matukuyan ni Jose a ti Arquelao a anak ni Herodes en maghari ti Judea ay mineántingan siya a angay haud. Sakay binawalan siya nen Panginoon ten pamamag-itan ni tagináp kaya ummangay siya ti Galilea.

²³ Kaya nágyan siya ten banuwan a Nazaret a sakup ni Galilea tánni matupad en kinagi nen propeta hidi tenhud a, “Siya ay mangaranan a Nazareno.”

3

*En Pángngaral ni Juan a Mágbinyag
(Mc. 1:1-8; Lu. 3:1-18; Jn. 1:19-28)*

¹ Nadid ti panahunid a iyud ay dummemát ti Juan a Mágbinyag ten kaparangan ti Judea sakay nangaral.

² Kinagi na, “Adággan moy dán en kasalanan moy hidi gapu adeni dán a dumemát en kahariyan dilanget!”

³ Ti Juan en gustu a kagiyán ni propeta Isaias dikona a kinagi na a,

“Tehud a magpákraw ten kaparangan.

‘Thanda moy dán en dilan nen Panginoon;
maggamet kam ti masunong a dilan a
paglakadan na!’ ”

⁴ En damit ni Juan ay naladi a dutdut ni kamelyo sakay en sinturon na ay gubwat ten koblet ni hayup. En kákkánán na ay raksa a dudun sakay pulut ni pitukan.

⁵ Angay nágsanig dikona en tolay hidi a gubwat ti Jerusalem, ti Judea, sakay en mágyan hidi ten banuwan hidi a namagdibelyu ten dinom ti Jordan.

⁶ Impahayag di en kasalanan di hidi sakay bininyagan hidi ni Juan ten dinom ti Jordan.

⁷ Peru dikona a ketan ni Juan a makpal a Pariseo sakay Saduseo a umadeni tánni magpabinyag, ay kinagi na dikodi, “Sikam a lahi ni biklat. Deya i nagkagiyid dikomoy a maginanan moy en parusa nen Diyos?”

⁸ Patunayan moy pa ten kákkabiyag moy a talaga a inadággan moy dán en kasalanan moy hidi.

⁹ Sakay dyan moy kagiyán a makaligtas kam ten parusa nen Diyos gapu kagi moy a lahi kam ni Abraham. Kagiyán ku dikomoy a kaya nen Diyos a manglalang ti batuwiday hidi ti tatarudan a lahi ni Abraham.

¹⁰ Nadid palla ay nakahanda dán en wasay a pagkátol ten gamot nen kayu; en bawat kayu a awan magbunga ti maganda ay pukanán sakay ibut ten apoy.

¹¹ “Binyagan takam ten dinom bilang tanda a nagsisi kamon sakay inumadág ten kasalanan moy hidi. Peru en dumemát a kasunud ku ay siya en mangbinyag dikomoy ti Banal a Ispiritu sakay ti apoy. Mas makapangyariyan siya nan sikán, awanák ngani karapatdapat maski ni tagatawid la ten sandalyas na.

¹² Ipagpag na en yaut tánni maalap en paray, káttapos ay iyoli na en paray ten bilay na sakay en lupás ay tutudán ten apoy a awan maadáp maski nikan.”

Bininyagan ni Juan ti Jesus
(Mc. 1:9-11; Lu. 3:21-22)

¹³ Nadid ti Jesus ay dummemát ti Jordan a gubwat ti Galilea tánni angay magpabinyag kánni Juan.

¹⁴ Peru tinanggiyan ni Juan ti Jesus sakay kinagi na, “Sikán i kailanganid a binyagan mu, bakin a angay ka magpabinyag dikoku?”

¹⁵ Tummábbig ti Jesus dikona, “Pabayan mu la a iyád i mangyariyid nadid, gapu iyád i dapatid a gamitán tánni masunud en kaluuban nen Diyos.” Kaya pummayag bi ti Juan.

¹⁶ Ten dikona a mabinyagan ti Jesus ay um-mawas siya ten dinom. Bigla a bumukas dilanget sakay netan na en Ispiritu nen Diyos a dummibábbi a kumán a kalapati sakay ummapon dikona.

¹⁷ Sakay tehud a boses a nasanig a gubwat dilanget a kinagi na, “Saiyád en mahal ku a Anak, masayaák a tarud dikona!”

4

Tinoksu ni Satanas ti Jesus (Mc. 1:12-13; Lu. 4:1-13)

¹ Nadid ti Jesus ay inggiyya nen Ispiritu nen Diyos ten kaparangan tánni toksuwán nen diyablo.

² Nagkulásyon ti Jesus ti áppat a pulu a aldew ay ti gibi kaya nagaláp siya ti hustu.

³ Dummemát en diyablo sakay kinagi na, “Ni talaga a siko en Anak nen Diyos ay gamitán benid a tinapay i batuwiday hidi.”

⁴ Peru tummábbig ti Jesus, “Nakasulat, bakán la a ten tinapay a mabiyag i tolaid, nan ten bawat Upos a maggubwat ten Diyos.”

⁵ Káttapos ay inyangay siya nen diyablo ten Templo ti Jerusalem ten Banal a siyudad. Sakay pinágtaknág na siya ten kalangkawan a bahagi nen Templo.

⁶ Kinagi nen diyablo dikona, “Ni siko en Anak nen Diyos ay tumáknig ka benid, gapu nakasulat, ‘Ipebahala na ka ten anghel na hidi, sakay alalayan di ka ten lima di, tánni awan mesángdul ti batu i básset muwen.’”

⁷ Tummábbig ti Jesus, “Nakasulat bi ten Upos nen Diyos a, ‘Dyan mu purbaan en Panginooon mu a Diyos.’ ”

⁸ Káttapos ay inyangay siya nen diyablo ten essa a malangkaw a bukid sakay pinatan-aw na dikona en atanan a kahariyan ti munduwiday sakay ten kapangyariyan di hidi.

⁹ Sakay kinagi nen diyablo kánni Jesus, “Iyatád ku dikomu i atananid a iyán ni lumuhud ka sakay sumamba ka dikoku.”

¹⁰ Peru kinagi ni Jesus, “Lumayas ka Satanas! Gapu nakasulat, ‘En Panginooon mu a Diyos i dapat muwid a sam-baán.

Sakay siya la i dapat muwid a pagserbiyan.’ ”

¹¹ Káttapos ay linakadan siya nen diyablo. Dum-memát bi en anghel hidi sakay sinerbiyan di ti Jesus.

*Nagsapul ti Jesus a Nagserbi ti Galilea
(Mc. 1:14-15; Lu. 4:14-15)*

¹² Dikona a nabareta ni Jesus a nepiresu ti Juan, ay nagsoli siya ti Galilea.

¹³ Peru awan dán siya nágyan ti Nazaret nan ti Capernaum dán. Iyád a banuwan ay ked ten adeni nen gilid nen Minalnu ti Galilea a sakup ni Zabulon sakay Neftali.

¹⁴ Nangyari iyud tánni matupad en kinagi ni Propeta Isaias a,

¹⁵ “En lugar a Zabulon sakay en lugar a Neftali,
ay dilan nen Hentil a tamu ten minalnu ten
dibelyu ni Jordan
ti Galilea nen Hentil hidi!

¹⁶ En tolay hidi a ked ten kadiklámman

ay naketa ti mademlag a simbuwan!
Para ten mágyan hidi ten diklám nen kamatayan
ay sumikat en demlag.”

¹⁷ Sapul ti panahunid a iyud ay nagsapul dán a mangaral ti Jesus. Kinagi na, “Magsisi kamon sakay adággan moy dán en kasalanan moy hidi gapu adeni dán a dumemát en kahariyan dilanget.”

*En Págdulaw ten Áppat a Mángngikan
(Mc. 1:16-20; Lu. 5:1-11)*

¹⁸ Essa a aldew, mentras a maglakad ti Jesus ten gilid nen Minalnu ti Galilea ay netan na en duwwa a matkaka a de Simon a dáddulawán di a Pedro sakay en kapatkaka na a ti Andres a kasalukuyan hidi a mamanti.

¹⁹ Kinagi ni Jesus dikodi, “Mákkuyug kam dikoku, ta tolduwan takam a manilág ti tolay.”

²⁰ Pagdaka a inwarak nen matkaka en panti di hidi sakay nákkuyug hidi kánni Jesus.

²¹ Nagtulos a naglakad ti Jesus sakay netan na bi en matkaka a de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo. Ked hidi ten abeng a kaguman di en ama di, sakay magayuma hidi ten panti di, sakay dinulaw bi hidi ni Jesus.

²² Pagdaka di a linakadan en abeng sakay en ama di, sakay nákkuyug hidi kánni Jesus.

*Nagtoldu sakay Nagpapiyya ti Jesus ten Tolay
hidi
(Lu. 6:17-19)*

²³ Linebut ni Jesus en buu a Galilea. Nagtoldu siya ten sinagoga di hidi sakay impangaral na en

Maganda a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos. Sakay pinagpiyya na en tolay hidi ten saket di hidi.

²⁴ Nabareta nen tolay hidi ten lugar a Siria en tungkul ten ginamet hidi ni Jesus. Kaya inyangay di dikona en atanan nen tehud hidi a saket, en hinayup hidi, en mágpatay hidi sakay en lupug hidi. Atanan di ay pinagpiyya ni Jesus.

²⁵ Gapu ti iyud ay inumunonud dikona en makpal a tolay a gubwat ti Galilea, Decapolis, Jerusalem, Judea sakay maski en ked hidi ten dibelyu ni Jordan.

5

En Pinagpala hidi

(Lu. 6:20-23)

¹ Dikona a ketan ni Jesus en tunay ti kakpal a tolay ay summangkay siya ten marenggád a bukid. Káetnud na ay ummadeni dikona en disepulus na hidi, ² sakay tinolduwan na hidi. Kinagi na a:

³ “Pinagpala en tolay hidi a en Diyos la i asaan diyid

gapu mebilang hidi ten kahariyan nen Diyos.

⁴ “Pinagpala en tehud hidi a kalungkutan, gapu paraparaán hidi nen Diyos.

⁵ “Pinagpala en magpakababa hidi, gapu magin mana di i munduwiday.

⁶ “Pinagpala en tolay hidi a masor a manggamet ten kaluuban nen Diyos, gapu tulungan hidi nen Diyos a magamet iyád.

⁷ “Pinagpala en makákkagbiyán hidi, gapu kagbiyan bi hidi nen Diyos.

- 8 “Pinagpala en malinis hidi ti págpusuwan,
gapu ketan di en Diyos.
- 9 “Pinagpala en maggamet hidi ti paraan para ten
kapayapaan,
gapu ibilang hidi a anak nen Diyos.
- 10 Pinagpala en usigán hidi gapu ten kásunud di
ten kaluuban nen Diyos,
gapu mebilang hidi ten kahariyan nen Diyos.
- 11 Pinagpala en insultuwán hidi sakay usigán,
sakay pagbintangan ti atanan a kalasi ni madukás
sakay kakabuliyán gapu dikoku.
- 12 Magsaya kam gapu dikál en piremyu moy
dilanget. Kona labi hud en ginággamet nen tolay
hidi ten propeta hidi a nágdipalangu dikomoy.”

Asen sakay Demlag
(Mc. 9:50; Lu. 14:34-35)

13 “Sikam ay asen ti munduwiday. Peru ni
mawanan ti lasa en asen ay konya dán a mesoli en
dati na a lasa? Awan dán iyád ti pakinabang, kaya
ibut dán sakay pagyudakan dálla nen tolay hidi.

14 “Sikam ay demlag ti munduwiday. Awan
metagu en siyudad a ked ten toktok nen
marenggád a bukid.

15 Awan bi ti magtab ti simbuwan sakay
takáppan na ti timba. Nan itupu na iyud ten
talaga a págtupuwan tánni mademlagan en atanan
a ked ten bilay.

16 Kona labi hud, dapat moy a pademlagán en
simbuwan moy ten atubengán nen tolay hidi tánni
ketan di en mágkaganda moy hidi a gamet, sakay
puriyán di en Ama moy a ked dilanget.”

En Toldu Tungkul ten Kautusan

17 “Dyan moy isipán a ummangayák ti munduwiday a para pawanan ku ti bisa en Kautusan sakay en toldu nen propeta hidi. Ummangayák háddi bakán a pawanan hidi iyud ti bisa nan para tupadán.

18 Tandaan moy: mawan en langet ay ten luta peru maski ni en kabaditan a bahagi nen Kautusan ay awan mamawan, hanggan ni awan mangyari en atanan.

19 Kaya ni deyaman en manglabag ten maski kabaditan a bahagi nen Kautusan sakay magtoldu ti konahud ten tolay hidi ay magin kababaan ten kahariyan nen Diyos. Peru ni deyaman en mangsunud ten Kautusan sakay magtoldu ten tolay hidi a tupadán iyud ay magin mataas ten kahariyan dilanget.

20 Peru kagiyán ku dikomoy a, ni en kássunud moy ten kaluuban nen Diyos ay kona la ten págsunud nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay nen Pariseo hidi, ay awan kam makasáddáp ten kahariyan nen Diyos.”

En Toldu ni Jesus Tungkul ten Págsaranta

21 Kinagi pa ni Jesus, “Nasanig moy a intoldu di ten ninunu moy hidi a, ‘Dyan ka mamunu; sakay ni deyaman en makabunu ay meatubeng ten pághatulan.

22 Peru kagiyán ku bi dikomoy, a ni deyaman en maiyamut ten kapatkaka na ay meatubeng ten pághatulan. Sakay en mangkagi ten kapatkaka na a, ‘Awan ka ti kuwenta!’ ay meatubeng ten Sanedrin. Sakay ni deyaman en magkagi ten

kapatkaka na a, ‘Nagareng ka!’ ay meangay ten apoy ti impiyerno

²³ Kaya ni magalay ka ten altar para ten Diyos sakay maala-ala mu a tehud a saket ni isip en kapatkaka mu dikomu,

²⁴ ay iwarak mu pala en alay mu ten atubengán nen altar sakay angay ka mákpagkasundu dikona. Káttapos ay soli ka dán a magalay ten Diyos.

²⁵ “Ni tehud a mángkasu dikomu, ay mákpagkasundu ka dikona a pagdaka bagu a meangay ten pághatulan en kasu mu. Ni awan mu iyud gamitán ay iyangay na ka ten huwes sakay iyangay ka nen huwes ten pulis a mángpiresu dikomu.

²⁶ Kagiyán ku dikomu: awan ka makaluwas haud mentras a awan mu mabayadan a hanggan ten katapusan a sentabos nen dapat mu a bayadan.”

En Toldu Kontra ten Pángngalunya

²⁷ “Nasanig moy dán a nakagi a, ‘Dyan ka mangalunya.’

²⁸ Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy a, ni deya-man en umileng ten essa a bábbi sakay mahalay en isip na ay nangalunya dán siya ti iyud a bábbi ten puso na.

²⁹ Kaya ni en mata mu en dahilan nen págkasala ay lábwetán mu sakay ibut mu! Gapu mas maganda pa ni mawanan ka ti essa a bahagi nen bággi mu nan buu en bággi mu a meangay ti impiyerno.

³⁰ Ni en kawanan mu a lima en dahilan nen págkasala mu ay káttulán mu iyud sakay ibut mu! Mas maganda pa a mawanan ka ti bahagi nen

bággi mu nan buu en bággi mu a meangay ti impiyerno.

En Toldu Tungkul ten Pághivalay nen Magkabinga

³¹ Nakagi bi a, ‘Ni hiwalayan nen lállaki en kabinga na ay dapat a átdenan na ti kasulatan ni pághivalay.’

³² Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy, a ni hiwalayan nen essa a lállaki en kabinga na, puwera la ni nangalunya ay siya en nángtuglad ten kabinga na a mangalunya. Sakay ni deyaman en mangkabinga ten bábbi a hiniwalayan ay nangalunya bi.”

En Toldu Tungkul ten Pánnumpa

³³ “Nasanig moy bi a inyutus nen Diyos ten ninunu moy hidi a, ‘Dyan ka manumpa ti awan ti katutuhanan, nan tupadán mu en sinumpaán mu ten Panginoon.’

³⁴ Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy, “Dyan kamon manumpa ni magpangaku kam. Dyan moy kagiyán a, ‘Tistigu ku dilanget.’ Gapu iyud en trono nen Diyos.

³⁵ Sakay dyan moy bi kagiyán a, “Tistigu ku i lutaiday,” gapu iyád en táttáppakan nen Diyos. Dyan moy bi kagiyán a, ‘Tistigu ku ti Jerusalem,’ gapu iyád en siyudad nen dakila a Hari.

³⁶ Dyan moy bi ipanumpa i ulu moyen, gapu maski ni essa a waget ti buuk moyen ay awan mu mapapudew oni mapangitet

³⁷ Kagiyán mu dálla a ‘Uhu’ ni uhu sakay ‘Awan’ ni awan. Gapu gubwat dán ten Madukás en ányaman a medagdag pa haud.”

*En Toldu Kontra ten Kágganti
(Lu. 6:29-30)*

³⁸ “Nasanig moy a nakagi a, ‘Mata ti mata sakay ngipán ti ngipán.’

³⁹ Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy, dyan moy gantiyan en madukás a tolay. Ni dapangán di ka ten kawanán ay iyatubeng mu bi en kawiri.

⁴⁰ Ni tehud a mángkasu dikomu tánni maalap na en badu mu ay iyatád mu dikona pati en alikábkáb mu.

⁴¹ Ni ipilit dikomu nen essa a sundalu a pakarga en tawid na ti essa a kilumetru ay kargaán mu iyud ti duwwa a kilumetru.

⁴² Mangatád ka ten magagid dikomu sakay dyan mu pakawanan en mangáddem dikomu.”

Mahalán Moy en Kadima Moy

⁴³ “Nasanig moy a nakagi a, ‘Mahalán mu en kaparehu mu a tolay sakay kaiyamutan mu en kadima mu.’

⁴⁴ Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy, a mahalán moy en kadima moy sakay ipagdasal moy en mangsig hidi dikomoy.”

⁴⁵ Ni konahud gamitán moyid ay magin tatarudan kam a anak nen Ama moy dilanget. Gapu pasikatán nen Diyos en aldew para ten mágkabait sakay ten mágkadukás a tolay sakay paudenán na para ten matuwid hidi sakay ten awan matuwid a tolay.

⁴⁶ “Ni en mangmahal la dikomoy en mahalán moy ay awan kam ti mauray a piremyu moy. Gapu maski ni en mágsinger hidi ti buwes ay gággamitán di labi iyud.

⁴⁷ Sakay ni en batiyán moy la ay en kákkapatkaka moy hidi, ay ánya ginamet moyid a higit ten agum? Awan beman kona labi haán gággamitánnid nen Hentil hidi?

⁴⁸ Kaya magin ganap kam a kona ten Ama moy dilanget.”

6

En Toldu Tungkul ten Pángngatád

¹ “Ingatan moy a awan magin kukunwari la en pággamet moy ti maganda gapu ni konahud i gamitán moyid ay awan kam ti maalap a piremyu a gubwat ten Ama moy dilanget.

² Kaya ni mangatád ka ti limus ay dyan mu dán iyud ikákkagi a kona ten gággamitán nen magkukunwari hidi. Maglimus hidi ten sinagoga sakay ten karsada hidi tánni puriyán hidi ni tolay. Kagiyan ku dikomoy a natanggap di dán en piremyu di.

³ Ni mangatád ka ti limus ay dyan mu dán ikákkagi maski ten amigu mu.

⁴ Gamitán mu ti lihim en pángngatád mu, sakay en Ama a maketa ten maganda a ginamet mu ti lihim en mangatád dikomu ti piremyu.”

En Toldu Tungkul ten Págdasal

⁵ “Ni magdasal kam ay dyan moy arigán en magkukunwari hidi. Gugustu di a magdasal a mágtaknág ten sinagoga sakay ten karsada hidi. Kagiyan ku dikomoy, a tinanggap di dán en piremyu di.

⁶ Kaya ni magdasal ka ay sumáddáp ka ten kuwartu mu sakay isiradu mu en pintuwan.

Sakay magdasal kam ten Ama a awan ketan, sakay en Ama mu a maketa ten ginamet mu ti lihim en mangatád dikomu ti piremyu.

⁷ “Ni magdasal kam ay dyan kam maggamit ti makpal a upos a awan ti kahulugan, a kona ten gággamitán nen Hentil hidi. Akala diyid ay sanigán hidi nen Diyos gapu ten kakpal nen kákkagiyán di.

⁸ Dyan moy hidi arigán. Tukoy dán nen Ama moy en kailangan moy bagu moy pa iyud a agidán dikona.

⁹ Kaya ni magdasal kam ay kona háddi:
‘Ama mi a ked dilanget,
sambaán nakuwan en ngaran mu.

¹⁰ Maghari ka nakuwan dikomi.

Masunud nakuwan en kaluuban mu ti lutai-day a kona dilanget.

¹¹ Átdenan mu kami nadid ti pagkain a aldew-aldew;

¹² sakay patawadán mu kami ten kasalanan mi hidi, a kona ten págpatawad mi ten magkasala hidi dikomi.

¹³ Sakay dyan mu kami pabayan a matoksu, nan iligtas mu kami ten Madukás! [Gapu kao mu en kahariyan, en kapangyariyan sakay kaluwalhatian a awan ti katapusan! Amen.]

¹⁴ “Gapu ni patawadán moy en nagkasala hidi dikomoy, ay patawadán kam bi nen Ama moy dilanget.

¹⁵ Peru ni awan moy patawadán en agum, ay awan bi patawadán nen Ama moy en kasalanan moy hidi.”

En Toldu Tungkul ten Pággulásyon

¹⁶ “Ni magkulásyon kam ay dyan moy ipeta en rupa moy a malungkut a kona ten gággamítán nen magkukunwari hidi. Awan hidi magayus ten sadili di tánni matukuyan nen agum a magkulásyon hidi. Kagiyan ku dikomoy, a tinanggap di dán en piremyu di.

¹⁷ Kaya ni magkulásyon ka ay magudemos ka sakay maglangis ka ten buuk mu,

¹⁸ tánni awan mapansin nen tolay hidi a magkulásyon ka. En Ama mu a awan mu ketan i makatukoy laid ten ginamet mu ti lihim, sakay siya i mangatáddid dikomu ti piremyu.”

En Kayamanan Dilanget

¹⁹ “Dyan kam magpuron ti kayamanan ti luta-day, gapu tehud a magsida a insektu sakay kalawang, sakay tehud a makasáddáp a mágtakaw.

²⁰ Nan magpuron kam ti kayamanan moy dilanget ta awan haud ti mangsida a insektu sakay kalawang, sakay awan ti makasáddáp a mágtakaw.

²¹ Gapu ni ked hádya en kayamanan moy, ay ked bi haud en pusu moy.”

En Simbuwan nen Bággi

(Lu. 11:34-36)

²² “En mata en pinakasimbuwan nen bággi. Ni malinaw en pangileng mu, ay mademlagan en buu mu a bággi.

²³ Peru ni madiklám en pangileng mu, ay maputat ti kadiklámman en buu mu a bággi. Sakay ni en demlag mu ay madiklám ay talaga a ked ka ten kadiklámman.”

Diyos oni Kayamanan
(Lu. 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Awan ti alipin a makapagserbi ti sabay ten duwwa a amu, gapu kaiyamutan na en essa sakay mahalán na en essa, magtapat siya ten essa sakay awan siya magin tapat ten kaduwwa. Awan kam maari a magserbi ti sabay ten Diyos sakay ten kayamanan.

²⁵ “Kaya kagiyán ku dikomoy, dyan kam mabalisa tungkul ten kanán moy sakay mainom tánni mabiyag kam oni tungkul ten ibadu moy ten bággi moy. Awan beman mas mahalaga en biyag nan en pagkain, sakay en bággi nan en badu?

²⁶ Ilingán moy en ibun hidi. Awan hidi magmula oni magani oni magpuron ti pagkain ten budega di, peru pakanán hidi nen Ama moy dilanget. Awan beman a mas mahalaga kam nan en ibun hidi?

²⁷ Deya dikomoy i makapangpaatakdugid ten biyag na ti maski ni essa a odas ten pamamag-itan nen págbabalisa na?

²⁸ “Sakay bakin mabalisa kam tungkul ti badu? Isipán moy dálla ni konya a magtubu en bulaklak hidi ten kaparangan, awan hidi magtarabahu oni maggamet ti badu.

²⁹ Peru kagiyán ku dikomoy, a maski ti Solomon a tunay ti yaman ay awan nakapagbadu ti kaparehu ti ganda nen essa ten bulaklak hidi.

³⁰ Ni en lamon hidi ten parang, a biyag nadid sakay ten kailawan ay tutudán ay baduwan nen Diyos, sikam pa beman? Ánya dán ben ti kabadit en pánnampalataya moy ten Diyos!

³¹ “Kaya dyan kam mabalisa tungkul ten makan, mainom oni mesulot moy.

³² Gapu hidi iyád a bagay en kákkabalisaan nen Hentil hidi. Tukoy nen Ama moy dilanget a kailangan moy i atananid a hidi iyád a bagay.

³³ Peru higit ten atanan ay pagsikapan moy a paghariyan kam nen Diyos sakay mabiyag a ayun ten kaluuban na sakay iyatád na dikomoy en atanan nen kailangan moy.

³⁴ “Kaya dyan moy kabalisaan en para ten kailawan, gapu en kailawan ay tehud dán a sadili a kabalisaan. Dyan moy dán dagdagan pa en problema moy kada aldew.”

7

En Toldu Tungkul ten Pághatul

(Lu. 6:37-38, 41-42)

¹ “Dyan moy hatulan en agum tánni awan kam bi hatulan nen Diyos.

² Gapu hatulan kam nen Diyos ayun ten pághatul moy ten agum, sakay pagsukatan bi nen Diyos para dikomoy en ginamit moy ten agum.

³ Bakin barángngán mu en puleng nen kapatkaka mu, samantala awan mu mabarángi gatur-osuwen a puleng ti mata muwen?

⁴ Konya mu a makagi ten kapatkaka mu a, ‘Karon hád ta ibutan ku i puleng muwen,’ samantala gaturusu labi i puleng muwen?

⁵ Siko a magkukunwari! Ibutan mu pa i gatur-osuwen a puleng mu tánni luminaw pangileng muwen sakay makatulung ka a mangibut ten puleng nen kapatkaka mu.

⁶ “Dyan moy iyatád ten asu hidi en banal a bagay, bakay káttapos ay waringán di kam sakay kagatán. Dyan moy iyatád ten babuy en perlas moy hidi gapu pagyudakan di la iyán.”

*Magagid, Magaryok sakay Tumoktok
(Lu. 11:9-13)*

⁷ Ni magagid kam ay atáddan kam; ni magaryok kam ay maketa kam; ni tumoktok kam ay mabukasan kam.

⁸ Gapu en atanan a magagid ay átdenan; en atanan a magaryok ay maketa; sakay atanan a tumoktok ay mabukasan.

⁹ Atáddan moy beman ti batu en anak moy ni magagid ti tinapay?

¹⁰ Oni atáddan moy beman siya ti biklat ni magagid ti ikan?

¹¹ Ni sikam a makasalanan hidi ay tukoy moy a mangatád ti mágkaganda hidi a bagay ten anak moy hidi, ay mas lalu dán en Ama moy a ked dilanget. Átdenan na ti mágkaganda a bagay en deyaman a magagid dikona.

¹² “Gamitán moy ten agum en gustu moy a gamitán di dikomoy. Iyád en kahulugan nen Kautusan sakay en intoldu nen propeta hidi.”

*En Mapiit a Pintuwan
(Lu. 13:24)*

¹³ “Sumáddáp kam ten mapiit a pintuwan. Gapu malawa en pintuwan sakay malabang en dilan a patamu ten kapahamakan, sakay haud paglakadanid nen karpalan.

14 Peru mapiit en pintuwan sakay makitid en dilan a tamu ten biyag, sakay sasangan la en maglakad haud.”

Matenggi Moy hidi ten Gamet Di

(Lu. 6:43-44)

15 “Magingat kam ten awan hidi tatarudan a propeta. Umangay hidi dikomoy a kumán a tupa, peru tatarudanid ay mágkatapang hidi a asu ti talon.

16 Matenggi moy hidi ten pamamag-itan nen gamet di hidi. Maari beman a magbunga ti ubas oni igos en masaet a dawag?

17 En maganda a kayu ay magbunga ti maganda peru en madukás a kayu ay magbunga ti madukás.

18 Awan makapagbunga ti madukás en maganda a kayu sakay awan makapagbunga ti maganda en madukás a kayu.

19 En bawat ponan a awan magbunga ti maganda ay pukanán sakay ibut ten apoy.

20 Kaya matenggi en awan hidi tatarudan a propeta ten pamamag-itan nen gamet di hidi.”

Awan Takam Matenggi

(Lu. 13:25-27)

21 “Awan atanan a mangdulaw dikoku ti, ‘Panginoon, Panginoon,’ ay makasáddáp ten kahariyan nen Diyos, nan en atanan la nen sumunud ten kaluuban nen Ama ku a ked dilanget.”

22 Káddemát nen Aldew nen Pághatul ay makpal a magkagi dikoku a, ‘Panginoon, nagpahayag kami ti mensahi a gubwat ten Diyos, sakay nagpalayas kami ti dimonyo ten pamamag-itan nen

ngaran mu, sakay naggamet kami ti himala ten pamamag-itan nen ngaran mu.’

²³ Peru itábbig kuwid dikodi ay, ‘Awan takam matenggi, umadeyu kam dikoku, sikam a mággamet hidi ti madukás.’ ”

En Duwwa a Mággamet ti Bilay

(Lu. 6:47-49)

²⁴ “Kaya ni deyaman en mágsanig sakay sumunud ten upos ku hidi ay kona ten essa a matalinu a tolay a nagpataknág ti bilay a nepundasyon ti batu.

²⁵ Maski ni maguden ti mabegsák, dumikál en dinom sakay bumugsu en mabegsák a parás ay awan marábba gapu nakapundasyon ten batu.

²⁶ Peru ni deyaman en mágsanig ten upos ku sakay awan na iyud sunudán ay kona ten essa a tolay a mangmang a nagpataknág ti bilay ten baybay.

²⁷ Nadid naguden ti mabegsák, dummikál en dinom, sakay bummugsu en mabegsák a parás. En bilay ay minatumba sakay tulos a narábba.”

En Kapangyariyan ni Jesus

²⁸ Minagtaka en tolay hidi dikona a nasanig di en págtoldu ni Jesus.

²⁹ Gapu en págtoldu na ay tehud a kapangyariyan, bakán a kona ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan.

8

Pinagpiyya ni Jesus en Kinetong

(Mc. 1:40-45; Lu. 5:12-16)

¹ Dikona a nakadagson dán ti Jesus ten bukid ay inunud siya nen tunay ti kakpal a tolay.

² Ummadeni dikona en essa a tolay a kinetong, lummuhud siya ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na, “Panginoon ni gustuwán mu ay mapagpiyyaák mu sakay mapagin-malinis.”

³ Tinawidan siya ni Jesus sakay kinagi na, “Uhu, gustu ku a magpiyya ka sakay magin malinis.” Nagpiyya sakay linuminis a pagdaka en kinetong.

⁴ Sakay kinagi ni Jesus dikona, “Dyan mu iyád kagiyán maski ni kándeya. Kadmudán, angay ka paileng ten padi hidi. Káttapos ay magalay ka ayun ten inyutus ni Moises, bilang patunay ten tolay hidi a nagpiyya ka dán sakay malinis.”

*En Págpapiyya ni Jesus ten Katulung nen Kapitan a Romano
(Lu. 7:1-10)*

⁵ Nadid, ten dikona a nakademát ti Jesus ten banuwan a Capernaum ay ummadeni dikona en kapitan nen sundalu hidi a Romano sakay nákkekagbi dikona.

⁶ Kinagi na, “Panginoon en katulung ku ay tehud a saket, ked siya dibilay a awan makaarikad sakay mahirapan ti hustu.”

⁷ Tummábbig ti Jesus, “Sigi angay ku siya pagpiyyaán.”

⁸ Peru tummábbig en kapitan, “Panginoon, awanákarapatdapat a angayan mu pa ten bilay ku. Basta kagiyán mu la ay magpiyya dán iyud en katulung ku.

⁹ Gapu maski sikán ay tehud a mas mataas a upisyal a magutus dikoku sakay sikán ay magutusák

bi ten sundalu hidi a sakup ku. Ni kagiyán ku ten sundalu ku a essa a, ‘Angay ka haud!’ ay angay siya. Ni kagiyán ku bi ten essa a, ‘Karon hád!’ ay umadeni siya. Sakay ni utusan ku en alipin ku a, ‘Gamitán mu iyán!’ ay gamitán na iyud.”

¹⁰ Nadid ten dikona a masanig iyud ni Jesus ay nagtaka siya sakay kinagi na ten tolay hidi a umunonud dikona, “Kagiyán ku dikomoy, a awanák palla naketa ti Israelita a kona ti kadikál ti pánnampalataya naen.

¹¹ Kagiyán ku dikomoy, a makpal a dumemát a gubwat ti sikatan sakay ti sarámman ten handaan a kaguman de Abraham, Isaac sakay ti Jacob ten kahariyan dilanget.

¹² Peru makpal ten tolay hidi a kaguman nakuwan ten kahariyan en ibut ten kadiklámman. Mágsasangitán hidi haud sakay magpákraw gapu ten hirap a mabati di.

¹³ Sakay kinagi ni Jesus ten kapitan, “Umuli ka dán mangyari en agidán mu ayun ten pánnampalataya mu.” Ti odasid a iyud ay nagpiyya ngani en katulung na.

Makpal a Pinagpiyya ti Jesus

(Mc. 1:29-34; Lu. 4:38-41)

¹⁴ Nadid, ummangay ti Jesus ten bilay ni Pedro, netan na haud en bábbi a katugngan ni Pedro a mágkatdug gapu ten ladu na.

¹⁵ Tinawidan ni Jesus en lima nen bábbi sakay pagdaka a nagpiyya. Ummikat siya sakay sinerbiyan na ti Jesus.

¹⁶ Ti gibiyid a iyud ay inyangay nen tolay hidi kánni Jesus en hinayup hidi. Ten essa la a upos

ay pinalakad ni Jesus en mágkadukás hidi a ispiritu sakay pinagpiyya na en atanan a tehud a saket.

¹⁷ Iyud ay nangyari tánni matupad en kinagi ni propeta Isaias a,

“Inibutan na en kahinaan tam hidi,
sakay pinagpiyya na en saket tam hidi.”

En Kássunud kánni Jesus

(Lu. 9:57-62)

¹⁸ Nadid, ten dikona a napansin ni Jesus a makpal a tolay ten palebut na ay kinagi na ten disepulus na hidi a umarabes hidi ten dibelyu.

¹⁹ Peru bagu hidi a ummarabes ay tehud a ummadeni dikona a essa a tagapagtoldu nen Kautusan sakay kinagi na, “Maistu, mákkuyugák dikomu maski ni hádya i angayan muwid.”

²⁰ Tummábbig ti Jesus, “En asu hidi ti talon ay tehud a págyanan sakay en ibun hidi ay tehud a lobun. Peru en Anak nen Tolay ay awan ti matidugan oni maimangan.”

²¹ Sakay nagtanung bi dikona en essa ten disepulus na hidi, “Panginoon maari wád a umuliyák pa tánni mepalábbáng ku en ama ku?”

²² Peru tinábbig siya ni Jesus, “Mákkuyug ka dán dikoku. Pabayan mu dán a ilábbáng nen patay hidi en patay di.”

Pinaimang ni Jesus en Bagyu

(Mc. 4:35-41; Lu. 8:22-25)

²³ Summakay ti Jesus ten abeng, kaguman na en disepulus na hidi.

²⁴ Mentras a magarabes hidi ay tidug ti Jesus. Bigla a binumugsu en mabegsák a parás sakay ngari-ngari dán a taporan nen tagmák en abeng.

²⁵ Kaya linukag siya nen disepulus na hidi sakay kinagi di, “Panginoon tulungan mu kami. Umállád kitamon!”

²⁶ Sakay kinagi na dikodi, “Bakin manteng kam? Ánya dán ben ti kabadit en pánnampalataya moy!” Ummikat siya sakay sinaway na en parás ay ten tagmák, sakay ginumanda en panahun.

²⁷ Nagtaka hidi a atanan, sakay kinagi di, “Ánya wád iyád a kalasi ni tolai? Maski parás sakay tagmák ay sumunud dikona!”

Pinagpiyya ni Jesus en Duwwa a Lállaki a Hinayup

(Mc. 5:1-20; Lu. 8:26-39)

²⁸ Dikona nakademát ti Jesus ten dibelyu, ten lugar nen taga-Gadara hidi ay tinagbu siya nen duwwa a lállaki a hinayup. Mágyan hidi ten páglábbángngan. Mágkatapang hidi kaya awan ti deyaman a makatalib haud.

²⁹ Bigla a nagpákrawan en duwwa a lállaki, “Ánya i gustu muwid dikomi, siko a Anak nen Diyos? Ummangay ka beman háddi tánni parusaan mu kami dán maski ni awan palla panahun?”

³⁰ Nadid, makpal a babuy a ked ten adeni di a mamagsábbukan.

³¹ Nákkekagbi dikona en dimonyo hidi, “Ni palayasán mu kami ay pasáddáppán mu kami dálla ti babuyud hidi.”

³² Kinagi ni Jesus dikodi, “Sigi, kadmoy dán haud.” Lummuwas ngani en dimonyo hidi ten duwwa a lállaki sakay summáddáp hidi ten

kababuyan. Sakay en kababuyan ay namagginanan ten pengpeng sakay summegbu hidi ten minalnu, sakay tulos hidi a minágkalimás.

³³ Ginuminan en mágbantay hidi ten kababuyan a tamu ten banuwan. Káddemát di haud, ay imbábbareta di ten atanan en nangyari; pati en nangyari ten duwwa a hinayup.

³⁴ Ten dikona a matukuyan iyud nen katolayan ay lummuwas hidi ten banuwan tánni tagbuwán di ti Jesus. Sakay ten dikona a ketan di siya ay nákkekagbi hidi a lumakad siya ten lugar di.

9

Pinagpiyya ni Jesus en Lupug

(Mc. 2:1-12; Lu. 5:17-26)

¹ Kaya summakay ti Jesus ten abeng sakay ummarabes ten dibelyu, sakay tummulos siya ten sadili na a banuwan.

² Káddemát di haud ay tehud a sangan a tolay a náng-angay kánni Jesus ti essa a lupug a mágkatdug ten págkatdugan na. Dikona a ketan ni Jesus ni sakonya ti kadikál en pánnampalataya di ay kinagi na ten tolay a lupug, “Anak, begsákan mu i isip muwen! Gapu pinatawad dán en kasalanan mu hidi.”

³ Nadid, tehud a sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a ked haud sakay kinagi di ten sadili di, “Awan ti galang ten Diyos i tolayid a iyán!”

⁴ Peru tukoy ni Jesus en ked ten isip di kaya kinagi na dikodi, “Bakin magisip kam ti kona haán?”

⁵ Ánya beman i mas alistuwid a kagiyán, ‘pinatawad dán en kasalanan mu,’ oni en kagiyán a, ‘tumaknág ka sakay maglakad ka?’

⁶ Patunayan ku dikomoy a en Anak nen Tolay ay tehud a kapangyariyan a magpatawad ti kasalanan ti lutaiday, sakay kinagi na ten tolai a lupug, “Tumaknág ka, tawidán mu i págkatdugan muwen sakay umuli ka dán.”

⁷ Pagdaka a tummaknág en lupug sakay umuli.

⁸ Ten dikona a ketan iyud nen tolai hidi ay neántingan hidi sakay nagpuri hidi ten Diyos a nangatád ten tolai hidi ti konahud a kapangyariyan.

*Dinulaw ni Jesus ti Mateo
(Mc. 2:13-17; Lu. 5:27-32)*

⁹ Nadid, dikona a lummakad ti Jesus haud ay netan na ti Mateo a mággetnud ten págsingeran ti buwes. Kinagi dikona ni Jesus, “Mákkuyug ka dikoku a magin tagapagserbi ku.” Kaya tummaknág ti Mateo sakay nákkuyug dikona.

¹⁰ Nadid mentras a kuman de Jesus sakay en disepulus na hidi ten bilay ni Mateo, ay dummemát en mágsinger hidi ti buwes sakay en makasalanan hidi, náksabay hidi a kumman kánni Jesus.

¹¹ Dikona ketan iyud nen Pariseo hidi ay tinanung di en disepulus hidi ni Jesus, “Bakin maistu moyen ay mákpággatubeng a kuman ti mágsingiren hidi ti buwes sakay ti makasalananen hidi?”

¹² Peru nasanig iyud ni Jesus kaya tinábbig na hidi, “En mangailangan ti mággamot ay en tolai hidi a tehud a saket, bakán a en awan hidi ti saket.

¹³ Intendiyán moy i kahuluganid ni iddi: ‘Habag i gustu kuwid bakán a en alay moy.’ Gapu umman-

gayák háddi tánni dulawán ku en makasalanan hidi, bakán a en matuwid hidi.”

*Tinanung ti Jesus Tungkul ten Pággulásyon
(Mc. 2:18-22; Lu. 5:33-39)*

¹⁴ Ummangay kánni Jesus en disepulus hidi ni Juan a Mágbinayag, sakay intanung di, “Sikami sakay en Pariseo hidi ay mággulásyon. Bakin i disepulus muwen hidi ay awan mággulásyon?”

¹⁵ Tummábbig ti Jesus, “Maari beman a maglungkut en bisita hidi ten kasalan mentras a kakaguman di en lállaki a kinasal? Ni dumemát en panahun a awan dán siya ay haud palla hidi a magkulásyon.”

¹⁶ “Awan ti magáppol ti bigu a risatu ten dati dán a damit, gapu ni kumárrán en bigu a risatu ay mabatak na en ináppulan kaya lalu a lumawa en pisad nen damit.

¹⁷ Awan bi ti magasák ti bigu a alak ten dati a pággasákkán a gamet ti koblet ni hayup. Ni konahud i mangyariyid ay pumáddek en dati a pággasákkán, mebulak en alak sakay masida en pággasákkán. Nan en bigu a alak ay dapat a iyasák ten bigu a pággasákkán, tánni parehu a magmalay.”

*Biniyag a Ruway ni Jesus en Anak nen Pinunu sakay Pinagpiyya Na en Bábbi
(Mc. 5:21-43; Lu. 8:40-56)*

¹⁸ Nadid, mentras a mákpágguron ti Jesus dikodi ay tehud a dummemát a essa a pinunu nen Judio hidi. Lummuhud siya ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na, “Kákkatay la nen anak ku a bábbi; peru ni mákkuyug ka dikoku sakay itupu mu i lima muwen dikona ay mabiyag siya a ruway.”

19 Kaya tummaknág ti Jesus sakay en disepulus na hidi sakay nákkuyug hidi ten pinunu.

20 Nadid ay tehud a ummunud dikodi a essa a bábbi a sapulu ay ti duwwa dán a taon a mágdadigiyán. Ummadeni siya sakay tinawidan na en garayan nen badu ni Jesus.

21 Gapu kinagi nen bábbi ten sadili na, “Matawidan ku la i badu naen ay magpiyyaák dán.”

22 Lummingat ti Jesus sakay dikona a netan na siya ay kinagi na, “Anak begsákan mu i isip muwen, pinagpiyya ka nen pánnampalataya mu.” Ti odas biyid a iyud ay nagpiyya en bábbi.

23 Káddemát ni Jesus ten bilay nen pinunu ay netan na en mágtugtug hidi ti pangpatay sakay en makpal a tolay a mamagsangetan.

24 Kinagi ni Jesus dikodi, “Lumuwas kam pa. Awan patay i anaken, tidug la siya!” Dikona a makagi na iyud ay pinágtatawaan di siya.

25 Dikona a mapaluwas na dán en tolay hidi ay summáddáp siya ten kuwartu, sakay tinawidan na en lima nen anak sakay ummikat.

26 En bareta tungkul ti iyud a nangyari ay kumalat ti buuwid a iyud a lugar.”

Pinagpiyya ni Jesus en Duwwa a Burák

27 Nadid, kállakad ni Jesus haud ay inunud siya nen duwwa a burák a lállaki. Mentras a ked hidi ten dilan ay impákraw di, “Anak ni David, kagbiyan mu kami pay!”

28 Dikona nakasáddáp dán ti Jesus ten bilay ay ummadeni dikona en duwwa a burák. Tinanung

hidi ni Jesus, “Manampalataya kam beman a magpagpiyya takam?” “Opo, Panginoon!” tábbig nen duwwa a burák.

²⁹ Tinawidan ni Jesus en mata di sakay kinagi na, “Magpiyya kam gapu ten pánnampalataya moy.”

³⁰ Naketa ngani hidi. Sakay mahigpit hidi a binilin ni Jesus a dyan di iyud kagiyán maski kándeya.

³¹ Peru ten dikona lummakad dán hidi, ay imbábbareta di ti lugarid a iyud en ginamet ni Jesus dikodi.

Pinagpiyya ni Jesus en Bulol

³² Dikona palakad dán hidi ay inyangay di kánni Jesus en essa a bulol a hinayup.

³³ Pinalakad ni Jesus en dimonyo sakay pagdaka a nakapagupos en bulol. Minagtaka en tolay hidi sakay kinagi di, “Maski ni nengkan ay awan palla ti nangyari a kona haád ti Israeliday!”

³⁴ Peru kinagi nen Pariseo hidi, “En pinunu nen dimonyo hidi i nangatáddid dikona ti kapangyariyan a magpalayas ten dimonyo hidi.”

Nahabag ti Jesus ten Tolay hidi

³⁵ Linebut ni Jesus en atanan a banuwan sakay baryu haud. Nagtoldu siya ten sinagoga di sakay impangaral na ten sinagoga en Maganda a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos. Pinagpiyya na bi en atanan a tolay a tehud a saket.

³⁶ Dikona a ketan ni Jesus en makpal a tolay, ay nahabag siya dikodi gapu mabalisa hidi sakay awan hidi ti mapagagidan ti tulung, kumán hidi a tupa a awan ti magalaga.

³⁷ Kaya kinagi na ten disepulus na hidi, “Makpal dán a gapasán, peru sasangan la en maggapas.

³⁸ Ipagdasal moy ten makákkaon ten gapasán a mángpaangay siya ti makpal a mággapas.”

10

En Sapulu ay ti Duwwa a Apostol

(Mc. 3:13-19; Lu. 6:12-16)

¹ Nadid ay dinulawan ni Jesus en disepulus na hidi sakay inatáddan na hidi ti kapangyariyan a magpalayas ti mágkadukás a ispiritu sakay magpa-piyya ten tehud hidi a saket.

² Hidi iddi en ngaran nen sapulu ay ti duwwa a apostol: en purumeru ay ti Simon a ngángngaranan a Pedro, sakay ti Andres a kapatkaka na, de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo;

³ ti Felipe, ti Bartolome, ti Tomas, sakay ti Mateo a mágsinger ti buwes; ti Santiago a anak ni Alfeo, sakay ti Tadeo.

⁴ Ti Simon a Makabanuwan sakay ti Judas Iscariote, a nángtokyon kánni Jesus.

Inutusan ni Jesus en Sapulu ay ti Duwwa

(Mc. 6:7-13; Lu. 9:1-6)

⁵ Inutusan hidi ni Jesus sakay binilin na hidi ti kona háddi, “Dyan kam umangay ten lugar nen Hentil hidi oni hádya man a banuwan nen Samaritano hidi.

⁶ Nan aryokán moy en nángketawtaw hidi a tupa, ten tolay hidi nen Diyos ti Israel.

⁷ Ipangaral moy dikodi a adeni dán a dumemát en kahariyan dilanget.

⁸ Pagpiyyaán moy en tehud hidi a saket sakay biyagán moy en patay hidi. Pagpiyyaán moy bi en kinetong hidi, sakay palayasán moy en dimonyo hidi. Nakatanggap kam ti tulung a awan ti bayad. Kaya tumulung kam bi a awan ti bayad.

⁹ Dyan kam magbalon ten lakad moy ti pilak, gintu, silber oni tangsu,

¹⁰ dyan kam bi magbalon ti paglewasan moy, riserba a sandalyas oni sarukud, gapu en tarabador ay karapatdapat a tumanggap ten bagay hidi a kabiyagan na.

¹¹ “Hádyaman a banuwan oni baryu en angayan moy ay magaryok kam ti tolai a karapatdapat a páktulusan, sakay tumulos kam haud hanggan a awan kam lumakad ti lugarid a iyud.

¹² Kássáddáp moy ten bilay a tulusan moy ay kagiyán moy a, ‘Nakuwan ay maghari en kapayapaan ti bilayid a iyád!’

¹³ Ni awan maganda en pángtanggap dikomoy nen makábbilay ay bawiyán moy en págbati moy a kapayapaan dikodi. Peru ni maganda en pángtanggap di dikomoy ay dyan moy dán bawiyán.

¹⁴ Peru ni awan kam tanggapán oni sanigán nen tolai hidi ten essa a bilay oni banuwan ay lumakad kam sakay ipagpag moy en alikabuk ten babásset moy.

¹⁵ Kagiyán ku dikomoy, a ten Aldew nen Pághatul ay mas madággi en parusa nen tolai hidi a awan nangtanggap dikomoy ti banuwanid a iyud nan ten parusa a dinanas nen taga-Sodoma sakay nen taga-Gomorra hidi.

*En Pademát hidi a Pággusig
(Mc. 13:9-13; Lu. 12:12-17)*

¹⁶ “Tandaan moy: utusan takam a kumán a tupa ten ditángnga nen asu hidi ti talon. Kaya magin matalinu kam a kona ten biklat sakay magin maamu a kona ten kalapati.

¹⁷ Magingat kam gapu tehud a mangdikáp dikomoy sakay ikasu di kam, sakay haplitán di kam ten sinagoga di hidi.

¹⁸ Gapu dikoku ay ikasu di kam ten gubernador hidi sakay ten hari hidi tánni magpatunay kam dikodi sakay ten Hentil hidi ten Maganda a Baretá.

¹⁹ Ti odasid a iyud ay dyan kam mabalisa ni ánya kagiyán moyid, oni ni konya kam a magpatunay. Gapu ipagkaluub dikomoy ni ánya i dapat moyid a kagiyán.

²⁰ Gapu bakán a sikam en magupos nan en Ispiritu nen Ama moy ten pamamag-itan moy.

²¹ “Itokyon nen kapatkaka na en sadili na a kapatkaka tánni pabunu, kona bi hud gamitánnid ten ama ten anak na; sakay labanan nen anak hidi en dáddikál di hidi sakay pabunu di hidi.

²² Kaiyamutan kam nen atanan gapu ten págsunud moy dikoku. Peru en manatili a matapat dikoku hanggan ten katapusan ay maligtas.

²³ Ni usigán di kam ten essa a banuwan ay guminan kam ten kadeni na a banuwan. Tandaan moy, “Awan moy palla naangayan en atanan a banuwan ti Israel ay dumemát dán en Anak nen Tolay.”

²⁴ “Awan ti disepulus a mas mataas nan en maistu na, sakay awan ti alipin a mas mataas ten amu na.

²⁵ Dapat a masiyaan en disepulus a magkakona ten maistu na, sakay en alipin a magkakona ten amu na. Ni en ama ay nginaranan di a Beelzebul, ay lalu di a laitán en kabilay na hidi.”

En Dapat a Kantingan

(Lu. 12:2-7)

²⁶ “Kaya dyan kam manteng dikodi. Atanan a netagu ay meluwas sakay atanan a sekretu ay matukuyan.

²⁷ En kagiyán ku dikomoy ten kadiklámman ay ikagi moy a ruway ten demlag. Sakay en nasanig moy a anasas ay ipákraw moy ten matolay a lugar.

²⁸ Dyan moy kantikan en makabunu hidi ten bággi peru awan makabunu ten kaluluwa. Nan en dapat moy a kantikan ay en Diyos a makabunu ten bággi sakay ten kaluluwa ti impiyerno.

²⁹ Awan beman en duwwa a dignás ay tunay la ti kamuraan ni ilaku? Konapamanhud ay awan hidi matay ni awan kaluuban nen Ama moy.

³⁰ Maski sikam, tukoy nen Diyos ni sangan bi-langid ni buuk moyen.

³¹ Kaya dyan kam manteng gapu mas mahalaga kam nan en dignás hidi.”

En Káttenggi kánni Cristo

(Lu. 12:8-9)

³² “Ni deyaman en mangtenggi dikoku ten atubengán nen katolayan ay tenggiyán ku bi ten atubengán nen Ama ku dilanget.

³³ Peru ni deyaman en mángkasaniki dikoku ten atubengán nen katolayan ay, ikasaniki ku bi ten atubengán nen Ama ku a ked dilanget.”

*Bakán a Kapayapaan nan Ispada
(Lu. 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ “Dyan moy isipán a ummangayák háddi tánni magtawid ti kapayapaan; nan ummangayák háddi tánni magtawid ti ispada bakán a kapayapaan.

³⁵ Ummangayák háddi tánni paglabanán en anak a lállaki sakay en ama na, sakay en anak a bábbi sakay en ina, sakay en magkatugngan a bábbi.

³⁶ Sakay en magin kadima nen essa a tolay ay en sadili na dán a kabilay.”

³⁷ “Ni deyaman en mangmahal ten ama na oni ten ina na ti mas higit dikoku ay awan karapatdapad dikoku. Sakay en mangmahal ten anak na ti mas higit dikoku ay awan karapatdapad dikoku.

³⁸ Sakay ni deyaman en awan mangbáklay ten kudos na sakay sumunud dikoku ay awan karapatdapad dikoku.

³⁹ Ni deyaman en magingat ten biyag na ay mawanan ti biyag. Peru en mawanan ti biyag alang-alang dikoku ay siya en magkahud ti biyag.”

*En Piremyu hidi a Gubwat ten Diyos
(Mc. 9:41)*

⁴⁰ “Ni deyaman en mangtanggap dikomoy ay sikán tinanggap diyid. Sakay en mangtanggap dikoku ay en nangutus dikoku i tinanggap diyid.

⁴¹ Ni deyaman en mangtanggap ten essa a propeta gapu siya ay propeta ay makatanggap ti piremyu a nelaan para ten essa a propeta. Sakay ni deyaman en mangtanggap ten tolay a matuwid gapu siya ay matuwid ay makatanggap ti piremyu a nelaan para ten matuwid a tolay.

⁴² Kagiyán ku dikomoy, a ni deyaman en mangatád ti maski essa a basu a malamig a dinom ten essa ti hidi iyád a mágkababa a tolay gapu disepulus ku hidi, ay siguradu a makatanggap ti piremyu a gubwat ten Diyos.”

11

*En Inutusan hidi ni Juan a Mágbinyag
(Lu. 7:18-35)*

¹ Nadid, káttapos ni Jesus a magbilin ten sapulu ay ti duwwa a disepulus ay lummakad siya tánni magtoldu sakay mangaral bi ten banuwan hidi haud.

² Ti Juan a Mágbinyag ay nakapiresu ti panahunid a iyud. Nabareta na en gággamitán hidi ni Cristo, kaya inutusan na en sangan ten disepulus na hidi

³ tánni magtanung, “Siko beman en áorayán mi a dumemát, oni maguray kami pa ti agum?”

⁴ Tummábbig ti Jesus, “Sumoli kam kánni Juan sakay kagiyán moy dikona en nasanig moy sakay en netan moy.

⁵ Naketa en burák hidi, sakay nakapaglakad dán en pilay hidi. Nagpiyya en kinetong hidi, sakay makasanig dán en bángngág hidi. Nabiyag en patay hidi sakay en Maganda a Bareta ay netoldu dán ten mágkahirap hidi a tolay.

⁶ Pinagpala en tolay hidi a awan magduda dikoku!

⁷ Nadid ten kállakad nen disepulus hidi ni Juan ay kinagi ni Jesus ten tolay hidi en tungkul kánni Juan, “Ánya beman en asaan moy a ketan ten dikona a ummangay kam ten kaparangan? Essa

beman a waget ni kugun a idáppay-dáppay ni parás?

⁸ Ánya beman a talaga i gustu moyid a ketan? Para maketa la ti tolay a magbadu ti mahal? En magbadu ten kona hidi haud ay ketan ten palasyu hidi nen hari.

⁹ Ánya beman a talaga i gustu moyid a ketan? Awan beman gustu moy a maketa ti propeta? Tama kam, peru ti Juan ay mas higit pa nan ten essa a propeta.

¹⁰ Ti Juan en kinagi nen Kasulatan a, ‘Tehudák a inutusan a mágdipalangu dikomu; ihanda na en paglakadan mu.’

¹¹ Tandaan moy, mas mataas ti Juan nan ten deyaman a tolay a neenak ti munduwiday. Peru en kababaan ten kahariyan dilanget ay mas mataas nan ti Juan.

¹² Sapul dikona mangaral ti Juan a Mágbinayag a hanggan nadid, en kahariyan dilanget ay pilit a sáddáppán nen tolay hidi a marahas.

¹³ Gapu bagu a dummemát ti Juan, en propeta hidi sakay en Kasulatan ni Moises en nagpahayag tungkul ten kahariyan.

¹⁴ Ni maniwala kam ti iyád a pahayag, ay ti Juan dán ngani en Elias a impangaku a dumemát.

¹⁵ Mágsanig en tehud a págsanig.

¹⁶ “Háya ku a iparehu en tolay hidi nadid a panahun? Kumán hidi a en anak hidi a mággetnud ten karsada a mágdadulawán ten kaayam di.

¹⁷ ‘Tinugtugan mi kam ti plauta, peru awan kam nagsayaw! Nagpatugtug kami ti pangluksa peru awan kam naglungkut!’

18 Gapu netan di ti Juan a magkulásyon sakay awan uminom ti alak, sakay en kagi di ay, ‘Hinayup i toluyen!’

19 Netan di bi en Anak nen Tolay a kuman sakay uminom, sakay kinagi di bi, ‘Ilingán moy i toluyen! Maunas, lasinggeru, sakay amigu nen mágsinger hidi ti buwes sakay makasalanan. Konapamanhud, en karunungan nen Diyos ay mapatunayan a tama ten pamamag-itan nen gamet na hidi.”

*Babala ten Banuwan hidi a Awan Magsisi
(Lu. 10:13-15)*

20 Káttapos ay pinagkagiyan ni Jesus en banuwan hidi a naketa ten makpal a himala a ginamet na haud gapu awan hidi nagsisi sakay ummadág ten kasalanan di hidi.

21 Kinagi na, “Kakakagbi kam a taga-Corazin hidi! Kakakagbi kam a taga-Bethsaida hidi! Gapu ni ginamet ti Tiro sakay Sidon en himala hidi a ginamet haán dikomoy, ay nalay dán nakuwan hidi a nagbadu ti kostal sakay nággetnud ten abu bilang tanda nen págsisi di.”

22 Kagiyan ku dikomoy a ten Aldew nen Pághatul ay mas madággi en parusa moy nan ten parusa a madanas nen taga-Tiro hidi sakay taga-Sidon hidi.

23 Sakay sikam a taga-Capernaum hidi gustu moy a itaas en sadili moy a hanggan dilanget peru mebagsak kam a hanggan ten patay hidi! Gapu ni ti Sodoma a nangyari en ginamet ku hidi a himala haán nakuwan ay ked palla i banuwanid a iyud a hanggan nadid.

²⁴ Kagiyán ku dikomoy a ten Aldew nen Pághatul ay mas madággi en parusa dikomoy nan ten taga-Sodoma hidi.

*Umadeni Kam Dikoku sakay Umimang
(Lu. 10:21-22)*

²⁵ Ti panahunid a iyud ay kinagi ni Jesus, “Ama, Panginoon nen langet ay ten luta, magpasalamaták dikomu gapu inlihim mu i bagayid a hidi iyád ten mágkarunung sakay mágkatalinu, sakay impahayag mu ten tolay hidi a en kaluuban di ay kumán a anak.

²⁶ Opo, Ama gapu iyud en kagustuwan mu.”

²⁷ “Inyatád dán dikoku nen Ama en atanan a bagay. Awan ti makatenggi ten Anak nan en Ama la, sakay awan ti makatenggi ten Ama nan en Anak la sakay en pinili hidi nen Anak a pángpahayagan na.”

²⁸ “Umadeni kam dikoku, atanan moy a mahirapan dán sakay madággiyan ten karga moy, ta páimangán takam.

²⁹ Magpasakup kam sakay magadal dikoku. Gapu mabaiták sakay mapagpakumbabaák sakay makaimang en kaluluwa moy.

³⁰ Gapu alistu a sunudán en utus ku hidi sakay magaan la en pagamet ku hidi.

12

*En Tanung Tungkul ten Aldew nen Káimang
(Mc. 2:23-28; Lu. 6:1-5)*

¹ Nadid ten essa a Aldew nen Káimang, ay nagtalib de Jesus sakay en disepulus na hidi ten ka-triguwan. En disepulus na hidi ay minagaláp kaya nagkádtor hidi ti trigo sakay nagkásassel hidi.

² Ten dikona a ketan hidi nen sangan a Pariseo hidi ay kinagi di kánni Jesus, “Ílingán mu i gagamítán ni disepulus muwen hidi. Mahig-pit iyán a bawal ten Kautusan ten Aldew nen Káimang!”

³ Tummábbig ti Jesus, “Awan moy beman nabasa en ginamet ni David dikona nagaláp siya sakay en kaguman na hidi?”

⁴ Summáddáp siya ten bilay nen Diyos sakay kumman ten tinapay a alay sakay pinakan na bi en kaguman na hidi. Labag ten Kautusan en ginamet di gapu en padi la hidi i maariyid a kuman ti iyud.

⁵ Sakay awan moy palla beman nabasa ten Kautusan a en padi hidi ay magtarabahu ten Templo maski ni Aldew nen Káimang? Labag iyád ten Kautusan, peru awan hidi nagkasala.

⁶ Kagiyan ku dikomoy, a tehud háddi a mas dakila nan en Templo.

⁷ Ni maintendiyan moy nakuwan la i kahuluganid ni iddi, ‘Habag gustu kuwid, bakán a en alay moy,’ ay awan moy nakuwan hinatulan en awan hidi ti kasalanan.

⁸ Gapu en Anak nen Tolay ay Panginooon nen Aldew nen Káimang.”

*En Lállaki a awan Makaarikad en Essa na a Lima
(Mc. 3:1-6; Lu. 6:6-11)*

⁹ Káttapos ay lummakad ti Jesus sakay umman-gay siya ten sinagoga.

¹⁰ Tehud haud a essa a lállaki a en essa na a lima ay awan makaarikad. Tehud bi haud a sangan a tolay a magaryok ti pagkakataun a mabintang di ti Jesus. Tinanung di ti Jesus, “Maari beman ten Kautusan a magpapiyya ten Aldew nen Káimang?”

¹¹ Tummábbig ti Jesus, “Ni mara essa dikomoy ay tehud a tupa a matápduk ten bal-ung ten Aldew nen Káimang, awan moy beman iyud iyawas?”

¹² Mas mahalaga en essa a tolay nan en essa a tupa! Kaya awan labag ten Kautusan a maggamet ti maganda ten Aldew nen Káimang.”

¹³ Káttapos ay kinagi na ten lállaki, “Iyolnat mu i lima muwen.” Inyolnat ngani nen lállaki en lima na sakay nagpiyya siya.

¹⁴ Peru en sangan ten Pariseo hidi a ked haud ay lummakad sakay nagplanu hidi ni konya di a pabunu ti Jesus.

En Tagapagserbi hidi a Pinili nen Diyos

¹⁵ Nadid, ten dikona a matukuyan ni Jesus en planu di ay lummakad siya. Makpal a tolay en ummunud dikona sakay pinagpiyya na en atanan a tehud hidi a saket.

¹⁶ Peru mahigpit na hidi a binilinan a dyan di ibareta en tungkul dikona.

¹⁷ Nangyari iyud tánni matupad en kinagi nen Diyos ten pamamag-itan ni propeta Isaias a,

¹⁸ “Ked háddi en pinili ku a magserbi dikoku.

Mahal ku siya, sakay masayaák a tarud dikona.

Iyatád ku dikona en Ispiritu ku,

sakay siya en magpatupad ti katarungan ten bansa hidi.

¹⁹ Awan siya mákpagtalu oni mákdima, oni magboses ten kakarsada hidi.

²⁰ Awan na paghirapán en mágkahina hidi a tolay, sakay mabait siya ten awan hidi ti pag-asa, hanggan a magtagumpay en katarungan.

²¹ Sakay magtiwala en atanan a tolay dikona.”

Ti Jesus sakay ti Beelzebul

(Mc. 3:20-30; Lu. 11:14-23)

²² Káttapos ay inyangay nen tolay hidi kánni Jesus en lállaki a burák sakay bulol gapu hinayup. Pinagpiyya siya ni Jesus kaya nakapagupos sakay naketa dán.

²³ Kaya nagtaka en makpal a tolay sakay namagtanungan hidi, “Siya dán wád en áorayán tam a Anak ni David?”

²⁴ Ten dikona a masanig iyud nen Pariseo hidi ay kinagi di, “Makapagpalayas ti dimonyo i tolayid a iyán gapu ti Beelzebul a pinunu nen dimonyo hidi i nangatáddid dikona ti kapangyariyan.”

²⁵ Peru tukoy ni Jesus en ked ten isip di kaya kinagi na dikodi, “En essa a bansa a mahati-hati sakay maglaban-laban ay bumagsak. Sakay en banuwan oni pamilya a maglaban-laban ay mawasak.

²⁶ Ni palayasán ni Satanas ti Satanas ay di kalabanán na en sadili na! Konya na nadid a mapanatili en kahariyan na?

²⁷ Ni makapagpalayasák ti dimonyo ten pamamag-itan ni Beelzebul, deya nadid en nangatád ti kapangyariyan ten tagasunud moy

hidi a makagamet ti konahud? Kaya hidi dán bi en magpatunay a talaga a liwat kam!

²⁸ Peru ni en Ispiritu nen Diyos en nangatád dikoku ti kapangyariyan a makapagpalayas ti dimonyo, ay siya iyád katunayanid a dummemát dán dikomoy en pághari nen Diyos.”

²⁹ “Konya a masáddáp sakay mapagtakawan en bilay nen essa a mabegsák a tolay ni awan siya punguwán? Ni mapungu dán ay maari dán a mapagtakawan en bilay na.

³⁰ Ni deyaman en awan kumampi dikoku ay kontra dikoku. Sakay en awan tumulung dikoku a magipun ten tolay hidi, ay magkalat ti tolay.

³¹ Kagiyán ku dikomoy, a mapatawad en atanan a kasalanan maski en páglapastangan ten Diyos, peru en páglapastangan ten Banal a Ispiritu ay awan dán mapatawad.

³² Ni deyaman en magupos kontra ten Anak nen Tolay ay mapatawad, peru en magupos kontra ten Banal Ispiritu ay awan mapatawad maski nadid a panahun oni ten panahun a dumemát.

Matenggi en Kayu ten Pamamag-itan nen Bunga Na

(Lu. 6:43-45)

³³ “Ni maganda en ponan nen kayu ay maganda bi en bunga na. Peru ni madukás en ponan nen kayu ay madukás bi en bunga na. Gapu matukuyan en kayu ten pamamag-itan nen bunga na.

³⁴ Sikam a lahi hidi ni biklat! Konya kam a makapagupos ti maganda a bagay ni mágkadukás kam a tolay? Gapu ni ánya en ked ten pusu moy ay iyud labi en lumuwas ten ngusu moy.

³⁵ En maganda a tolay ay makapagupos ti maganda gapu maganda en lasán nen pusu na. Madukás en kagiyán nen essa a tolay gapu madukás en lasán nen pusu na.

³⁶ “Tandaan moy, ten Aldew nen Pághatul ay tábbigan nen tolay en bawat upos a awan ti seserbi a kinagi na.

³⁷ Gapu mahatulan kam oni maligtas kam ayun ten kinagi moy.”

Inaryokan di ti Jesus ti Himala

(Mc. 8:11-12; Lu. 11:29-32)

³⁸ Nadid en sangan ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en Pariseo hidi ay ummadeni kánni Jesus sakay kinagi di dikona, “Maistu, mángpeta ka pay dikomi ti himala.”

³⁹ Tummábbig ti Jesus, “Sikam a lahi ni mágkadukás a tolay! Magaryok kam ti himala peru awan ti ipeta dikomoy maliban ten nangyari kánni propeta a Jonas.

⁴⁰ Ni konya a ti Jonas ay nágyan ti tállu aldew ay ti tállu a gibi ten tiyan nen tunay ti kadikál a ikan, ay kona bi hud en Anak nen Tolay a mágyan ti tállu a aldew ay ti tállu a gibi ten disalad nen luta.

⁴¹ Ten Aldew nen Pághatul ay tumaknág en tagabanuwan hidi a Ninive kontra ti lahiyid a iyád, gapu nagsisi hidi káttapos a mangaral ti Jonas dikodi. Peru mas mataas kánni Jonas en ked háddi nadid.

⁴² Ti aldewid a iyud, ay tumaknág bi en Raina a gubwat ti Sheba kontra ti lahiyid a iyád, gapu gubwat pa siya ten ontok ni munduwiday tánni

sanigán na la en karunungan ni Solomon, peru mas mataas kánni Solomon en ked háddi nadid.”

En Kássoli nen Madukás a Ispiritu

(Lu. 11:24-26)

⁴³ “Ni umibut en madukás a ispiritu ten bággi nen essa a tolay ay maglebut iyud ten mamadi a lugar ta magaryok ti maimangan na. Ni awan siya ti ketan ay

⁴⁴ kagiyán na, ‘Soliyák ten tolay a ginubwatan ku.’ Ten kássoli na ay ketan na iyud a awan ti lasán, malinis sakay maayus.

⁴⁵ Kaya sumoli siya sakay mángkuyug pa siya ti pittu a ispiritu a mas madukás pa dikona. Sakay summáddáp hidi a mágyan haud. Kaya en magin kalagayan ni tolayid a iyud ay mas madukás nan ten dati na a kalagayan. Kaya konahud i mang-yariyid ti lahiyiday hidi a mágkadukás.”

En Ina sakay en Kákkapatkaka ni Jesus

(Mc. 3:31-35; Lu. 8:19-21)

⁴⁶ Mentras a mangaral ti Jesus ten katolayan ay dummemát en ina na sakay en kákkapatkaka na. Maguray hidi ten luwas sakay gustu di siya a makauron.

⁴⁷ [Tehud a nagkagi dikona, “Ked ti luwason de ina mu ay ten kákkapatkaka mu hidi, ta gustu di ka a makauron.”]

⁴⁸ Peru kinagi ni Jesus, “Deya beman i ina kuwid sakay i kákkapatkaka kuwid hidi?”

⁴⁹ Intoldu ni Jesus en disepulus na hidi sakay kinagi na, “Hidi iddi i ina kuwid sakay kákkapatkaka ku hidi.

50 Gapu ni deyaman en sumássunud ten kaluban nen Ama ku a ked dilanget ay siya en ina ku sakay kákkapatkaka ku.”

13

En Talinhaga Tungkul ten Mágsabug (Mc. 4:1-9; Lu. 8:4-8)

¹ Nadid, ti aldewid a iyud ay lummuwas ti Jesus ten bilay sakay angay siya nággetnud ten gilid nen minalnu.

² Sakay pinalebutan siya nen tunay ti kakpal a tolay kaya summakay siya ten abeng. Ummetnud siya sakay nagtoldu ten katolayan a mágtaknág ten gilid nen minalnu.

³ Tinolduwan na hidi ti makpal a bagay ten pamamag-itan ni talinhaga, kinagi na, “Tehud a essa a tolay a angay nagsabug.

⁴ Ten págsabug na ay tehud a bine a neragrag ten adeni nen dilan, dummemát en ibun hidi sakay tinoktok di iyud.

⁵ Tehud bi a bine a neragrag ten luta a mabatu. Gapu malapes la en luta ay alistu a nagtubu en bine.

⁶ Peru ten dikona a masinagan ti mahigpit ay minalanás, gapu madibabew la en gamot na hidi.

⁷ Tehud bi a bine a neragrag ten kasaetan; lummagu en kasaetan sakay nailongan en bine a neragrag haud.

⁸ Peru en bine hidi neragrag ten matabi a luta ay nagbunga ti tágdadatos a butil, tehud a tággi-ánnám a pulu, sakay tehud a tágtatállu a pulu a butil en bawat ohay.

⁹ Mágsanig en tehud a págsanig.”

En Paksa nen Talinhaga
(Mc. 4:10-12; Lu. 8:9-10)

¹⁰ Ummadeni en disepulus hidi ni Jesus sakay tinanung di siya, “Bakin patalinhaga en págtoldu mu ti tolayen hidi?”

¹¹ Tummábbig ti Jesus dikodi, “Ingkaluub dikomoy en karapatan a maintendiyan en lihim tungkul ten kahariyan dilanget, peru awan iyád nepagkaluub dikodi.

¹² Gapu en tehud dán ay maátdenan pa, sakay sumagana. Peru en awan ay maski ni sabadit a ked dikona ay alapán pa.

¹³ Kaya a patalinhaga ni magtolduwák dikodi ay gapu maski ni umileng hidi ay awan hidi maketa sakay mágsanig hidi peru awan hidi ti masanig oni maintendiyan.

¹⁴ Natupad ngani dikodi en kinagi ni propeta Isaias a,

Mágsasanigán kam man a mágsasanigán peru awan
kam makaintendi,
Umileng kam man a umileng ay awan kam bi
maketa.

¹⁵ Gapu nagin maktug dán en ulu ni tolayiday hidi;
mahirap a makasanig en babángbáng di,
sakay ingkáddám di en matamata di,

ni awan di ginamet iyud ay naketa dán nakuwan
en matamata di,
nakasanig en babángbáng di,
nakaintendi en iisip di,

sakay nagsoli hidi dikoku,
sakay pinagpiyya ku hidi.’

16 “Peru sikam, ay pinagpala kam gapu en mata moy ay maketa sakay en bángbáng moy ay makasanig!

17 Tandaan moy, makpal a propeta sakay matuwid a tolay en masor a maketa ten ketan moy sakay masor a makasanig ten masanig moy, peru awan di iyud netan sakay nasanig.”

*En Paliwanag Tungkul ten Mágsabug
(Mc. 4:13-20; Lu. 8:11-15)*

18 “Nadid ay sanigán moy en kahulugan nen talinhaga tungkul ten mágsabug.

19 En mágsanig hidi ten mensahi tungkul ten pághari nen Diyos peru awan na iyud intendiyán ay kona ten bine hidi a neragrag ten adeni nen dilan. Dumemát en Madukás sakay ibutan na ten isip di en mensahi a nasanig di.

20 “En neragrag ten luta a mabatu ay en tolay a nágsanig ten mensahi. Masaya siya sakay pagdaka na iyud a tinanggap

21 peru awan tinumiim en mensahi ten pusu na. Awan nagnalay ay dummemát en pághirap sakay pággusig gapu ten mensahi, pagdaka na a inadággan en pánnampalataya na.

22 “En bine hidi a neragrag ten kasaetan ay mángpeta ten tolay hidi a nágsanig ten mensahi peru gapu ten kákkabalisa ten makpal a bagay sakay ten kákkasor ten kayamanan, ay nawanan ti lugar en mensahi ten pusu di kaya awan nagbunga.

23 “En kaparehu nen bine hidi a neragrag ten matabi a luta ay en tolay hidi a nágsanig sakay

nangintendi ti mapiyya ten mensahi kaya nagbunga ti sagana, tehud a tággidatos, tehud bi a tággi-ánnám a pulu, sakay tehud bi a tágtatállu a pulu.”

En Talinhaga nen Kalamonan ten Kaparayan

²⁴ Nángkagi pa ti Jesus dikodi ti essa a talinhaga. Kinagi na dikodi, “En kahariyan dilanget ay kona ten essa a tolay a nagsabug ti maganda a bine ten uma na.

²⁵ Essa a gibi, mentras a tidug en tolay hidi, ay dummemát en kadima na, nángsabug ti madukás a lamon ten kaparayan, káttapos ay lummakad.

²⁶ Ten dikona a tummubu en paray sakay nagbunga ay lummitaw bi en madukás a lamon.

²⁷ Kaya ummadeni en utusan hidi nen makákkao sakay kinagi di dikona, ‘Awan beman a maganda a bine en insabug mu ten uma mu? Bakin malamon dán ben nadid?’

²⁸ Tummábbig en makákkao, ‘Essa a kadima i nanggamitid ti iyán.’ Sakay kinagi nen utusan na hidi, ‘Gustu mu beman a bagután mi dán en lamon hidi?’

²⁹ Tummábbig siya, ‘Dyan moy, bakay pati paray ay mabagut moy.’

³⁰ ‘Basta pabayan moy la hidi a parehu a lumagu hanggan ti sákgapasid. Ti sákgapasid ay kagiyán ku ten mággapas hidi a ipunán di pa en kalamonan sakay bádbáddán di sakay tutudán. Sakay en paray hidi ay ipunán ten budega ku.” ’

*En Talinhaga Tungkul ten Bukál nen Mustasa
(Mc. 4:30-32; Lu. 13:18-19)*

³¹ Nadid ay essa dámman a talinhaga en kinagi ni Jesus dikodi, “En kahariyan dilanget ay kona ten essa a bukál nen mustasa a immula nen essa a tolay ten uma na.

³² Kabaditan iyád ti atanan a bukál, peru ni magtubu dán ay kadikállan iyád ten atanan a mula. Dumikál iyád a kona ten kayu sakay maari a magglobunan nen ibun hidi en pingge-pinget na.”

En Talinhaga Tungkul ten Pággpaalsa
(Lu. 13:20-21)

³³ Kinagi na dikodi en essa dámman a talinhaga. “En kahariyan dilanget ay kona ten pággpaalsa a inhalu nen essa a bábbi ten tállu dáddekál a takal a arina, kaya ummalsa en minasa a arina.”

En Pággamit ni Jesus ti Talinhaga
(Mc. 4:33-34)

³⁴ En atanan a kinagi ni Jesus ten tolay hidi ay purus a patalinhaga sakay awan siya ti intoldu dikodi a bakán a patalinhaga.

³⁵ Kaya natupad en kinagi nen propeta:
“Magupusák dikodi ten pamamag-itan ni talinhaga,
ipahayag ku dikodi en bagay hidi a nelihim sapul pa dikona a lalangán i munduwiday.”

En Kahulugan nen Talinhaga Tungkul ten Lamon ten Kaparayan

³⁶ Káttapos ay linakadan ni Jesus en tolay hidi sakay summáddáp siya ten bilay. Ummadeni dikona en disepulus na hidi sakay kinagi di, “Ipaliwanag mu pay dikomi ni ánya en talinhaga tungkul ten madukás a lamon ten kaparayan.”

³⁷ Tummábbig ti Jesus, “En mágsabug ti maganda a bine ay en Anak nen Tolay,

³⁸ en uma ay i munduwiday. En mágkaganda a bine ay en tolay hidi a kabilang ten kahariyan sakay en mágkadukás a lamon ay en tolay hidi a kabilang ten Madukás.

³⁹ En kadima a nagsabug ti lamon ten kaparayan ay en diyablo. Sakay en panahun nen sákgapas ay en katapusan ni munduwiday. Sakay en mággapas hidi ay en anghel hidi.

⁴⁰ Ni konya a en lamon hidi ay ipunán sakay tutudán, kona bi hud i mangyariyid ten katapusan ni munduwiday.

⁴¹ Utusan nen Anak nen Tolay en anghel na hidi a ipunán a gubwat ten kahariyan na en atanan a nagin dahilan nen págkasala sakay en atanan a mággamet ti madukás.

⁴² Sakay ibut di hidi ten maggerab a apoy sakay haud hidi a mágsasangitán sakay mággaaduyán ten hirap di.

⁴³ Peru en mággamet hidi ti matuwid ay magdemlag a kumán a aldew ten kahariyan nen Ama di. Mágsanig en tehud a págsanig!”

En Nakatagu a Kayamanan

⁴⁴ “En kahariyan dilanget ay kona ten kayamanan a nekali ten essa a uma. Nadid ay nekaliyan iyud nen essa a tolay sakay tinaporan na a ruway. Gapu ten saya na ay angay na inlaku en atanan a ari-ariyan na sakay binali na iyud a uma.”

En Perlas a Mahalaga

45 “En kahariyan dilanget ay kona bi ten essa a nigosyanti a mággaaryokán ti mahal a kalasi ni perlas.

46 Ten dikona a maketa dán siya ti essa a mahalaga a kalasi a perlas, ay angay na inlaku en atanan a ari-ariyan na sakay binali na iyud.”

En Talinhaga nen Panti

47 “En kahariyan dilanget ay kona bi ten essa a atakdug a panti a ingkalat ten minalnu sakay nakalap ti sari-sari a kalasi ni ikan.

48 Nadid ten dikona a makpal dán a nalap ay hinela di dán ten dinapan. Sakay nággetnud en tolay hidi tánni piliyán di en mágkaganda a ikan sakay ibut di en awan ti serbi a ikan.

49 Kona bi hud ten katapusan ni munduwiday. Dumemát en anghel hidi sakay ihiwalay di en makasalanan hidi ten matuwid hidi.

50 Káttapos ay ibut di en makasalanan hidi ten maggerab a apoy. Haud hidi a mágsasangitán sakay mággaaduyán gapu ten hirap di.”

En Kayamanan a Bigu sakay Dati

51 Tinanung ni Jesus en disepulus na hidi, “Naintendiyan moy beman i atananid a iyád?” “Opo” tábbig di.

52 Sakay kinagi na dikodi, “Kaya ngani, a en bawat tagapagtoldu nen Kautusan a mangtenggi ten kahariyan dilanget ay kona ten essa a pinunu nen sabilay a magluwas ti bigu hidi a bagay sakay dati a bagay a gubwat ten págtaguwan na ti kayamanan.”

*Awan Tinanggap ti Jesus ti Nazaret
(Mc. 6:1-6; Lu. 4:16-30)*

⁵³ Nadid, ten dikona a mekagi dán ni Jesus hidi iyád a talinhaga ay lummakad dán siya ti lugarid a iyud.

⁵⁴ Ummuli siya ten banuwan na sakay umman-gay siya nagtoldu ten sinagoga hidi haud. Nadid ay nagtaka en nakasanig hidi dikona. Kinagi di, “Hády a nangalap ti karunungan i tolayid a iyán? Konya siya a makagamet ti himala hidi a bagay?”

⁵⁵ Awan beman a anak iyán nen karpinteru? Awan beman a ti Maria en ina na sakay de Santiago, Jose, Simon, sakay ti Judas en kákkapatkaka na?

⁵⁶ Sakay en kákkapatkaka na hidi a bábbi ay mágyan bi hidi háddi. Hády na wád a naadal i atananid a hidi iyán?”

⁵⁷ Sakay awan di siya pinaniwalaan.

Kaya kinagi ni Jesus dikodi, “En essa a propeta ay igalang maski ni hády, maliban la ten sadili na a banuwan sakay ten sadili na a pamilya.”

⁵⁸ Sakay gapu ten awan di pánniwala dikona ay awan siya naggamet ti makpal a himala haud.

14

En Kákkatay ni Juan a Mágbinyag (Mc. 6:14-29; Lu. 9:7-9)

¹ Nadid ti panahunid a iyud ay nabareta ni Herodes a pinunu ti Galilea en tungkul kánni Jesus.

² Kinagi na ten upisyal na hidi, “Siya iyán ti Juan a Mágbinyag a nabiyag a ruway, kaya tehud siya a kapangyariyan a makagamet ti himala.”

³ Ti Herodes en nangpadikáp kánni Juan. Pina-pungu na sakay impepiresu na gapu kánni Herodias a kabinga nen kapatkaka na a ti Felipe.

⁴ Gapu kinagi ni Juan kánni Herodes, “Awan tama a kabingaán mu en kabinga nen kapatkaka mu.”

⁵ Gustu ni Herodes a pabunu ti Juan kaya la ay manteng siya ten Judio hidi, gapu tenggiyán di ti Juan a essa a popeta.

⁶ Peru ten dikona dummemát en aldew nen kákkeenak ni Herodes ay nagkasayaan hidi. Nagsayaw en anak ni Herodias a dalaga ten atubengán nen bisita hidi, sakay minasaya ti hustu ti Herodes.

⁷ Kaya impangaku na ten dalaga a iyatád na en ányaman a agidán na.

⁸ Gapu ten sulsul nen ina na ay kinagi nen dalaga, “Mahal a hari, gustu kuwid a iyatád mu dikoku nadid bi ay en ulu ni Juan a Mágbinayag a nakadátton ti penggan.”

⁹ Ten dikona a masanig iyud ni Herodes ay minalungkut siya ti hustu, peru gapu ten pangaku na a nasanig nen bisita na hidi ay inyutus na a iyatád iyud ten dalaga.

¹⁰ Kaya angay na pinaputol en ulu ni Juan ten págpiresuwan.

¹¹ Sakay indátton di ten essa a penggan en ulu na sakay inyatád di ten dalaga; sakay inyangay na bi iyud ten ina na.

¹² Dummemát en disepulus hidi ni Juan, inalap di en bangkay na sakay inlábbáng di. Sakay imbaretá di kánni Jesus en nangyari.

Pinakan ni Jesus en Limmang Libu a Tolay
(Mc. 6:30-44; Lu. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ten dikona mabareta iyud ni Jesus ay sumakay siya ten abeng sakay ummangay ten lugar a awan ti tol原因. Dikona matukuyan iyud nen katolayan ay lummuwas hidi ten banu-banuwan di sakay ummunud hidi kánni Jesus.

¹⁴ Ten káddung de Jesus ten baybay ay netan na en tunay ti kakpal a tol原因. Kinagbiyan na hidi sakay pinagpiyya na en tehud hidi a saket.

¹⁵ Ten dikona a págdiklám dán ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi. Sakay kinagi di dikona, “Panginoon, ked kitam ti liblibiday a lugar sakay págdiklám dán pa bi. Paangayán mu dán i tol原因en hidi ti babaryuwen hidi tánni makabali hidi ti makan di.”

¹⁶ Peru kinagi ni Jesus dikodi, “Awan di dán kailangan a lumakad. Sikam mangpakanid dikodi.”

¹⁷ Tummábbig hidi, “Awan kitam ti pagkain, lilimma la a mommon a tinapay sakay duduwwa a ikan.”

¹⁸ Kinagi na dikodi, “Iyangay moy háddi.”

¹⁹ Pinággetnud na en tol原因 hidi ten kalamonan. Inalap na en limma a tinapay sakay en duwwa a ikan, tummangad siya dilanget sakay nagpasalamat siya ten Diyos. Hinati-hati na en tinapay sakay inyutus na ten disepulus na hidi a itagtag iyud ten katolayan.

²⁰ Nakakan a atanan sakay nágkabássug. Dikona inipun nen disepulus hidi en subra a pagkain, ay nakaputat hidi ti sapulu ay ti duwwa a lákba.

21 Tehud a limmang libu a kalállakiyan en nakakan, puwera pa ten kabábbiyan hidi sakay ten anak hidi.

Naglakad ti Jesus ten Dibabew nen Dinom
(Mc. 6:45-52; Jn. 6:15-21)

22 Pagdaka a pinasakay ni Jesus ten abeng en disepulus na hidi sakay pinágdipalongu na dán hidi ten dibelyu, mentras a pauliyán na en tolay hidi.

23 Kállakad nen tolay hidi ay summangkay siya ten marenggád a bukid tánni magdasal siya. Mággeessa siya haud a ginibi.

24 Ti odasid a iyud, ay ked dán ditaw en abeng a dáddapáttán nen dáddekál a tagmák gapu patagbu hidi ten parás.

25 Ten dikona a kaldiwan dán ay ummunud ti Jesus dikodi a naglakad ten dibabew nen dinom.

26 Peru ten dikona a ketan di a tehud a maglakad ten dibabew nen dinom ay mineántingan hidi ti hustu. Impákray di, “Tehud a anitu!”

27 Peru nagupos a pagdaka ti Jesus, kinagi na, “Dyan kam manteng, sikán iyád!”

28 Kinagi ni Pedro, “Panginoon, ni talaga a siko iyán ay paangayánnák mu haán a maglakad ti dinomiday.”

29 Tummábbig ti Jesus, “Karon dán!”

Kaya ummugsad ti Pedro ten abeng a naglakad ten dibabew nen dinom a patamu kánni Jesus.

30 Peru ten dikona a mapansin ni Pedro en mabegsák a parás ay mineántingan siya sakay nagsapul dán a umállád. “Panginoon, iligtasák mu!” kagi ni Pedro.

³¹ Pagdaka siya a ginewat ni Jesus sakay kinagi na, “Bakin nagalangan ka? Tunay ti kabadit i pánnampalataya muwen!”

³² Ten kássakay di ten abeng ay ummimang en parás.

³³ Sakay sinamba siya nen disepulus na hidi a ked ten abeng. Kinagi di, “Tunay ngani a siko en Anak nen Diyos!”

*Pinagpiyya ni Jesus en Tehud hidi a Saket ti Genesaret
(Mc. 6:53-56)*

³⁴ Nadid, ten káarabes di ay dummung hidi ten lugar a Genesaret.

³⁵ Ten pákkatenggi nen tolay hidi kánni Jesus ay angay di imbábbareta ten atanan a babaryu ti lugarid a iyud kaya inyangay di dikona en atanan a tehud a saket.

³⁶ Nákkekagbi hidi kánni Jesus a ni maari ay patawid na ten tehud hidi a saket maski en garayan la nen badu na. Sakay en atanan a nakatawid ay nagpiyya.

15

*En Toldu nen Ninunu hidi
(Mc. 7:1-13)*

¹ Káttapos ay ummangay kánni Jesus en Pariseo hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan a gubwat hidi ti Jerusalem. Tinanung di siya,

² “Bakin a labagán ni disepulus muwen hidi en toldu hidi a minana tam ten ninunu tam hidi. Ni kuman hidi ay awan hidi magugas a ayun ten utus.”

³ Tummábbig ti Jesus, “Bakin a labagán moy bi en utus nen Diyos gapu la ten kássunud moy ten intoldu nen ninunu moy hidi?”

⁴ Gapu kinagi nen Diyos, ‘Igalang mu en ama mu ay ten ina mu’ sakay, ‘Ni deyaman en manglait ten ama na oni ina na ay dapat a bunuwán.’

⁵ Peru itáttoldu moy a, “Ni kagiyán nen essa a tolay ten ama na oni ina na a, ‘En metulung ku dikomoy ay nealay ku dán ten Diyos’

⁶ awan na dán kailangan a tulungan en ama na. Gapu ten kássunud moy ten minana moy hidi a toldu ay awan moy dán pinahalagaan en upos nen Diyos.

⁷ Sikam a magkukunwari hidi! Tama ngani en kinagi ni propeta Isaias a tungkul dikomoy,

⁸ ‘En pággalang dikoku ni iyád a banuwan ay kunwari la,
gapu ten ngusu di la a maggubwat bakán a ten pusu di.

⁹ Awan ti kuwenta en págsamba di,
gapu kagi diyid ay gubwat ten Diyos en itáttoldu di.”

En Makapangpaddingát ten Essa a Tolay

(Mc. 7:14-23)

¹⁰ Nadid ay pinaadeni ni Jesus en tolay hidi sakay kinagi na dikodi, “Mágsanig kam sakay intendiyán moy i kagiyán kuwiday.

¹¹ Bakán a en isubu nen tolay en makapangpaddingát dikona ten pangileng nen Diyos nan en lumuwas ten ngusu na.”

¹² Káttapos ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi sakay kinagi di dikona, “Tukoy mu,

nasaketan en Pariseo hidi ten dikona a nasanig di en kinagi mu!”

¹³ Tummábbig ti Jesus, “Bagután en bawat mula a awan immula nen Ama ku a ked dilanget.

¹⁴ Pabayan moy la hidi. Burák hidi a tagagiyya nen kaparehu di hidi a burák. Sakay ni burák a tolay i mánggiyyaid ten kaparehu na a burák ay parehu hidi a matápduk ten ábbut.”

¹⁵ Kinagi ni Pedro dikona, “Ipaliwanag mu dikomi ni ánya i kahuluganid nen talinhaga.”

¹⁶ Tummábbig ti Jesus, “Pati beman sikam ay awan bi makaintendi?”

¹⁷ Awan moy beman tukoy a ányaman a isubu moy ay tumulos ten tiyan moy sakay lumuwas labi?

¹⁸ Peru en lumuwas hidi ten ngusu ay naggubwat ten pusu. Iyud i makapangpadingáttid ten essa a tolay.

¹⁹ Gapu gubwat ten pusu nen tolay en mágkadukás a isip, pámmunu, pángngalunya, págtakaw, págbuli-buli sakay pággupos ti madukás kontra ten agum a tolay.

²⁰ Hidi iyád en makapangpadingát ten essa a tolay. Peru en awan pággugas ti lima bagu a kuman ayun ten minana a toldu ay awan makapangpadingát ten essa a tolay.

*En Pánnampalataya nen Bábbi a Taga-Canaan
(Mc. 7:24-30)*

²¹ Lummakad ti Jesus haud sakay ummangay ten lugar hidi a adeni ti Tiro sakay Sidon.

²² Tehud a essa a bábbi a taga-Canaan a mágyan haud, ummadeni siya kánni Jesus

sakay magpákraw, “Panginoon a Anak ni David, kagbiyanák mu! En anak ku a bábbi ay hinayup sakay pahirapan na siya ti hustu.”

²³ Peru awan tumatábbig ti Jesus. Sakay kinagi dikona nen disepulus na hidi, “Palakadán mu dán siya, makabángngág a umunonud dikotam.”

²⁴ Tummábbig ti Jesus, “Inutusanák nen Ama ku a umangay la ten nágketawtaw hidi a tupa ni Israel.”

²⁵ Peru angay lummuhud dikona en bábbi sakay kinagi na, “Panginoon, kagbiyanák mu a tulungan.”

²⁶ Tummábbig ti Jesus, “Awan dapat a alapán en pagkain nen anak hidi sakay ipakan ten asu hidi.”

²⁷ Tummábbig en bábbi, “Tarud iyán Panginoon, peru maski ni en asu hidi ay kuman bi ten mumu a maragrag ten lamisaan nen amu di.”

²⁸ Kaya kinagi ni Jesus ten bábbi, “Tunay ti kadikál i pánnampalataya muwen! Mangyari en agidán mu.” Ti odas biyid a iyud ay nagpiyya en anak na.

Makpal a Pinagpiyya ti Jesus

²⁹ Kállakad ni Jesus ti lugarid a iyud, ay nag-soli siya ten adeni nen Minalnu ti Galilea. Sum-mangkay siya ten marenggád a bukid sakay nággetnud.

³⁰ Sakay nagdemáttan en tunay ti kakkal a tolay a tehud hidi a tawid a pilay, burák, lupug, bulol sakay makpal pa a tehud a sari-sari a kalasi ni saket. Inyangay di hidi ten atubengán ni Jesus sakay pinagpiyya na hidi.

³¹ Nagtaka en tolay hidi dikona a ketan di a makaupos dán en bulol hidi, makapaglakad dán en lupug hidi, makalakad dán en pilay hidi, sakay maketa dán en burák hidi. Sakay nagpuri hidi ten Diyos ni Israel.

*Pinakan ni Jesus en Áppat a Libu a Tolay
(Mc. 8:1-10)*

³² Nadid ay dinulawan ni Jesus en disepulus na hidi sakay kinagi na dikodi, “Kagbiyan ku i tolayiday hidi, gapu tállu dán hidi a aldew a kakaguman tam sakay awan dán hidi ti makan. Awan ku hidi gustu a pauliyán a magaláp bakay ni malinug hidi ti dilanen.”

³³ Kinagi dikona nen disepulus na hidi, “Hády a pangalapan tamid ti pagkain a para ti kakpal ni tolayen hidi, ked kitam pa bi ti kaparanganiday?”

³⁴ Tinanung hidi ni Jesus, “Sangan i tinapay moyid haán?”

“Pittu a tinapay sakay sasangan a bábbadit a ikan,” tábbig nen disepulus na hidi.

³⁵ Sakay pinággetnud ni Jesus en tolay hidi ten luta.

³⁶ Inalap ni Jesus en pittu a tinapay sakay en sasangan a bábbadit a ikan sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay hinati-hati na iyud sakay inyatád na ten disepulus na hidi tánni itagtag di ten tolay hidi.

³⁷ Atanan di ay nakakan sakay nabássug; sakay ten dikona a ipunán nen disepulus hidi en naburay ay nakaputat hidi ti pittu a lákba.

³⁸ En bilang nen kumman hidi a lállaki ay áppat a libu awan palla hud kabilang en kabábbiyan sakay en kaanakan.

³⁹ Sakay dikona a napauli dán ni Jesus en tolay hidi ay summakay siya ten abeng a patamu ten banuwan a Magadan.

16

Inagidan Di ti Jesus ti Tanda a Gubwat Dilanget (Mc. 8:11-13; Lu. 12:54-56)

¹ Tehud a sangan ten Pariseo hidi ay ten Saduseo hidi a ummangay kánni Jesus. Gustu di siya a purbaan kaya nággid hidi dikona ti tanda a gubwat dilanget.

² Peru kinagi ni Jesus dikodi, “Ti pággapon ay kagiyán moy a, ‘Maganda i panahunid ni ilaw gapu maganda i langiten.’

³ Sakay ti dimadimang a tarud ay kagiyán moy a, ‘Maguden nadid, gapu madiklám i langiten.’ Tukoy moy a magileng ten tanda hidi ti langiten, peru awan moy tukoy en tanda hidi ti nadid a kasalukuyan a panahun.

⁴ Sikam a madukás a lahi sakay awan matapat ten Diyos! Magaryok kam ti tanda, peru awan ipeta dikomoy maliban ten tanda a nangyari kánni Jonas!”

Káttapos ni iyud ay lummakad ti Jesus.

En Págpalsa a Gamit nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi

⁵ Nadid, ten dikona a makaarabes dán hidi ten dibelyu nen minalnu ay nakalimon en disepulus hidi a magtawid ti tinapay.

⁶ Kinagi ni Jesus dikodi, “Magingat kam ten págpaalsa nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi.”

⁷ Kaya namágguron en disepulus hidi. Kagi di a, “Gapu a awan kitam nagtawid ti tinapay kaya na a kinagi iyud.”

⁸ Tukoy ni Jesus en pamággurunan di, “Bakin a pamággurunan moy a awan kam ti balon a tinapay? Tunay ti kabadit i pánnampalataya moyen!

⁹ Hanggan beman nadid ay awan kam palla makaintendi? Awan moy beman maalala en limma a mommon a tinapay a hinati-hati para ten limmang libu a tolay? Sangan a lákba a tinapay en subra?

¹⁰ Kona bi ten pittu a mommon a tinapay a para ten áppat a libu a tolay! Sangan a lákba a tinapay en subra?

¹¹ Bakin a awan moy maintendiyan a bakán a tungkul ti tinapay en kinagi ku dikomoy a magingat kam ten págpaalsa a gamit nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi!”

¹² Sakay naintendiyan di dán a pagingatán hidi ni Jesus ten toldu nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi, bakán a ten págpaalsa a gággamitán ti tinapay.

En Pahayag ni Pedro Tungkul kánni Jesus

¹³ Nadid, ten dikona a makademát ti Jesus ten banuwan a Cesarea a sakup ni Filipos, ay tina-nung na en disepulus na hidi, “Deya kan en Anak nen Tolay, ayun ten tolay hidi?”

¹⁴ Tummábbig hidi, “En kagi nen agum hidi ay ti Juan a Mágbinyag ka kan. Kagi biyid nen agum

hidi ay ti Elias ka kan. Sakay tehud pa a magkagi a ti Jeremias ka kan, oni essa ten propeta hidi.”

¹⁵ Sakay tinanung na hidi, “Ay sikam ánya bi i makagi moyid? Deyaák?”

¹⁶ Tummábbig ti Simon Pedro, “Siko ay ti Cristo, en Anak nen Diyos a biyag.”

¹⁷ Kinagi ni Jesus dikona, “Pinagpala ka Simon, a anak ni Jonas! Gapu iyád a katutuhanan ay awan impahayag dikomu ni deyaman nan nen Ama ku dilanget.

¹⁸ Sakay kagiyán ku dikomu, a siko ay Pedro, sakay ti dibabew ni batuwid a iyád ay ipataknág ku en simbaan ku, sakay awan ti makapang-talu dikona maski ni en kapangyariyan nen kamatayan.

¹⁹ Iyatád ku dikomu en susi hidi nen kahariyan dilanget. En ibawal mu ti lutaiday ay ibawal bi dilanget, sakay ányaman a payagan mu ti lutaiday ay payagan bi dilanget.”

²⁰ Sakay mahigpit a binilin na en disepulus na hidi a dyan di kagikagiyán a siya en Cristo.

En Purumeru a Pángkagi ni Jesus Tungkul ten Kákkatay Na

(Mc. 8:31-9:1; Lu. 9:22-27)

²¹ Sapul haud ay kinagi dán ni Jesus ten disepulus na hidi en mangyari dikona. Kinagi na, “Kailangan a angayák ti Jerusalem sakay magdanasák ti makpal a hirap ten lima nen pinunu hidi nen banuwan, ten pinunu nen padi hidi sakay ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Bunuwánnák di, peru ten katállu a aldew ay mabiyagák a ruway.

²² Peru inakit ni Pedro ti Jesus ti sekretu la sakay kinagiyan na siya ti kona háddi, “Panginoon, awan nakuwan iyád payagan nen Diyos a mangyari! Awan iyád dapat a mangyari dikomu.”

²³ Peru inatubeng siya ni Jesus sakay kinagi na, “Satanas, umadeyu ka dikoku! Dyan mu pugáddán en kaluuban nen Diyos. I ked ti isip muwen ay bakán a kaluuban nen Diyos nan kaluuban nen tolay.”

²⁴ Sakay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Ni deyaman en masor a sumunud dikoku ay dapat a limunán na en tungkul ten sadili na sakay báklayán na en kudas na sakay mákkuyug dikoku.

²⁵ Ni deyaman en masor a mángligtas ten biyag na ay siya en mawanan; peru en mawanan ti biyag alang-alang dikoku ay siya en magkahud ti biyag.

²⁶ Ánya i pakinabangid nen essa a tolay ni makao na i munduwiday ni en kapalit ni iyud ay en biyag na? Ánya i mebayadid nen essa a tolay para mesoli dikona en biyag na?

²⁷ Gapu dumemát en Anak nen Tolay ten pamamag-itan nen dakila a kapangyariyan nen Ama na sakay kaguman na en anghel na hidi. Ti panahunid a iyud ay piremyuwan na en balang essa a tolay ayun ten ginamet na.”

²⁸ Tandaan moy: tehud dikomoy a ked háddi a awan matay hanggan a awan na ketan en Anak nen Tolay a dumemát a bilang essa a Hari.”

Nagbagu en Idsura ni Jesus
(Mc. 9:2-13; Lu. 9:28-36)

¹ Kállipas nen ánnám a aldew, ay ingkuyug ni Jesus de Pedro sakay en matkaka a de Juan ay ti Santiago sakay ummangay hidi ten toktok nen essa a malangkaw a bukid.

² Mentras a ked hidi haud ay netan di a nagbagu en idsura ni Jesus, nagdemlag a kumán a aldew en rupa na sakay en badu na ay magdemlag ten pudew na.

³ Netan nen tállu a disepulus a bigla a pummeta de Moises sakay ti Elias a kauron ni Jesus.

⁴ Kaya kinagi ni Pedro kánni Jesus, “Panginoon mapiyya la ta ked kami háddi. Ni gustu mu ay maggamiták ti tállu a sarong, essa a para dikomu, essa bi a para kánni Moises sakay essa bi a para kánni Elias.”

⁵ Mentras a magupos ti Pedro ay bigla a tinaklábban hidi ni mademlag a panganurin. Sakay kinagi nen boses a gubwat ten panganurin, “Saiyád en mahal ku a Anak a kasayaan ku a tarud. Sanigán moy siya!”

⁶ Ten dikona a masanig iyud nen disepulus hidi ay mineántingan hidi sakay linumuhud hidi.

⁷ Peru inadeniyan hidi ni Jesus sakay tinawidan. Kinagi na, “Tumaknág kam, dyan kam manteng!”

⁸ Ten dikona a umileng hidi ay ti Jesus dálla en netan di.

⁹ Mentras a padagson hidi ten bukid ay inyutus ni Jesus dikodi, “Dyan moy kagiyán maski ni kándeya en netan moy, hanggan a awan mabiyag a ruway en Anak nen Tolay.”

10 Tinanung siya nen disepulus na hidi, “Bakin a kákkagiyán nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan a dapat a mágdipalongu pa ti Elias a umangay háddi?”

11 Tummábbig ti Jesus, “Mágdipalongu ngani ti Elias háddi tánni ihanda na en atanan a bagay.

12 Peru kagiyán dikomoy, a ummangay dán háddi ti Elias peru awan siya tinenggi nen tolay hidi. Ginamet di dikona atanan a gustu di a gamitán. Kona bi hud i gamitán diyid a pahirapan di en Anak nen Tolay.”

13 Naintendiyan nen disepulus hidi a ti Juan a Mágbinyag en gustu na a kagiyán.

*Pinagpiyya ni Jesus en Anak a Hinayup
(Mc. 9:14-29; Lu. 9:37-43a)*

14 Nadid, kássoli di ay dinemáttan di en makpal a tolay. Ummadeni dikona en essa a lállaki, lum-muhud ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na a,

15 “Panginoon, kagbiyan mu en anak ku! Mágpatay siya sakay mahirapan ti hustu ni sumingga. Pirmi siya a matumba ten apoy oni ten dinom.

16 Inyangay ku dán bi siya ten disepulus mu hidi peru awan di siya mapagpiyya.”

17 Tummábbig ti Jesus, “Sikam a tolay hidi a madukás a lahi sakay awan ti pánnampalataya. Hanggan nikanák a mákpágyan dikomoy? Hanggan nikan takam a pagtiisan? Iyangay moy háddi i anaken.”

18 Inutusan ni Jesus en dimonyo a lumakad ten anak sakay nagpiyya en anak.

19 Káttapos ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi sakay sinekretu di siya a tinanung ni bakin a awan di mapaibut en dimonyo.

20 Tummábbig ti Jesus, “Gapu ti kabadit ni pánnampalataya moyen. Kagiyan ku dikomoy, a ni kona nakuwan la ten kadikal nen bukál ni mustasa en pánnampalataya moy ten Diyos ay makagi moy ti bukiden a, ‘Umagton ka hudi!’ ay mangyari iyud. Awan ti bagay a awan moy magamet.

21 [Peru konaid hud a kalasi ni dimonyo ay awan mapaibut ni awan kam pa magdasal sakay magkulásyon.”]

*Binanggit a Ruway ni Jesus en Kákkatay Na
(Mc. 9:30-32; Lu. 9:43b-45)*

22 Nadid ten dikona a maipun en disepulus hidi ti Galilea ay kinagi ni Jesus dikodi, “En Anak nen Tolay ay itokyon

23 sakay bunuwán di. Peru ten katállu a aldew ay biyagán siya a ruway.” Dikona a masanig iyud nen disepulus na hidi ay minalungkut hidi ti hustu.

En Págbayad ti Buwes para ten Templo

24 Nadid káddemát di ti Capernaum ay ummadeni kánni Pedro en mágsinger hidi ti buwes a para ten templo. Kinagi di, “Mágbayad beman ti buwes a para ten templo i Maistu moyen?”

25 “Opo” tábbig ni Pedro. Dikona makademát siya ten bilay di ay tinanung siya ni Jesus, “Ánya palagay muwid Simon? Deya i dapatid a magbayad ti buwes ten hari nen essa a bansa, en nasakupan na hidi oni en dayu hidi?”

²⁶ “En dayu hidi,” tábbig ni Pedro. Kinagi ni Jesus, “Ni konahud ay awan dapat a magbayad en nasakupan na hidi.”

²⁷ Peru konapamanhud, tánni awan hidi ti makagi dikotam, ay angay ka ten mamaruwan ti minalnuwen. En purumeru a ikan a malap mu ay pagángngakán mu sakay tehud ka a ketan a silber a maari a pagbayad ten buwes ta a duwwa. Alapán mu iyud sakay angay ka magbuwes para dikota a duwwa.

18

En Kataasan

(Mc. 9:33-37; Lu. 9:46-48)

¹ Nadid, ti odasid a iyud ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi sakay nagtanung, “Deya en kataasan ten kahariyan dilanget?”

² Dinulaw ni Jesus en essa a anak sakay pinataknág na ten atubengán di,

³ sakay kinagi na, “Tandaan moy iddi: ni awan kam magbagu sakay umarig ten anak hidi, ay awan kam makasáddáp ten kahariyan dilanget.

⁴ Kaya, ni deyaman en magpakababa a kona ti anakiday ay siya en magin kataasan ten kahariyan dilanget.

⁵ Sakay ni deyaman en mangtanggap ten anak a kona háddi alang-alang dikoku ay sikán tinanggap naid.”

En Dahilan nen Págkasala

(Mc. 9:33-37; Lu. 9:46-48)

⁶ “Mapiyya pa ten essa a tolay a báttenan ti essa a dikál a gilingan a batu ten állig na sakay itábbung

ditaw a diget nan ni magin dahilan nen págkasala nen bábbadit hidi a anak a mánnampalataya dikoku.

⁷ Kakakagbi i munduwiday gapu ten kakpal nen toksu hidi a dahilan ni págkasala! Awan ngani mapugád en káddemát nen toksu, peru makaánteng en mangyari ten tolay a dahilan nen págkasala.

⁸ “Ni en lima oni en básset mu en dahilan nen págkasala mu, ay káttolán mu sakay ibut mu! Mas maganda pa a meangay ka dilanget a putád nan duwwa en lima mu oni básset mu peru meangay ka ten apoy a awan maadáp.

⁹ Sakay ni en mata mu en magin dahilan nen págkasala mu ay lábwetán mu iyud sakay ibut! Mas maganda pa a meangay ka dilanget a burák en essa mu a mata nan tehud ka a duwwa a mata peru meangay ka ten apoy ti impiyerno.

*En Talinhaga nen Netawtaw a Tupa
(Lu. 15:3-7)*

¹⁰ Magingat kam a dyan moy imemenos en essa ti hidi iyád a anak. Kagiyán ku dikomoy, a en anghel di hidi ay pirmi a ked ten atubengán nen Ama ku a ked dilanget.

¹¹ [Gapu ummangay háddi en Anak nen Tolay tánni iligtas en tolay hidi a netawtaw.]

¹² “Ánya ti palagay moyid en gamitán nen essa a tolay a tehud a datos a tupa sakay mebut en essa? Awan beman lakadan na en siyam a pulu ay ti siyam ten pággulaan na tánni aryokán na en essa a netawtaw?

¹³ Kagiyán ku dikomoy, a ni ketan na dán iyud ay mas dikál en kasayaan na ti iyud a tupa nan ten siyam a pulu ay ti siyam a awan netawtaw?

14 Kona labi hud, awan kagustuwan nen Ama moy a ked dilanget a metawtaw en essa ti bábbaditiday a anak.”

Ni Magkasala en Essa ten Kapatkaka Mu

15 “Ni magkasala dikomu en essa ten kapatkaka mu ay adeniyán mu siya sakay mágguron kam a sikam la a duwwa. Ni sumanig siya dikomu, ay mesoli ten dati en pággagum moy bilang matkaka.

16 Peru ni awan siya sumanig dikomu ay mángkuyug ka ti essa oni duwwa a kapatkaka tánni en atanan a mapággurunan moy ay mapatunayan nen duwwa oni tállu a tistigu.

17 Ni awan pa siya sumanig dikodi, ay kagiyán mu ten buu a simbaan en nangyari. Sakay ni awan pa siya sumanig ten simbaan ay ibilang mu dán siya a Hentil oni mágsinger ti buwes.”

En Kapangyariyan a Mángbawal sakay Mángpayag

18 “Tandaan moy iddi: ányaman en ibawal moy ti lutaiday ay ibawal bi dilanget, sakay ányaman en payagan moy ti lutaiday ay payagan bi dilanget.

19 “Sakay tandaan moy bi: ni tehud a duwwa dikomoy a nagkaessa ti lutaiday a mággid ti ányaman ten págdasal moy ay iyatád iyud nen Ama ku a ked dilanget.

20 Gapu hádyaman a tehud a duwwa oni tállu a nagipun-ipun ten pamamag-itan nen ngaran ku, ay kedák bi haud a kaguman di.”

En Talinhaga Tungkul ten Tagapagserbi a Awan Mángpatawad

21 Ummadeni ti Pedro kánni Jesus sakay nagtanung, “Panginoon, pensangan ku a patawadán

en kapatkaka ku a paruway-ruway a magkasala dikoku? Pumenpittu beman?”

²² Tummábbig ti Jesus, “Awan ku kagiyán a pumenpittu, nan pittu a pulu a pumenpittu.

²³ Gapu en kahariyan dilanget ay meparehu ten essa a hari a nagdisisyon a pagbayadán na en tagapagserbi na hidi a tehud a utang dikona.

²⁴ En purumeru na a pinadulaw ay tehud a utang dikona a minilyon a pisu.

²⁵ Gapu awan siya ti ibayad ay inyutus nen hari a ilaku siya sakay en kabinga na, en anak na hidi sakay en atanan a ari-ariyan na tánni makabayad siya.

²⁶ Lummuhud sakay nákkekagbi en lállaki ten atubengán nen hari, kinagi na, ‘Atáddanák mu pay pa ti panahun tánni mabayadan ku dikomu en atanan.’

²⁷ Kinagbiyan siya nen hari kaya awan na dán pinabayad en utang na sakay pinalaya na dán siya.

²⁸ “Peru kállakad na haud ay natagbu na en essa ten kaparehu na a tagapagserbi a tehud a utang dikona a sangan a datos a pisu. Sinunggaban na iyud sakay sináppállan, kinagi na, ‘Magbayad ka dán ten utang mu!’

²⁹ Lummuhud sakay nákkekagbi en lállaki, kinagi na, ‘Átdenanák mu pa ti panahun tánni makabayadák dikomu.’

³⁰ Peru awan siya pummayag, nan en ginamet na ay impepiresu na hanggan dikona a makabayad dán siya.

³¹ “Ten dikona ketan nen kaparehu na hidi a

tagapagserbi en nangyari ay minalungkut hidi ti hustu. Kaya angay di ingkagi ten hari en nangyari.

³² Kaya pinadulaw nen hari en loku a tagapagserbi sakay kinagi na dikona, “Tunay ka ti dukás a tagapagserbi! Awan taka dán pinagbayad ten utang mu gapu nákkekagbi ka dikoku.

³³ Kinagbiyan taka, peru bakin a awan ka makabetu a mangagbi ten kaparehu mu a tagapagserbi?”

³⁴ Gapu ten iyamut nen hari ay impepiresu na siya hanggan a awan na mabayadan en atanan a utang na.

³⁵ Kona labi hud i gamitánnid nen Ama ku a ked dilanget dikomoy ni awan moy patawadán en kákkapatkaka moy hidi.

19

En Toldu ni Jesus Tungkul ten Pághiwalay nen Magkabinga

(Mc. 10:1-12)

¹ Nadid, káttapos ni Jesus a kagiyán hidi iyád a bagay, ay lummakad siya ti Galilea sakay umman-gay siya ti Judea, ten dibelyu ni Jordan.

² Tunay ti kakpal a tolai en ummunud dikona sakay pinagpiyya na en tehud hidi a saket.

³ Tehud a sangan a Pariseo a ummadeni dikona, magaryok hidi ti mebintang di dikona, kaya tina-nung di siya, “Ayun beman ten Kautusan a hi-walayan nen lállaki en kabinga na maski ni ánya a dahilan?”

⁴ Tummábbig ti Jesus, “Awan moy palla beman nabasa ten kasulatan a sapul pa ten sapul ay linalang nen Diyos en tolai a lállaki sakay bábbi?”

⁵ Sakay kinagi bi nen Diyos, ‘Kaya iwarak nen lállaki en dáddikál na hidi sakay magagum hidi ay ten kabinga na, sakay magin essa dán hidi.’

⁶ Kaya bakán dán hidi a duwwa nan essa dán. Kaya en pinagagum nen Diyos ay awan dapat a paghiwalayán nen tolay.”

⁷ Kaya tinanung siya a ruway nen Pariseo hidi, “Ni konahud, ay bakin inyutus ni Moises a átdenan nen lállaki en kabinga na ti kasulatan ni pághiwalay bagu na siya a palakadán?”

⁸ Tummábbig ti Jesus, “Gapu ti káttug ni ulu moyen kaya pinayagan ni Moises a hiwalayan moy en kákkabinga moy hidi. Peru sapul pa ten sapul ay bakán a konahud en planu nen Diyos.

⁹ Kagiyán ku dikomoy, a en lállaki a humiwalay ten kabinga na, maliban a nangalunya iyud sakay nákkabinga ti iba a bábbi ay nagkasala ti pángngalunya.”

¹⁰ Kinagi nen disepulus hidi kánni Jesus, “Ni konahud i kalagayanid nen lállaki ten kabinga na ay mas maganda pa ni dyan dálla siya mákkabinga.”

¹¹ Tummábbig ti Jesus, “Awan atanan ay makakaya a mangtanggap ti iyád a toldu nan en pinagkaluuban la hidi nen Diyos.

¹² Gapu tehud a sari-sari a dahilan ni bakin a tehud a lállaki a awan nákkabinga. En agum ay gapu ten dipirensiya sapul pa ten kákkeenak di, en agum ay gapu ten gamet nen agum a tolay kaya hidi a nagkakona haud. Tehud bi a awan nákkabinga alang-alang ten kahariyan dilanget. Ni deyaman en makatanggap ti iyád a toldu ay dapat iyád a gamitán nen tolay a makaintendi ti iyád a toldu.”

*Pinagpala ni Jesus en Bábbadit a Anak
(Mc. 10:13-16; Lu. 18:15-17)*

¹³ Inyangay nen tolay hidi kánni Jesus en anak di hidi a bábbadit tánni itupu ni Jesus en lima na dikodi sakay ipagdasal na hidi. Peru nagsarantaan hidi nen disepulus na hidi.

¹⁴ Peru kinagi ni Jesus, “Pabayan moy i anaken hidi a umadeni dikoku. Dyan moy hidi sawayán, gapu en kona dikodi en mebilang ten kahariyan dilanget.”

¹⁵ Intupu ngani ni Jesus en lima na ten anak hidi, sakay lummakad siya.

*En Mayaman a Binata
(Mc. 10:17-31; Lu. 18:18-30)*

¹⁶ Nadid, tehud a essa a lálaki a ummadeni kánni Jesus sakay nagtanung, “Maistu, ánya i maganda kuwid a gamitán tánni magkahudák ti biyag a awan ti katapusan?”

¹⁷ Tummábbig ti Jesus, “Bakin tanungánnák mu ni ánya i magandaid? Essa la i magandaid. Peru ni gustu mu a magkahud ti biyag a awan ti katapusan, ay sunudán mu en Kautusan nen Diyos.”

¹⁸ “Ánya a ka utus?” tanung nen binata.

Tummábbig ti Jesus, “Dyan ka mamunu; dyan ka mangalunya; dyan ka magtakaw sakay dyan ka magbuli-buli ten págtistigu mu.

¹⁹ Igalang mu en dáddikál mu hidi, sakay mahalán mu en kaparehu mu hidi a kona ten págmahal mu ten sadili mu.”

²⁰ Kinagi nen binata kánni Jesus, “Sinássunud ku dán i atananid a iyán, ánya pa i dapat kuwid a gamitán?”

21 Tummábbig ti Jesus, “Ni gustu mu a magin ganap, ay ilaku mu en ari-ariyan mu hidi. Sakay iyatád mu en naglakuwan mu ten mágkahirap hidi sakay magkahud ka ti kayamanan dilanget. Káttapos ay sumoli ka sakay mákkuyug ka dikoku.”

22 Pákkasanig nen lállaki ay malungkut siya a lummakad gapu tunay siya ti yaman.

23 Sakay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Tandaan moy: talaga mahirap a makasáddáp en essa a mayaman ten kahariyan dilanget!

24 Ruwayán ku a kagiyán: mas alistu pa en essa a kamelyu a makasáddáp ten ábbut nen digum nan ten essa a mayaman a makasáddáp ten kahariyan nen Diyos.”

25 Ten dikona a masanig iyud nen disepulus hidi ay nagtaka hidi ti hustu sakay nagtanung hidi, “Panginoon, ni konahud ay deya maligtasid?”

26 Inileng hidi ni Jesus sakay kinagi na, “Awan iyád magamet nen tolay, peru magamet nen Diyos en atanan a bagay.”

27 Nagupos ti Pedro, “Ilingán mu, linakadan mi dán en atanan sakay nákkuyug kami dikomu. Ánya bi nadid i paraid dikomi?”

28 Kinagi ni Jesus dikodi, “Tandaan moy iddi: ni maghari dán en Anak nen Tolay ten trono na a maluwalhati ti buuwiday a mundu, ay mággetnud kam bi ten sapulu ay ti duwwa a trono a magin pinunu nen sapulu ay ti duwwa a lahi ni Israel.

29 Sakay ni deyaman en mángwarak ten bilay na, kákkapatkaka na hidi, dáddikál na hidi, anak na hidi sakay en luta na hidi alang-alang dikoku

ay makatanggap ti datos a beses sakay magkahud siya ti biyag a awan ti katapusan.

³⁰ Peru makpal a nágdipalongu a medimudyan sakay makpal a nágdimudyan a medipalongu.”

20

En Tarabahador hidi ten Ubasan

¹ “En kahariyan dilanget ay meparehu ten essa a tolay a maagap a tarud a lummuwas tánni mag-aryok ti magtarabahu ten kaubasan na.

² Ten dikona a magkasundu dán hidi ti upa a essa a dinaryo ti * maghapun ay angay na dán hidi pinagtarabahu ten kaubasan na.

³ Ten dikona a magalas nuwebi dán ten dimadi-mang ay lummuwas siya a ruway sakay naketa siya ti agum pa a palakad-lakad la ten palengki.

⁴ Kinagi na dikodi, ‘Angay kam bi magtarabahu ten kaubasan ku ta upaan takam ti tama a pággupa.’ Kaya ummangay bi hidi.

⁵ Linumuwas dámman siya ten tanghali dán, sakay dikona magalas tres dán ten apon, ay kona labi hud en ginamet na.

⁶ Ten dikona a magalasingku dán ten apon ay linumuwas siya a ruway sakay naketa pa ti kato-layan a awan ti gamet. Kinagi na dikodi, ‘Bakin a ked kam la háddi a mágtataknággán a maghapun?’

⁷ Tummábbig hidi, ‘Awan biyay bi ti mangatád dikomi ti tarabahu!’ Sakay kinagi na dikodi, ‘Ni kona bál hud ay kammoy dán magtarabahu ten kaubasan ku.’

---

* **20:2** essa a dinaryo: en katumbas ni halagaid ay essa a suweldu nen karaniwan a tarabahador.

8 “Nadid, dikona apon dán ay kinagi nen makákkao ten kaubasan ten katiwala na, ‘Angay mu dán dulawán en nagtarabahu hidi sakay upaan mu hidi. Sapul ten kadimudyanan hanggan ten kapurumeruwan a nagtarabahu.’

9 En nagsapul hidi ten magalasingku ten apon ay nakatanggap ti essa a denaryo.

10 Sakay ten dikona a ummadeni en nágdipalongu hidi a nagtarabahu ay inisip di a makatanggap hidi ti mas higit haud; peru en balang essa dikodi ay tumanggap bi ti tatággessa di a dinaryo.

11 Ten pákkatanggap di ten upa di ay nagreklamu hidi ten makákkao ten kaubasan.

12 Kinagi di, ‘Bakin konahud, en dimudyan hidi a dummemát ay essa la hidi a odas a nagtarabahu. Peru inupaan moy hidi ti kona ten upa mi. Samantala sikami ay nágtatiisán ten makapasi a init nen aldew ten buu a maghapun. Bakin pare-parehu la en inyupa moy dikomi?’

13 Sakay kinagi nen makákkao ten kaubasan ten essa dikodi, ‘Amigu ku, awan taka dinaya. Awan beman pummayag ka ten essa a dinaryo a bayad moy?’

14 Alapán mu dán i upa muwen sakay maglakad ka dán. Upaan ku en dimudyan hidi ti kona ten upa mu ni gustu ku.

15 Awanák beman ti karapatan a manggamet ten gustu ku ten sadili ku a ari-ariyan? Oni bakay sumeni kam la gapu ten kabaitan ku?’

16 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, “En dimudyan ay medipalongu, sakay en nedipalongu ay medimudyan.”

*En Katállu a Pángkagi ni Jesus ten Kákkatay Na
(Mc. 10:32-34; Lu. 18:31-34)*

¹⁷ Nadid, ten dikona a maglakad de Jesus a patamu ti Jerusalem ay imbukud na en sapulu ay ti duwwa a disepulus na hidi. Sakay kinagi na dikodi,

¹⁸ “Ílingán moy, umangay kitam ti Jerusalem. Itokyon di haud en Anak nen Tolay ten pinunu hidi nen padi hidi sakay ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Hatulan di siya ti kamatayan,

¹⁹ sakay iyatád di ten Hentil hidi. Insultuwán di siya, haplitán, sakay ipaku di ten kudus, peru ten katállu a aldew ay biyagán siya a ruway.”

*En Impákpágguron nen Ina de Santiago ay ti Juan
(Mc. 10:35-45)*

²⁰ Nadid, ummadeni kánni Jesus en kabinga ni Zebedeo, kaguman na en duwwa na a anak a lállaki. Linumuhud siya ten atubengán ni Jesus gapu tehud siya a ipákpágguron.

²¹ Tinanung siya ni Jesus, “Ánya i gustu muwid?”

Tummábbig en bábbi, “Nakuwan ay ni maghari ka dán ay paetnudán mu a kadatig mu i anak kuwidi a duwwa. Essa ten kawiri sakay essa ten kawatan.”

²² Peru tummábbig ti Jesus, “Awan moy tukoy ni ánya i agidán moyen. Kaya moy beman a tiisán en hirap a tiisán ku?”

Tummábbig hidi, “Opo, kaya mi.”

²³ Sakay kinagi ni Jesus, “En hirap a tiisán ku ay matiis moy ngani. Peru bakán a sikán i mang-piliyid ni ti deya en mággetnud ten kawatan ku

sakay ten kawiri ku. Hidi iyán a pággetnudan ay para ten pinánghandaan nen Ama ku.”

²⁴ Ten dikona a masanig iyud nen sapulu a disepulus ay nagsaranta hidi ten matkaka.

²⁵ Kaya pinaadeni hidi ni Jesus sakay kinagi na dikodi, “Tukoy moy a en pinunu nen Hentil hidi en maghari ten nasakupan na, sakay hidi en masunud ni ánya en gustu di.

²⁶ Peru bakán a konahud i dapatid a mangyari dikomoy. Nan ni deya en masor a magin pinunu ay dapat a magin tagapagserbi nen agum.

²⁷ Sakay ni deyaman en masor a magin kataasan ay dapat a magin alipin moy.

²⁸ Kona ten Anak nen Tolay ay ummangay háddi bakán a para pagserbiyan nan para magserbi sakay iyalay na en biyag na para matubus en makpal a tolay.”

Pinagpiyya ni Jesus en Duwwa a Burák

(Mc. 10:46-52; Lu. 18:35-43)

²⁹ Dikona lumakad hidi ti Jerico ay ummunud kánni Jesus en tunay ti kakpal a tolay.

³⁰ Tehud a duwwa a burák a mággetnud ten gilid nen dilan. Ten dikona a masanig di a magtalib ti Jesus ay impáppákraw di a, “Panginoon, Anak ni David, kagbiyan mu kami pay!”

³¹ Pinagkagiyan hidi nen katolayan a mágtahimik hidi, peru tulos di la impáppákraw a, “Panginoon, Anak ni David, kagbiyan mu kami pay!”

³² Ummimang ti Jesus, dinulaw na hidi sakay tinanung na hidi, “Ánya i gustu moyid a gamitán ku dikomoy?”

³³ Tummábbig hidi, “Panginoon, gustu mi a maketa a ruway!”

³⁴ Kinagbiyan hidi ni Jesus sakay tinawidan na en mata di. Pagdaka hidi a naketa sakay nákkuyug hidi dikona.

21

En Matagumpay a Kássáddáp ti Jerusalem (Mc. 11:1-11; Lu. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Dikona adeni dán de Jesus ay ten disepulus na hidi ti Jerusalem ay ummangay hidi ten banuwan a Betfage ten Bukid nen Olibo hidi. Pinágdipalongu na en duwwa ten disepulus na hidi.

² Kinagi na dikodi, “Angay kam ti sumunuden a banuwan. Ketan moy haud en inahin a asno a umáegut a kaguman na en anak na. Okbisán moy sakay iyangay moy dikoku.

³ Ni tehud a mangsaway dikomoy ay kagiyán moy a, ‘Kailangan nen Panginoon,’ sakay iyatád na dán iyud a pagdaka.”

⁴ Nangyari iyád tánni matupad en kinagi nen propeta a,

⁵ “Kagiyán moy ten taga-Zion hidi a,
‘Ílingán moy Hari moyen a mágdadedemát.
Siya ay mapagpakumbaba, mágkabayu ti asno,
mágkabayu ten bul-u ni asno.’ ”

⁶ Lummakad dán en duwwa a disepulus sakay sinunud di en pagamet ni Jesus dikodi.

⁷ Tinawid di en matina a asno a pinaangay ni Jesus. Insapin di en pággalikábkáb di hidi ten asno hidi sakay summakay ti Jesus.

⁸ Inlatag bi nen makpal a tolay en pággalikábkáb di ten dilan sakay en agum ay nanggáppas ti pinget ni kayu sakay inlatag di bi ten dilan.

⁹ Mamagpákrawan en tolay hidi a mágdipalongu dikona, kona bi hud ten umunonud hidi. Kinagi di, “Puriyán en anak ni David! Pagpalaán en mágdadedemát ten ngaran nen Panginon! Puriyán en Diyos!” ¹⁰ Dikona sumáddáp ti Jesus ti Jerusalem ay nagkagulu en banuwan. Namagta-nungan hidi, “Deya wád iyán?” kagi di.

¹¹ “Ti Jesus iyán, en propeta a taga-Nazaret ti Galilea,” tábbig nen kakpalan.

En Págmalasakit ni Jesus ten Templo

¹² Summáddáp ti Jesus ten Templo sakay pinaluwas na en máglaku hidi, kona bi hud ten mamali hidi. Sakay impágbalikad na en lamisaan nen mágpalit hidi ti pilak sakay en bangku nen máglaku hidi ti kalapati. ¹³ “Nesulat ten Kasulatan a,

‘En bilay ku ay ngaranan a bilay a págdasalan.’

Peru ginamet moy a bilay nen mágtakaw hidi.”

¹⁴ Ummadeni kánni Jesus en burák hidi sakay en pilay hidi, sakay pinagpiyya na hidi a atanan.

¹⁵ Minagsaranta en pinunu hidi nen padi hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan dikona a ketan di en himala hidi a ginamet ni Jesus, sakay dikona a masanig di en anak hidi a magpákraw ten Templo ti kona háddi, “Puriyán en anak ni David!”

¹⁶ Kinagi di kánni Jesus, “Masanig mu beman i kákkagiyán diyen?”

“Uhu sássanigán ku,” tábbig ni Jesus. “Awan moy palla beman nabasa ten kasulatan en kona háddi,

‘Tinolduwan mu en anak hidi sakay en sumusu palla hidi a magpuri?’ ”

¹⁷ Sakay linakadan hidi ni Jesus, lummuwas siya ten banuwan sakay ummangay siya ti Betania, haud siya a nagpalipas ti gibi.

Sinumpa En Kayu a Igos
(Mc. 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Ten kailawan, dikona summoli ti Jesus ten siyudad ay minagaláp siya.

¹⁹ Netan na en kayu a igos ten gilid nen dilan, inadeniyan na sakay tinangad na ni tehud a bunga. Peru purus la a duun en netan na kaya kinagi na ten kayu, “Awan ka dán magbunga maski nikan!” Pagdaka a nalanás en kayu a igos.

²⁰ Dikona a ketan iyud nen disepulus na hidi ay minagtaka hidi ti hustu. “Konya a nalanás a pagdaka en igos?” tanung di.

²¹ Tummábbig ti Jesus, “Kagiyán ku dikomoy, a ni manampalataya kam sakay awan magduda ay magamet moy bi iyád, sakay bakán la a iyád maari moy a kagiyán ti bukiden a, ‘Umibut ka haán, angay ka sumegbu ti digeten,’ ay mangyari.

²² Sakay ányaman en agidán moy ten págdasal ay matanggap moy, ni tehud kam a pánnampalataya.”

En Tanung Tungkul ten Karapatan ni Jesus
(Mc. 11:27-33; Lu. 20:1-8)

²³ Summáddáp dámman a ruway ti Jesus ten Templo. Mentrás a magtoldu siya ay ummadeni dikona en pinunu hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan sakay tinanung di siya, “Ánya i karapatan muwid a maggamet ti hidi iyád a bagay? Deya i nangatáddid dikomu ti karapatan?”

²⁴ Tummábbig ti Jesus, “Tanungán takam bi. Ni matábbigák moy ay kagiyán ku bi dikomoy ni deya i nangatáddid dikoku ti karapatan a maggamet ti bagayid a hidi iyád.

²⁵ Deya nangatáddid ten karapatan ni Juan para magbinyag, en Diyos beman oni en tolay?”

Namágguron hidi. “Ni kagiyán tam a gubwat ten Diyos, ay kagiyán na bi dikotam a, ‘Bakin awan kam naniwala dikona?’

²⁶ Ni kagiyán tam bi a gubwat ti tolay, ay bakay bi ni ánya i gamitánnid ni katolayanen dikotam, gapu maniwala hidi a atanan a ti Juan ay essa a propeta.”

²⁷ Kaya tummábbig hidi kánni Jesus, “Awan mi tukoy!”

Sakay kinagi ni Jesus dikodi, “Awan ku bi kagiyán dikomoy ni hádya i gubwatid nen karapatan ku a maggamet ti bagayid a hidi iyád.”

En Talinhaga Tungkul ten Duwwa a Anak

²⁸ “Ánya nadid palagay moyid háddi? Tehud a ama a tehud a duwwa a anak a lállaki. Ummadeni siya ten panganay sakay kinagi na, ‘Anak, angay ka magtarabahu nadid ten kaubasan.’

²⁹ ‘Umáddák,’ kagi na. Peru nagbagu en isip na sakay ummangay.

³⁰ Ummadeni bi en ama ten wadi a kona labi hud en kinagi na. ‘Opo,’ tábbig nen wadi, peru awan ummangay.

³¹ Deya ten duwwa i nangsunudid ten ama di?

“En kaka,” tábbig di.

Kinagi ni Jesus, “Kagiyán ku dikomoy, a en mágsinger hidi ti buwes sakay en bábbi hidi a

mággadukás ti kákkabiyag ay mágdipalangu pa dikomoy a makasáddáp ten kahariyan dilanget.

³² Gapu ummangay háddi dikomoy ti Juan a nagtoldu ten págsunud ten kaluuban nen Diyos peru awan moy siya pinaniwalaan. Peru en mágsinger hidi ti buwes sakay en bábbi hidi a mággadukás ti kákkabiyag ay naniwala dikona. Netan moy dán ngani, ay awan kam pa nagsisi sakay naniwala dikona.”

En Talinhaga nen Kaubasan sakay en Katiwala hidi

(Mc. 12:1-12; Lu. 20:9-19)

³³ “Sanigán moy i essa pa iday a talinhaga,” kagi ni Jesus. “Tehud a essa a tolay a nagmula ti ubas ten luta na. Kinudal na iyud, naggamet ti págpáspássan, sakay naggamet ti malangkaw a bilay a págbantayan. Káttapos ay inwarak na en kaubasan ten katiwala na hidi sakay ummangay siya ti iba a lugar.

³⁴ Dikona dummemát dán en panahun nen sákburas, ay inutusan nen makákkao ten kaubasan en alipin na hidi para angen di en kabunong na.

³⁵ Peru sinunggaban nen katiwala hidi en alipin hidi; binulbug di en essa, binunu di en kaduwwa, sakay binatu di en katállu.

³⁶ Inutusan a ruway nen makákkao en mas makpal a alipin na, peru kona labi hud en ginamet nen katiwala na hidi.

³⁷ Ten katapusan ay inutusan nen makákkao en anak na a lállaki. Gapu inisip na a, “Igalang di iyád i anak kuwiday.”

38 Peru dikona a ketan nen katiwala hidi en anak nen makákkaoy ay kinagi di, ‘Siya iddi i magmanaid. Kamon dán! Bunuwán tam siya sakay kaowán tam en mana na.’

39 Kaya sinunggaban di siya, inluwas di ten kaubasan, sakay binunu di.”

40 Tinanung hidi ni Jesus, “Kássoli nen makákkaoy ten kaubasan, ánya wád i gamitán naid ten katiwala na hidi?”

41 Tummábbig hidi, “Bunuwán na en mágkadukás hidi a katiwala. Sakay ipabahala na en kaubasan ti iba a katiwala a máng-atád ten kabunong na kada a sákburas.”

42 Kinagi ni Jesus dikodi, “Awan moy palla beman nabasa ten Kasulatan a kinagi na,

‘En batu a inadiyan nen mággamet hidi ti bilay,
ay siya bali en pinakamahalaga a pamireng.

Ginamet iyád nen Panginoon,
sakay makataka-taka a áelingán!’

43 “Kaya ngani a kagiyán ku dikomoy, a en kahariyan nen Diyos ay alapán dikomoy sakay iyatád ten tolay hidi a matapat a magserbi dikona.

44 [En medapag ti batuwid a iyád ay maritu-ritu, sakay en matáppugan na ay mapapárset.]

45 Nasanig nen pinunu hidi nen padi sakay en Pariseo hidi en talinhaga ni Jesus sakay naintendiyán di a hidi en patamaan na.

46 Díkáppán di nakuwan ti Jesus, peru minanteng hidi ten katolayan gapu tenggiyán di ti Jesus a propeta.

22

En Talinhaga Tungkul ten Kasalan (Lu. 14:15-24)

¹ Nagtulós la a nagtoldu ti Jesús ten pamamagitan ni talinhaga, kinagi na,

² “En kahariyan dilanget ay kona ten essa a hari a naghanda para ten kasal nen anak na a lálaki.

³ Inutusan na en tagapagserbi na hidi para dulawán di en inimbíta hidi, peru umád hidi a umangay.

⁴ Nagutus siya a ruway ten agum hidi a tagapagserbi sakay binilinan na hidi ti kona háddi: ‘Ikagi moy ten naimbitaan hidi a ayus dán en handaan nakahanda dán a atanan, nabunu ku dán en baka ku hidi, sakay en pinatabi hidi a bul-u a baka. Nakahanda dán en atanan. Kamon dán!’

⁵ Peru awan iyád sinanig nen naimbitaan hidi. Ummangay hidi ten gustu di a angayan. En essa ay ummangay ten uma na, en essa bi ay ummangay ten nigosyu na.

⁶ En ginamet nen agum ay sinunggaban di en tagapagserbi hidi, ininsultu di hidi sakay binunu.

⁷ Minaiyamut ti hustu en hari. Inutusan na en sundalu na hidi a bunuwán i mágbabonuwid a hidi iyud sakay pinatutud na en banuwan di.

⁸ Káttapos ay kinagi na ten tagapagserbi na hidi, ‘Ayus dán en handaan, peru awan karapatdapat en naimbitaan hidi.

⁹ Umangay kam ten karsada hidi a matolay, sakay imbítaán moy ten kasalan en atanan tolay a ketan moy.’

¹⁰ Ummangay ngani en alipin hidi ten matolay hidi a karsada. Ingkuyug di en atanan tolay a

netan di, mágkabait ay ti mágkadukás. Kaya naputat en kasalan ti bisita.

¹¹ “Peru dikona sumáddáp en hari para batiyán na en tolay hidi, ay naketa siya haud ti essa a lállaki a awan nakabadu ti pangkasalan.

¹² Kaya kinagi nen hari dikona, ‘Amigu ku, konya nakasáddáp muwid háddi a awan ka nakabadu ti pangkasalan?’ Awan nakapagupos en lállaki.

¹³ Kinagi nen hari ten tagapagserbi na hidi, ‘Punguwán moy i lima naen sakay básset naen, sakay ibut moy ti kadiklámmanon diluwas. Haud siya a mágsasangitán sakay mággaaduyán.’

¹⁴ Káttapos ay kinagi ni Jesus, ‘Makpal en nadulaw, peru sabadit la en pinili.’

En Págbayad ti Buwes

(Mc. 12:13-17; Lu. 20:20-26)

¹⁵ Káttapos ay lummakad en Pariseo hidi sakay namágguronan di ni konya di a mepatibung ti Jesus ten kákkagiyán na hidi.

¹⁶ Kaya inutusan di en sangan ten disepulus di hidi kánni Jesus kaguman en tolay hidi ni Herodes. Sakay kinagi nen inutusan hidi, “Maistu, tukoy mi a matapat ka, sakay itáttoldu mu en tatarudan tungkul ten kagustuwan nen Diyos a gamitán nen tolay. Sakay awan ka ti paboran gapu parehu en pangileng mu ten tolay.

¹⁷ Ánya makagi muwid háddi? Tama beman ten Kautusan a magbayad ti buwes ten Emperador, oni awan?”

¹⁸ Peru tukoy ni Jesus en balak di a madukás kaya kinagi na, “Bakin gustuwák moy a ipatibung! Sikam a magkukunwari hidi?”

19 Kotam ti pilak a págbuwes.”

Inátdenan di siya ti essa a dinaryo.

20 Sakay kinagi na dikodi, “Kándeya a rupa sakay ngaran en nakaukit háddi?”

21 “Ten Emperador,” tábbig di.

Sakay kinagi na dikodi, “Ni konahud, ay iyatád moy ten Emperador en para dikona, sakay iyatád moy ten Diyos en para ten Diyos.”

22 Minagtaka hidi dikona masanig di iyud, sakay lummakad dán hidi.

En Kákkabiyag a Ruway

(Mc. 12:18-27; Lu. 20:27-40)

23 Ti aldew biyid a iyud ay ummangay kánni Jesus en sangan a Saduseo. Awan hidi iyád mani-wala a mabiyag a ruway en patay hidi.

24 Kinagi di, “Maistu, intoldu ni Moises a ni matay a awan ti anak en essa a lállaki a tehud a kabinga ay pakasalan nen kapatkaka na en bilu tánni magkaanak hidi para magin anak nen natay.

25 Nadid, tehud háddi a pittu a lállaki a matátkaka. Nákkabinga en panganay sakay natay a awan ti anak, kaya kinabinga nen wadi na en bilu.

26 Kona labi hud en nangyari ten kaduwwa, katállu hanggan ten kapittu.

27 Káttapos di a natay atanan ay natay bi en bábbi.

28 Nadid, deya ten pittu i magin kabingaid nen bábbi ten kákkabiyag a ruway, ta naging kabinga na hidi a atanan?”

29 Tummábbig ti Jesus, “Liwat a tarud i ked ti isip moyen! Palibhasa awan moy tukoy en Kasulatan maski en kapangyariyan nen Diyos.

30 Ten kákkabiyag a ruway ay awan dán mákkabinga en tolay, nan magin kona dán hidi ten anghel hidi dilanget.

31 Nadid, tungkul ten kákkabiyag a ruway nen patay hidi, ay awan moy palla beman nabasa en kinagi nen Diyos dikomoy ten Kasulatan? Kinagi na,

32 ‘Sikán en Diyos ni Abraham, en Diyos ni Isaac, sakay en Diyos ni Jacob.’ En Diyos ay bakán a Diyos nen patay hidi, nan nen biyag hidi.”

33 Dikona masanig iyud nen katolayan ay nagtaka hidi ten intoldu na.

En Pinakamahalaga a Utus

(Mc. 12:28-34; Lu. 10:25-28)

34 Minagipun-ipun en Pariseo hidi dikona a nasanig di a awan nakatábbig en Saduseo hidi kánni Jesus.

35 En essa dikodi ay maistu nen Kautusan. Pinurbaan na a tinanung ti Jesus para linlangán na.

36 “Maistu, ánya i pinakamahalagaid a utus ten Kautusan?” tanung na.

37 Tummábbig ti Jesus, “Mahalán mu en Panginon mu a Diyos ti buu a pusu, buu a kaluluwa, sakay buu a isip.

38 Siya iyád en pinakamahalaga a utus ten atanan.

39 En kaduwwa a mahalaga a utus ay iddi: Mahalán mu en kaparehu mu a tolay a kona ten págmahal mu ten sadili mu.

40 I duwwaid a iyád a utus ay kabuuwan nen Kautusan ni Moises sakay ten toldu nen propeta hidi.”

*En Tanung Tungkul ten Anak ni David
(Mc. 12:35-37; Lu. 20:41-44)*

⁴¹ Nadid, mentras a naipun-ipun en Pariseo hidi ay tinanung hidi ni Jesus,

⁴² “Ánya palagay moyid tungkul ten Cristo? Kándeya siya a anak?”

“Kánni David,” tábbig di.

⁴³ Tummábbig ti Jesus, “Ni konahud, ay bakin dinulaw siya ni David a ‘Panginoon’ dikona a inggiyya siya nen Ispiritu?” Kinagi na,

⁴⁴ ‘Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku, Mággetnud ka ti kawatan kuwidi, mentras awan ku mapasuku dikomu en atanan nen kadima mu hidi.

⁴⁵ Nadid, ni dinulaw siya ni David a ‘Panginoon,’ konya a makagi a anak ni David en Cristo?”

⁴⁶ Awan ti nakapangtábbig kánni Jesus, sakay sapul haud ay awan dán ti nangahas pa a magtanung dikona.

23

Magingat ten Tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay ten Pariseo hidi

(Mc. 12:38-39; Lu. 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Káttapos iyud ay kinagi ni Jesus ten katolayan sakay ten disepulus na hidi,

² “En tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay ten Pariseo hidi ay hidi en tehud a karapatan a mángpaliwanag ten Kautusan ni Moises.

³ Kaya dapat moy a gamitán sakay sunudán en atanan a itáttoldu di. Peru dyan moy arigán en gamet di, gapu awan di gamitán en itáttoldu di.

⁴ Pagkargaán di ti madággi en tolay, peru ni guramát di ay awan di iyarikad para makatulung ten págkarga.

⁵ Sakay en gággamitán di ay kunwari la tánni ketan la ni tolay. Padádekállán di en págdáttonan di hidi ti bersikulu a nakabákkád ten muding di sakay ten barasu di hidi, sakay paatakduván di en maroymaroy nen garayan nen badu di.

⁶ Gugustu di bi a mágyan ten lugar hidi a marangal ten handaan. Kona ten bangku hidi a para ten mágkataas ten sinagoga.

⁷ Gugustu di bi a batiyán ti pággalang ten matolay hidi a lugar sakay mangaranan a ‘maistu.’

⁸ Peru sikam ay dyan kam pangaran a ‘maistu,’ gapu eessa la en Maistu moy, sakay matátkaka kam a atanan.

⁹ Sakay dyan kam magngaran ti Ama ten deyman ti lutaiday. Gapu eessa la en Ama moy a ked dilanget.

¹⁰ Dyan kam bi pangaran a ‘panginoon.’ Gapu eessa la en Panginoon moy, awan ti iba nan en Cristo.

¹¹ En kataasan dikomoy ay dapat a magin tagapagserbi moy.

¹² En magpakataas ay mebaba, sakay en magpakababa ay metaas.”

Pinintasan ni Jesus en Tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay ten Pariseo hidi

(Mc. 12:40; Lu. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ “Peru kakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Harangán moy en tolay hidi tánni awan

makasáddáp ten kahariyan dilanget. Gapu sikam a mismu ay umád a sumáddáp haud.

¹⁴ [“Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Kákkamkamán moy en kabiyagan nen bilu hidi a bábbi, sakay magparaan kam ten pamamag-itan nen atakdug a págdasal. Kaya lala a dumággi en parusa moy!]

¹⁵ “Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Lebután moy en susuluk ni munduwiday sakay digidigeten para makaakit kam la ti essa a Hentil ten pánnampalataya a Judio. Ni makaakit kamon ay gamitán moy siya a mas madukás pa nan sikam, kaya mas dikál en pagkakataun a maparusaan siya ti impiyerno.

¹⁶ “Kakakagbi kam a burák a tagagiyya! Itáttoldu moy a ni gamitán nen manumpa en Templo ay bali awan la iyud. Peru ni gamitán nen manumpa en gintu ten Templo ay kailangan a tupadán na en sinumpa na.

¹⁷ Burák kam sakay awan ti nakám! Ánya beman i mas mahalagaid, en gintu oni en Templo a mangpabanal ten gintu?

¹⁸ Kákkagiyán moy bi a ni gamitán nen manumpa en altar ay bali awan la iyud. Peru ni gamitán nen manumpa en alay ten altar ay kailangan a tupadán na en sinumpa na.

¹⁹ Burák kam! Ánya beman i mas mahalagaid, en alay oni en altar a mangpabanal ten alay?

²⁰ Kaya ni gamitán nen deyaman a manumpa en altar, ay ginamit na iyud pati en alay ten altar.

²¹ Ni ginamit nen deyaman a manumpa en Templo ti pangaku ay ginamit na maski en Diyos a mágyan ten Templo.

²² Sakay ni ginamit nen deyaman a manumpa en langet, ay ginamit na en trono nen Diyos, sakay en Diyos a mággetnud a haud.

²³ “Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Magikapu kam maski ten naani moy hidi ten pangrikadu hidi. Peru linimon moy bi en mas mahalaga hidi a adal a ked ten Kautusan, kona ten katarungan, habag, sakay katapatan. Tama la a gamitán moy iyud peru awan dapat a kalimunan en agum.

²⁴ Sikam a burák a tagagiyya! Saraán moy en insektu hidi ten inumán moy, peru itálmok moy bi en kamelyu!

²⁵ “Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Áugasan moy en luwas nen tasa sakay penggan moy, peru ten disalad ay putat ti kasakiman sakay pagkamakasadili.

²⁶ Burák a Pariseo! Ugasan mu pa en disalad nen tasa sakay penggan, sakay magin malinis dán bi en luwas na!

²⁷ “Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Kumán kam a en lábbáng a pininturan ti mapudew, maganda ten luwas na. Peru ten disalad ay putat ti bungu sakay atanan a madingát.

²⁸ Kona kam haán! Ten pangileng ay mágkabait kam a tolay. Peru disalad ay putat kam ti págkukunwari sakay kadukássan.

*Kinagi ni Jesus en Magin Parusa Di
(Lu. 11:47-51)*

²⁹ “Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Naggamet kam ti mágkaganda a páglábbángngan nen propeta hidi tenhud, sakay pinaganda moy en páglábbángngan nen mágkabait hidi a tolay.

³⁰ Sakay kákkagiyán moy a, ‘Ni biyag kami la ten panahun nen ninunu mi hidi, ay awan kami nakuwan kaguman a nangbunu ten propeta hidi.’

³¹ Kaya gapu ti kinagi moyen, ay sikamon a mismu en nangpatunay a anak kam nen nangbunu hidi ten propeta hidi!

³² Hala sigi! Tapusán moy en sinapulan nen ninunu moy hidi!

³³ Sikam a lahi hidi ni biklat! Awan moy maginanan en parusa moy ti impiyerno!

³⁴ Kaya mángpaangayák haán dikomoy ti propeta hidi, mágkatalinu a tolay sakay tagapagtoldu hidi! Bunuwán moy en agum, sakay en agum ay ipaku moy ten kudus. En agum ay bálbággán moy ten sinagoga moy hidi, sakay usigán moy hidi ten banu-banuwan.

³⁵ Kaya pagtáknangan kam nen parusa nen kákkabunu nen atanan a matuwid a tolay ti munduwiday. Sapul ten pángbunu kánni Abel a awan ti kasalanan. Hanggan ten pángbunu kánni Zacarias a anak ni Baraquias a binunu moy ten pag-itan nen págtutudan ti alay ten Templo.

³⁶ Kagiyán ku dikomoy, a pagtáknangan nen parusa en tolay hidi nadid a panahun gapu ti atananid a iyád.”

En Págmahal ni Jesus ti Jerusalem

(Lu. 13:34-35)

³⁷ “Sikam a taga-Jerusalem hidi! Bábbunuwán moy en propeta hidi, sakay bábbatuwán moy en inutusan hidi nen Diyos a angay dikomoy! Pumen-sangan ku dán a gustu a puronán en anak mu hidi a kona ten pánglákáp nen inahin a manok ten sepsep na hidi. Peru umád kam!

³⁸ Kaya en Templo moy ay mapabayan, awan ti mamágyan.

³⁹ Kagiyán ku dikomoy, a awanák moy dán keketan hanggan ni dumemát en odas a kagiyán moy a, ‘Pagpalaán en dumáddadedemát ten ngaran nen Panginnoon!’ ”

24

En Kákkasida nen Templo

(Mc. 13:1-2; Lu. 21:5-6)

¹ Lummakad ti Jesus ten Templo. Mentras a maglakad siya ay ummadeni dikona en disepulus na hidi sakay intoldu di dikona en bilay hidi ten laguwerta nen Templo.

² Peru kinagi na dikodi, “Namalas moy i bilayid a hidi iyán! Tatarudan i kagiyán kuwidi! Dumemát en panahun a awan haán ti batu a tumáttopu ten kaparehu na a batu. Atanan ay makuray-kuray!”

En Kahirapan hidi sakay Pággusig a Dumemát

(Mc. 13:3-13; Lu. 21:7-19)

³ Dikona a mággetnud ti Jesus ten Bukid nen Olibo hidi, ay pasekretu a ummadeni dikona en disepulus na hidi sakay nagtanung, ‘Nikan a mangyari i bagayid a hidi iyád? Ánya i maariyid a

senyal a paketan ten kássoli mu a ruway sakay ten katapusan ni munduwiday?’

⁴Tummábbig ti Jesus, “Mangilag kam tánni awan kam metawtaw nen deyaman!

⁵Gapu makpal a lumitaw a magkagi a, ‘Sikán en Cristo!’ Makpal en metawtaw di.

⁶Makasanig kam ti labanan sakay makabareta ti gera ti iba a lugar. Dyan kam mabalisa dapat a mangyari hidi iyád. Peru bakán palla a iyád en katapusan ni munduwiday.

⁷Maglaban-laban en bansa hidi, kona bi hud en kahariyan ten kaparehu na a kahariyan. Magkahud ti aláp sakay maglinug ti iba-iba a lugar.

⁸Atananid a iyád ay sapul palla nen pághirap a kona ten magenak.

⁹“Ti panahunid a iyud ay dikáppán di kam, pahirapan sakay bunuwán. Sakay kaiyamutan kam nen atanan gapu dikoku.

¹⁰Makpal en mangadág ten pánnampalataya di ti panahunid a iyud. Mamagiyamutan en balang essa sakay mamágpasubuwán.

¹¹Sakay makpal bi a lumitaw a awan tatarudan a propeta, sakay itawtaw di en makpal a tolay.

¹²Gapu ten kákkakpal nen kadukásson ay manglamig en págmahal nen kakpalan.

¹³Peru en manatili a tapat hanggan ten katapusan ay maligtas.

¹⁴Sakay ipangaral en Maganda a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos ti buuwiday a mundu, tánni masanig nen atanan a bansa. Sakay dumemát dán en katapusan.”

*En Tunay ti Dukás a Gamet a awan ti Kaparehu
(Mc. 13:14-23; Lu. 21:20-24)*

¹⁵ “Intendiyán moy iyád ti mapiyya: ni ketan moy dán a mangyari ten Banal a Lugar en tunay ti dukás a gamet a awan ti kaparehu a kinagi ni propeta Daniel,

¹⁶ ay en ked hidi ti Judea ay dapat a guminan dán ten bukid hidi.

¹⁷ En ked ten bubungan ay dyan dán magabala a mángngay ti ányaman ten disalad nen bilay na.

¹⁸ Sakay en ked ten uma na ay dyan dán umuli para mángngay ti pagalikábkáb na.

¹⁹ Kakakagbi en mágkabuktet hidi sakay en tehud hidi a anak a sumusu ti aldewid a hidi iyud!

²⁰ Ipagdasal moy a en kágginan moy ay awan metaun ti sákdágnen sakay Aldew ni Káimang.

²¹ Gapu ti panahunid a iyud ay magdanas en atanan a tolay ti dikál a kahirapan a awan palla naranasan sapul dikona lalangán i munduwiday a hanggan nadid. Sakay awan dán iyud mangyari a ruway.

²² Sakay ni awan paaperitán nen Diyos i aldewid a hidi iyud ay awan ti maburay a tolay. Peru alang-alang ten pinili na hidi ay paaperitán nen Diyos i aldewid a hidi iyud.

²³ “Sakay ni tehud a magkagi dikomoy a, ‘En Cristo laid!’ oni ‘Ked siya hudi!’ ay dyan kam maniwala.

²⁴ Gapu tehud a lumitaw a awan tatarudan a Mesias, sakay awan tatarudan a propeta. Mángpeta hidi ti senyales sakay makataka hidi a himala, tánni itawtaw di en makpal pati en pinili hidi nen Diyos.

²⁵ Tandaan moy, indipalongu ku dán iyád a ingkagi dikomoy tánni makapaghanda kam.

²⁶ “Kaya ni kagiyán di a, ‘Ked siya ti parangud,’ dyan kam angay haud. Ni kagiyán di a, ‘Ked siya disáddáp,’ dyan kam maniwala.

²⁷ Gapu ni sakonya a kabilis en kilat ti sikatan a mangdemlag hanggan ti sarámman, ay kona bi hud en káddemát nen Anak nen Tolay.

²⁸ “Ni hádya i páppágyananid nen bangkay ay ked bi hud en wakwak hidi.”

En Káddemát nen Anak nen Tolay

²⁹ “Káttapos ni panahunid a iyud ni kahirapan, ay dumiklám en aldew, sakay awan dán dumemlag en bulan. Mágkaragrag en biton hidi dilanget, sakay mayanág en kapangyariyan hidi ten kalawakan.

³⁰ Sakay lumitaw dán en senyal nen Anak nen Tolay dilanget. Magkahud ti kalungkutan en atanan a tolay ti munduwiday pákketa di ten Anak nen Tolay a ked ten panganurin. Dumemát siya a tehud a dakila a kapangyariyan sakay dikál a karangalan.

³¹ Sakay ten káttánnug nen trumpeta ti mabegsák ay utusan na en anghel na hidi ten atanan a suluk ni munduwiday, puronán di en atanan a tolay a pinili nen Diyos ten bawat lugar.

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos

(Mc. 13:28-31; Lu. 21:29-33)

³² “Ilingán moy en adal ten kayu a igos; kapag ni sumariwa en pinget na hidi sakay magduun ay makagi moy a adení dán a kássinag.

³³ Kona labi hud, ni ketan moy dán i atananid a iyád, ay makagi moy a adeni dán en kássoli na, kumán a pasáddáp dán ten pintuwan.

³⁴ Kagiyan ku dikomoy, mangyari i atananid a iyád bagu a matay en tolay hidi a biyag nadid.

³⁵ Mawan en langet ay ten luta, peru en upos ku ay manatili a awan ti katapusan.”

*Awan ti Makatukoy ten Aldew ay ten Odas
(Mc. 13:32-37; Lu. 17:26-30, 34-36)*

³⁶ “Peru awan ti makatukoy ten aldew ay ten odas a mangyari iyád. Magin en anghel hidi di-langet oni en Anak ay awan makatukoy, nan en Ama la.

³⁷ En káddemát nen Anak nen Tolay ay magkakona ten káddemát nen lonsu ten panahun ni Noe.

³⁸ Ti panahunid a iyud ay mamagkainan, mamaginoman, sakay mamagkabingaan en tolay hidi. Hanggan dikona a sumakay dán ti Noe ten barku.

³⁹ Kaya dummemát en lonsu a awan hidi ti nangmalayan, sakay nágkalimás hidi a atanan. Kona labi hud i mangyariyid ten káddemát nen Anak nen Tolay.

⁴⁰ Ti panahunid a iyud, ay tehud a duwwa a lállaki a magtarabahu ten uma di; maalap en essa sakay mawarak en essa.

⁴¹ Tehud a duwwa bábbi a maggiling; maalap en essa sakay mawarak en essa.

⁴² Kaya humanda kam gapu awan moy tukoy ni nikan a dumemát en Panginooon moy.

⁴³ Tandaan moy iddi: ni tukoy la nen pinunu nen sabilay ni ánya a odas ten gibi a dumemát

en mágtakaw, ay magbantay siya sakay awan na pabayan a masáddáp en bilay na.

⁴⁴ Kaya dapat kam bi a magin handa, gapu dumemát en Anak nen Tolay ten odas a awan moy inasaan.”

*En Tapat sakay en Awan Tapat a Tagapagserbi
(Lu. 12:41-48)*

⁴⁵ “Ni deyman en matapat sakay matalinu ten tagapagserbi hidi ay siya i pamahalaánnid nen amu di ten agum a tagapagserbi. Siya en mangatád dikodi ti pagkain ten tama a panahun.

⁴⁶ Pinagpala i tagapagserbiyid a iyud ni demáttan siya nen amu na a saiyud i gamitán naid!

⁴⁷ Kagiyan ku dikomoy, a gamitán siya nen amu na a mamahala ten atanan a ari-ariyan na.

⁴⁸ Peru ni kagiyan ni tagapagserbiyid a iyud a, ‘Malay padi a sumoli en amu ku.’

⁴⁹ Kaya sapulan na a bulbugán en kaparehu na hidi a tagapagserbi. Sakay mákpagkainan siya, sakay mákpaginoman ten lasinggeru hidi.

⁵⁰ Sumoli en amu ni tagapagserbiyid a iyud ten aldew a awan na inasaan, sakay ten odas a awan na tukoy.

⁵¹ Sakay parusaan siya nen amu na ti mahig-pit, sakay ipisan na siya ten magkukunwari hidi. Haud siya a mágsasangitán sakay mággaaduyan.”

25

En Talinhaga Tungkul ten Sapulu a Dalaga

1 “En kahariyan dilanget ay kona ten sapulu a dalaga a tehud a manga tawid a simbuwan, angay hidi tumagbu ten lállaki a ikasal.

2 En limma dikodi ay mangmang sakay en limma ay mágkatalinu.

3 En limma a mangmang ay tehud a manga simbuwan, peru awan hidi nangtawid ti riserba di a langis a pangasák di ten simbu di.

4 Samantala en limma a mágkatalinu ay nagtawid ti riserba bukud pa ten ked ten simbu di.

5 Minaatrasadu en káddemát nen lállaki a ikasal kaya minagtongka hidi sakay minetidug a atanan.

6 “Peru dikona hatinggabi dán ay tehud a pinumákraw, ‘Ked dán en lállaki a ikasal! Tagbuwán moy dán!’

7 Pagdaka a ummikát en sapulu a dalaga sakay hinusay di en simbuwan di hidi.

8 Kinagi nen mangmang hidi ten mágkatalinu, ‘Átdenan moy kami pay ti langis moyen, maadáp dán i simbuwan miyiday hidi.’

9 ‘Bakay awan dán maghustu dikotam a atanan, mas maganda pa ni angay kam dálla mamali ti tindaanon ti para kao moy,’ tábbig nen mágkatalinu hidi.

10 Kaya angay namali en limma a mangmang. Mentras a mamali hidi, ay dummemát en lállaki a ikasal. Nakaguman na a summáddáp ten kasalan en limma a nakahanda, sakay insiradu en pin-tuwan.

11 “Káttapos, ay dummemát bi en limma a mangmang. Magpákraw hidi, ‘Panginoon, pasáddáppán mu kami!’

12 Peru tummábbig siya, ‘Tatarudan i kagiyán kuwidi dikomoy, awan takam matenggi.’

13 Káttapos ay kinagi ni Jesus, “Kaya ngani a magbantay kam, gapu awan moy tukoy en aldew ay ten odas.”

*En Talinhaga Tungkul ten Tállu a Tagapagserbi
(Lu. 19:11-27)*

14 “En kahariyan dilanget ay kona ten essa a tolay a magbiyahi. Dinulaw na en tagapagserbi na hidi sakay inyentrega na dikodi en ari-ariyan na hidi.

15 Inátdenan na ti pilak en balang essa ayun ten kaya na. En essa ay inátdenan na ti limmang libu, en essa ay duwanglibu, sakay en essa ay sanglibu. Káttapos ay lummakad dán siya.

16 Lummakad a pagdaka en nakatanggap ti limmang libu sakay innigossyu na. Sakay kinumita ti limmang libu pa.

17 Kona bi hud ten nakatanggap ti duwanglibu, sakay kinumita bi ti duwanglibu pa.

18 Peru en nakatanggap ti sanglibu ay ingkali na ten luta en pilak nen amu na.

19 “Dikona makalipas en nalay a panahun ay dummemat en amu ni tagapagserbiyid a hidi iyud sakay nákpagkuwentaan dikodi.

20 Ummadeni en nakatanggap ti limmang libu sakay kinagi na, ‘Maistu, sadánnid en pilak mu a limmang libu sakay i limmang libu paidi a kinita ku.’

21 Kinagi nen amu na, “Malalaki! Matapat sakay mahusay a tagapagserbi! Gapu nagin matapat ka

ten sabadit a halaga, ay pamahalaán taka ti dikál a halaga. Mákpagkasayaan ka dikoku.’

²² Ummadeni bi en nakatanggap ti duwanglibu, sakay kinagi na, “Maistu, sadánnid en pilak mu a duwanglibu a inyatád mu dikoku. Sakay i duwanglibu paidi a kinita ku.’

²³ Kinagi nen amu na, “Malalaki! Matapat sakay mahusay a tagapagserbi! Gapu nagin matapat ka ten sabadit a halaga, ay pamahalaán taka ti dikál a halaga. Mákpagkasayaan ka dikoku!’

²⁴ Sakay ummadeni bi en nakatanggap ti sanglibu, sakay kinagi na, “Maistu, tukoy ku a istriktu ka. Magburas ka ten awan mu immula, sakay maggapas ten awan mu sinabugan.’

²⁵ Minantingák kaya ingkali ku ten luta en pilak mu. Sadánnid en sanglibu mu.’

²⁶ Kinagi nen amu na, ‘Madukás sakay tamad a tagapagserbi! Tukoy mu dán bali a magburasák ten awan ku immula, sakay maggapasák ten awan ku sinabugan!

²⁷ Bakin awan mu dálla indipositu ti bangku, tánni tehudák nakuwan a kinita nadid?’

²⁸ Alapán moy dikona en sanglibu, sakay iyatád moy ten tehud a sapulu a libu.

²⁹ Gapu en tehud ay átdenan pa, sakay sumagana. Peru en awan, ay pati en sabadit a kao na ay alapán pa.

³⁰ Ibut moy ten luwas ten kadiklámman en tagapagserbi a awan ti kuwenta, haud siya a mágsasangitán sakay mággaaduyán.’ ”

En Pághatul

31 “Káddemát nen Anak nen Tolay a bilang Hari, sakay kaguman na en atanan a anghel, ay umet-nud siya ten trono nen kaluwalhatian.

32 Sakay mapisan en atanan a tolai ten atubengán na. Paghiwalayán na hidi a kona ten pánghiwalay nen mággalaga ten tupa ay ten kambing.

33 En tupa hidi ay idátton na ten kawatan na, sakay en kambing hidi ay ten kawiri na.

34 Sakay kagiyán nen Hari ten ked hidi ten kawatan na, ‘Kamon dán sikam a pinagpala nen Ama ku! Tanggapán moy dán en kahariyan a nehanda para dikomoy sapul pa dikona lalangán i munduwiday.

35 Gapu dikona magaláppák ay pinakanák moy. Dikona mauwawák ay pinainumák moy, sakay dikona dayuwák ay pinatulosák moy.

36 Dikona awanák ti mesulot ay pinabaduwanák moy. Dikona tehudák a saket ay binisitaák moy, sakay dikona piresuwák ay angenák moy inileng.’

37 Sakay tummábbig en matuwid hidi, “Panginon, nengkan naketa miyid dikomu a nagaláp ka sakay pinakan mi ka, oni nauwaw sakay pinainom mi ka?

38 Nengkan naketa miyid dikomu a dayu ka sakay pinatulos mi ka, oni awan ti mesulot sakay pinabaduwan mi ka?

39 Sakay nengkan naketa miyid dikomu a tehud ka a saket oni piresu ka sakay binisita mi ka?’

40 Sakay tumábbig en Hari, “Tandaan moy, dikona gamitán moy iyád ten kababaan ti kákkapatkaka kuwiday hidi ay ginamet moy iyud

dikoku.’

⁴¹ “Sakay kagiyán na bi ten ked hidi ten kawiri na, ‘Umadeyu kam dikoku a sinumpa hidi! Angay kam ten apoy a awan ti kákkaadáp a nehanda para ten diyablo sakay ten sakup na hidi.

⁴² Gapu dikona magaláppák ay awanák moy pinakan, nauwawák ay awanák moy pinainom.

⁴³ Dikona dayuwák ay awanák moy pinatulos; dikona awanák ti mesulot ay awanák moy pinabaduwan. Dikona tehudák a saket sakay piresuwák ay awanák moy binisita.’

⁴⁴ Sakay tumábbig bi hidi, ‘Panginoon, nengkan mi ka netan a nagaláp, nauwaw, dayu, awan ti mesulot, tehud a saket oni piresu, sakay awan mi ka sinerbiyan?’

⁴⁵ Sakay kagiyán nen Hari dikodi a, “Tandaan moy, dikona awan moy tinulungan en kababaan ti hidi iddi, ay ginamet moy iyud dikoku.’

⁴⁶ Káttapos ay angay dán hidi ten parusa a awan ti katapusan, peru en matuwid hidi ay angay ten biyag a awan ti katapusan.”

26

En Balak Kontra kánni Jesus (Mc. 14:1-2; Lu. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Ten dikona a natapos dán a itoldu ni Jesus i atananiid a iyud ay kinagi na ten disepulus na hidi,

² “Tukoy moy a duwwa a aldew dálla ay Piyesta dán nen Aldew nen PágtaLib. Sakay itokyon en Anak nen Tolay tánni ipaku ten kudus.”

³ Nadid en pinunu hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan ay namagipun-ipun ten palasyu nen kapunuwan a padi a ti Caifas.

⁴ Nagplanu hidi a lihim di a padikáp ti Jesus sakay pabunu.

⁵ Peru kinagi di, “Dyan tam gamitán ten aldew nen Piyesta bakay magkagulu en tolay hidi.”

Binulakan ti Pasárrub ti Jesus
(Mc. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Tenhud ay ked ti Jesus ti Betania ten bilay ni Simon a dati a kinetong.

⁷ Mentras a kuman siya ay tehud a ummadeni a bábbi a tehud a tawid a pággasákan a alabastro a putat ti mahal a págpasárrub. Binulakan na ti págpasárrub en ulu ni Jesus mentras a kuman siya.

⁸ Ten dikona a ketan iyud nen disepulus hidi ay nagsaranta hidi. Kinagi di, “Bakin a sinayang na en págpasárrub?”

⁹ Nelaku nakuwan iyud ti mahal sakay iyatád ten pubri hidi en naglakuwan!”

¹⁰ Tukoy ni Jesus en kinagi di, kaya kinagi na, “Bakin a gágguluwán moy i bábbiyen? Maganda en ginamet na dikoku.

¹¹ Gapu pirmi moy la a kakaguman en pubri hidi, peru sikán ay awanák moy pirmi a kakaguman.

¹² Dikona a binulakanák na ti págpasárrub ay ginamet na iyud bilang pághanda ten páglábbáng dikoku.

¹³ Tandaan moy: hádyaman a itoldu en Maganda a Baretá ti buuwiday a mundu, ay banggitán bi en ginamet na bilang pággala-ala dikona.”

*Nákpagkasundu ti Judas ten Kadima hidi ni Jesus
(Mc. 14:10-11; Lu. 22:3-6)*

¹⁴ Nadid ti Judas Iscariote a essa ten sapulu ay ti duwwa ay ummangay ten pinunu hidi nen padi hidi.

¹⁵ Sakay intanung na, “Ánya i iyatád moyid dikoku ni tulungan takam a madikáp ti Jesus?” Ti iyud bila a odas ay inatáddan di siya ti tállu a pulu a pirasu a silber a pilak.

¹⁶ Sapul haud ay nagaryok dán ti Judas ti pagkakataun tánni metokyon na ti Jesus.

*En Pángngapon de Jesus ten Aldew nen Págtalib
(Mc. 14:10-11; Lu. 22:3-6)*

¹⁷ Ten purumeru a aldew nen Piyesta nen Tinapay a Awan ti Págpaalsa ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi sakay intanung di, “Pangi-noon, hádya i gustu muwid a paghandaan mi ti pangapon para ten Aldew nen Págtalib?”

¹⁸ Tummábbig siya, “Angay kam ten siyudad sakay aryokán moy en essa a tolay, kagiyán moy dikona, “Pekagi nen Maistu a dummemát dán en odas na. Mangapon siya a kaguman na en disepulus na hidi ten bilay mu para ten Aldew nen Págtalib.”

¹⁹ Sinunud nen disepulus hidi en inyutus ni Jesus sakay inhandá di en pangapon ten Aldew nen Págtalib.

²⁰ Ti gibiyid a iyud, ay kumman ten lamisaan ti Jesus a kaguman na en sapulu ay ti duwwa a disepulus na.

²¹ Sakay mentras a kuman hidi ay kinagi ni Jesus, “Tandaan moy, essa dikomoy en mángtokyon dikoku!”

²² Minalungkut ti hustu en disepulus na hidi sakay balang essa ay nagtanung dikona, “Sikán beman Panginoon?”

²³ Tummábbig ti Jesus, “En kasabay ku a mag-sawsaw ti malukungen ay siya en mángtokyon dikoku.

²⁴ Matay en Anak nen Tolay ayun ten Kasulatan peru kakakagbi en mángtokyon dikona! Mapiyya pa ni awan dálla neenak i tolayid a iyud!”

²⁵ Ti Judas a mángtokyon dikona ay nagtanung bi, “Maistu, sikán beman?” Tummábbig ti Jesus, “Siko dán nagkagiyid.”

En Katapusan a Pángngapon

(Mc. 14:22-26; Lu. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

²⁶ Mentras a kuman hidi ay nangalap ti Jesus ti tinapay. Sakay káttapos na a magpasalamat ten Diyos ay hinati-hati na en tinapay sakay inyatád na ten disepulus na hidi. Sakay kinagi na, “Alapán moy iddi sakay kanán moy. Iyád en bággi ku.”

²⁷ Káttapos ay inalap na en tasa sakay nagpasalamat siya ten Diyos sakay inyatád na dikodi. Sakay kinagi na, ‘Uminom kam a atanan ti iyád.’

²⁸ Gapu en digi ku en mebuhus para mapatawad en atanan a kasalanan nen makpal a tolay.

²⁹ Kagiyán ku dikomoy, a awanáak dán uminom ti alak a gubwat ti ubas hanggan ten aldew a en bigu dán a alak i inumán kuwid a kaguman kam ten kahariyan nen Ama ku.”

³⁰ Sakay káttapos di a nágkansiyon ti essa a pasalamat ay ummangay hidi ten Bukid nen Olibo hidi.

Indipalongu a Kinagi ni Jesus en Págpamen ni Pedro

(Mc. 14:27-31; Lu. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³¹ Kinagi ni Jesus dikodi, “Ti gibiyid a iyád ay lakadanák moy a atanan, kona ten kinagi nen Kasulatan a, ‘Bunuwán ku en pastol sakay magkawatak-watak en tupa hidi.’

³² Peru káttapos ku a mabiyag a ruway ay mágdipalonguwák dikomoy ti Galilea.”

³³ Tummábbig ti Pedro, “Maski ni lakadan ka nen atanan ay awan taka lakadan.”

³⁴ Kinagi ni Jesus, “Tandaan mu, ti gibiyid a iyád, bagu a magtarakket en manok ay pentálluwák mu dán a ipamen.”

³⁵ Peru kinagi ni Pedro, “Maski ni bunuwánnák di ay awan taka ipamipamen.” Sakay kona labi hud en kinagi nen agum na hidi a disepulus.

Nagdasal ti Jesu ti Getsemani

(Mc. 14:32-42; Lu. 22:39-46)

³⁶ Sakay ingkuyug hidi ni Jesus ten essa a lugar a nginaranan a Getsemani. Kinagi na ten disepulus na hidi, “Háddi kam pala ta magdasalák hudi.”

³⁷ Peru ingkuyug na de Pedro sakay en duwwa a anak ni Zebedeo. Sakay nagsapul siya a nabalisa sakay nalungkut en kaluuban na.

³⁸ Kinagi na dikodi, “I pusu kuwidi ay malungkut a tarud a halus a ikatay ku! Maguray kam háddi, sakay mákpagpuyat kam dikoku!”

³⁹ Ummadeyu ti Jesus ti sabadit, lummuhud siya sakay nagdasal, “Ama ku, ni maari ay ibutan mu

dikoku iyád a pághirap. Peru bakán a en gustu ku nan en gustu mu en mangyari.”

⁴⁰ Nagsoli siya sakay dinemáttan na en tállu a disepulus a tidug hidi. Kinagi na kánni Pedro, “Talaga beman a awan kam makapagpuyat para dikoku maski ni essa la a odas?

⁴¹ Magpuyat kam sakay magdasal tánni awan kam madaig nen toksu. En ispiritu ay nakahanda peru en bággi ay mahina.”

⁴² Ruway siya a ummadeyu sakay nagdasal, “Ama ku, ni awan maari a ibutan iyád a pághirap, nan kailangan a danasán ku ay mangyari en kagustuwan mu.”

⁴³ Ruway siya a nagsoli sakay dinemáttan na dámman hidi a tidug, gapu tunay en tongka di.

⁴⁴ Linakadan na dámman a ruway en tállu a disepulus sakay ruway siya a nagdasal, sakay kona labi hud en kinagi na.

⁴⁵ Nagsoli dámman siya ten disepulus na hidi sakay kinagi na dikodi, “Tidug kam palla beman sakay umimang? Dummemát dán en odas a itokyon en Anak nen Tolay ten makasalanan hidi.

⁴⁶ Umikat kamon sakay kadtamon! Ked dán en mángtokyon dikoku.”

En Págdikáp kánni Jesus

(Mc. 14:43-50; Lu. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

⁴⁷ Magupos palla ti Jesus dikona a dummemát ti Judas, a essa ten sapulu ay ti duwwa. Tehud siya a kaguman a makpal a tolai a tehud a tawid a áttak sakay garoti. Gubwat hidi ten pinunu hidi nen padi hidi sakay ten pinunu hidi nen banuwan.

⁴⁸ Bagu pa hidi a dummemát haud ay kinagi dán nen mängtokyon dikona, “En ámmuwan ku ay siya en aryokán moy. Dikáppán moy siya a pagdaka!”

⁴⁹ Kaya inadeniyan ni Judas ti Jesus sakay binati na, “Mapiyya gibi Maistu!” sakay inámmuwan na.

⁵⁰ Kinagi ni Jesus dikona, “Amigu ku, gamitán mu dán en gustu mu.” Sakay inadeniyan siya nen tolay hidi sakay dinikáp di.

⁵¹ Bigla a nagbagut ti áttak en essa ten kaguman hidi ni Jesus. Tinigpas na en alipin nen kapunuwan nen padi hidi sakay naripas en bángbáng na.

⁵² Kinagi ni Jesus, “Isarungan mu i áttak muwen! En mabiyag ti áttak ay ten áttak labi a matay.

⁵³ Awan mu beman tukoy a makaagidák ten Ama ku ti sapulu ay ti duwva a batalyon a anghel?

⁵⁴ Peru konya a matupad en nesulat ten Kasulatan a dapat iyád a mangyari?”

⁵⁵ Sakay inatubeng na en tolay hidi sakay kinagi na, “Tulisanák beman kaya kam a ummangay háddi a tehud a tawid a áttak sakay garoti para dikáppánák moy? Aldew-aldewák la a magtoldu ten Templo peru awanák moy dinikáp.

⁵⁶ Peru nangyari i atananid a iyád para matupad en insulat nen propeta hidi.”

Káttapos ay gumminan en disepulus na hidi sakay inwarak di siya a mággeessa.

Ti Jesus ten Atubengán nen Sanedrin

(Mc. 14:53-65; Lu. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Nadid ay inyangay di ti Jesus ten bilay ni Caifas, en kapunuwan nen padi hidi. Haud a

namagpisan-pisan en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en pinunu hidi nen banuwan.

⁵⁸ Ummunud ti Pedro peru adeyu en agwat di. Káddemát na ten bilay nen kapunuwan a padi ay summáddáp siya ten laguwerta sakay nággetnud a kaguman en guwardiya hidi tánni ketan na ni ánya en mangyari.

⁵⁹ Nagaryok en pinunu nen padi hidi sakay en buu a Sanedrin ti tistigu a magbulibuli kontra kánni Jesus para mapabunu di siya.

⁶⁰ Peru awan hidi ti netan a makapagpatunay a kailangan a matay ti Jesus, maski ni makpal a ummatubeng sakay nagkagi ti kakabuliyang tungkul dikona. Ten katapusan ay tehud a duwwa a ummatubeng

⁶¹ a nagkagi, “Kinagi ni tolaiyd a iyán a sidaán na en Templo nen Diyos sakay ipataknág ti tállu a aldew.”

⁶² Tummaknág en kapunuwan nen padi hidi sakay kinagi na kánni Jesus, “Tehud ka a metábbig ti imbintang diyen dikomu?”

⁶³ Peru awan tummatábbig ti Jesus. Sakay kinagi dikona nen kapunuwan nen padi hidi, “Iyutus ku dikomu, kagiyán mu dikomi ten ngaran nen Diyos a biyag, siko beman en Cristo, en Anak nen Diyos?”

⁶⁴ Tummatábbig ti Jesus, “Siko dán en nagkagi. Kagiyan ku dikomoy, awan dán magmalay ay ketan moy en Anak nen Tolay a mágetnud ten kawanang nen makapangyariyan a Diyos sakay dumemát siya a ked ten panganurin!”

⁶⁵ Dikona a nasanig iyud nen kapunuwan nen padi hidi ay pinisad na en badu na sakay kinagi

na, “Iyád a pággupos ay awan pággalang ten Diyos! Awan tamon kailangan en agum pa a mangtistigu. Nasanig moy en pággupos na a awan pággalang ten Diyos!

⁶⁶ Ánya ti palagay moyid?” Tummábbig hidi, “Dapat siya a matay!”

⁶⁷ Sakay linoktaban di siya ten rupa na sakay sinássuntuk. Dinapang bi siya nen agum hidi

⁶⁸ sakay kinagi di, “Cristo, tukuyan mu benid ni deya en nangdapang dikomu!”

Impamen ni Pedro ti Jesus

(Mc. 14:66-72; Lu. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Mentras a mággetnud ti Pedro ten laguwerta, ay inadeniyan siya nen essa a utusan a bábbi sakay kinagi na, “Kaguman ka bi ni Jesus a taga-Galilea, awan beman?”

⁷⁰ Peru impamen ni Pedro ten atubengán nen kakpalan. “Awanák ti tukoy ti kákkagi-kagiyán muwen,” tábbig na.

⁷¹ Sakay ummangay ti Pedro ten balkon. Netan siya nen essa pa a utusan a bábbi sakay kinagi na ten ked hidi haud, “I lállakiyid a iyán ay kaguman ni Jesus a taga-Nazaret.”

⁷² Ruway na siya a impamen, “Manumpaák a awan ku tukoy i tolaiyid a iyán.”

⁷³ Mamaya-maya ay ummadeni kánni Pedro en lállaki hidi a ked haud. Kinagi di, “Essa ka ngani bi dikodi. Matenggi ti pággupos muwen.”

⁷⁴ Tummábbig ti Pedro, “Maski ni matayák pa ay talaga a awan ku matenggi i tolaiyid a iyán!”

⁷⁵ Sakay naala-ala ni Pedro en kinagi ni Jesus, “Bagu a magtarakket en manok ay pentálluwák

mu a ipamen.” Sakay lummuwas ti Pedro sakay nágsasangitán ti hustu.

27

Inyangay Di ti Jesus kánni Pilato
(Mc. 15:1; Lu. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Ten dikona a dimadimang dán ay namágguron en pinunu hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan ni konya di a mapabunu ti Jesus.

² Káttapos ay pinapungu di siya sakay inyangay di kánni gubernador a Pilato.

En Kákkatay ni Judas
(Gamet 1:18-19)

³ Dikona a ketan ni Judas a ti Jesus ay nahatulan ti kamatayan ay nagsisi siya sakay insoli na ten pinunu hidi nen padi hidi sakay ten pinunu hidi nen banuwan en tállu a pulu a pirasu a silber a pilak.

⁴ Kinagi na, “Nagkasalaák! Intokyon ku en tolay a awan ti kasalanan.”

“Ánya i pakialam miyid? Bahala ka ti biyag muwen!” tábbig di.

⁵ Insapwar ni Judas en pilak ten disalad nen Templo, lummakad siya sakay angay nagbitti.

⁶ Kinopkop nen pinunu hidi nen padi hidi en silber sakay kinagi di, “Bawal ten Kautusan a iyád a pilak ay idátton ten págdáttonan ten handug ten Templo. Gapu iyád ay bayad ten biyag nen essa a tolay.”

⁷ Nagkaessa hidi a ibali en pilak ten luta nen mággamet ti binga, para magin páglábbángngan ten dayu hidi a tolay.

⁸ Kaya i luta id a iyud ay nginaranan di a hanggan nadid ti, “Uma ni Digi.”

⁹ Gapu ti iyud a pangyayari ay natupad en kinagi ni Propeta Jeremias a, “Inalap di en pilak a tállu a pulu a pirasu a silber, iyud en halaga a katumbas na ayun ten Israelita hidi,

¹⁰ sakay imbayad ku ten luta nen mággamet ti binga ayun ten inyutus dikoku nen Panginoon.”

Ti Jesus ten Atubengán ni Pilato

(Mc. 15:2-5; Lu. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Káttapos ay inyangay di ti Jesus ten gobernador, sakay tinanung na siya, “Siko beman en hari nen Judio hidi?” Tummábbig ti Jesus, “Siko dán en nagkagi.”

¹² Peru ten dikona a bintangán siya nen pinunu hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan ay awan dán siya tummábbig.

¹³ Kaya kinagi dikona ni Pilato, “Awan mu beman nasanig en imbintang di hidi dikomu?”

¹⁴ Peru awan tummábbig ti Jesus kaya nagtaka ti hustu en gobernador.

Hinatulan ti Jesus ti Kamatayan

(Mc. 15:6-15; Lu. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

¹⁵ Nadid kada Piyesta nen Aldew nen Págta lib, gággamitán dán nen gobernador a magpalaya ti essa a piresu. Palayaán na ni de yaman en kagiyán nen tolay hidi.

¹⁶ Ti panahunid a iyud ay tehud a essa a tanyag a piresu a en ngaran na ay Jesus Barrabas.

¹⁷ Kaya dikona a naipun en tolay hidi ay tinanung hidi ni Pilato, “Deya i gustu moyid a palayaán

ku, ti Jesus Barrabas oni ti Jesus a nangaranan a Cristo?”

¹⁸ Gapu tukoy ni Pilato a inggit en dahilan di ni bakin a inyangay di ti Jesus dikona.

¹⁹ Bakán la a iyán, nan alay na a mággetnud ten pághatulan, ay impekagi nen kabinga na, “Dyan ka makialam ti tolayid a iyán. Awan siya ti kasalanan. Pinahirapanák nadid nen tagináp ku tungkul dikona.”

²⁰ Sinulsulan nen pinunu hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan en tolay hidi a agidán di kánni Pilato a ti Barrabas palayaán naid, sakay ti Jesus ay pabunu na.

²¹ Ruway a tinanung nen gobernador en tolay hidi, “Deya ten duwwa i gustu moyid a palayaán ku?”

“Ti Barrabas!” tábbig di.

²² Kinagi ni Pilato dikodi, “Ni konahud, ánya i gamitán kuwid kánni Jesus a nginaranan a Cristo?”

Tummábbig en atanan, “Ipaku siya ten kudas!”

²³ “Bakin ánya beman i madukássid a ginamet na?” tanung ni Pilato.

Peru lalu pa hidi a pummákraw, “Ipaku siya ten kudas!”

²⁴ Dikona a ketan ni Pilato a awan dán siya ti magamet sakay bakay magkagulu pa en tolay hidi ay nagpaalap siya ti dinom sakay nagugas ten lima na ten atubengán nen tolay hidi. “Awanák ti pananagutan ti kákkatay ni tolayid a iyán. Bahala kamon!” kagi ni Pilato.

²⁵ Tummábbig en tolay hidi, “Sagutin mi sakay nen anak mi hidi en kákkatay ni tolayid a iyán!”

²⁶ Sakay pinalaya ni Pilato ti Barrabas, peru ti Jesus ay pinalatigu na sakay inyatád na dikodi tánni ipaku ten kudos.

Dinusta nen Sundalu hidi ti Jesus
(Mc. 15:16-20; Jn. 19:2-3)

²⁷ Káttapos, ay inyangay nen sundalu hidi ti Jesus ten palasyu nen gubernador. Sakay minaipun ten palebut na en essa a batalyon a sundalu.

²⁸ Ineklasan di siya sakay sinulutan di ti essa a badu a madidig.

²⁹ Nangkawikaw hidi ti lanot a masaet sakay indátton di ten ulu na sakay pinagtawid di ti essa a sarukud ten kawanan na a lima. Sakay sinesti di siya linuhud-luhudan di sakay kinagi di, “Mabuhay en Hari nen Judio hidi!”

³⁰ Linoktaban di siya sakay inalap di en sarukud na sakay impakol di dikona.

³¹ Káttapos di siya a sestiyán ay ineklasan di siya sakay sinulutan di ten sadili na a badu. Káttapos ay inluwas di ten banuwan tánni ipaku ten kudos.

Impaku Di ti Jesus ten Kudus
(Mc. 15:21-32; Lu. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Ten kálluwas di ten banuwan ay netagbuwan di en essa a lállaki a en ngaran na ay ti Simon a taga-Cirene. Impilit di a pabáklay dikona en kudos ni Jesus.

³³ Káddemát di ten lugar a nangaranan a Golgota, (en gustu na a kagiyán ay Lugar nen Bungu) ay

³⁴ inátdenan di ti Jesus ti alak a hinaluwan ti apdu. Peru ten dikona a naennaman na ay awan na ininom.

³⁵ Dikona a mepaku dán siya ten kudos ay hinati-hati nen sundalu hidi en badu na káttapos di a nagbunutan.

³⁶ Sakay nággetnud hidi para bantayan di siya.

³⁷ Insulat di ten ontok nen kudos en nagin bintang di dikona, “Ti Jesus iyád, en Hari nen Judio hidi.”

³⁸ Duwwa bi a tulisan en kasabay na a nepaku ten kudos, essa ten kawatan na sakay essa ten kawiri na.

³⁹ Ininsultu bi siya nen magtalib hidi sakay magwalingiwág pa hidi a

⁴⁰ magkagi, “Awan beman siko en mangsida ten Templo sakay ruway mu a ipataknág ti tállu a aldew? Iligtas mu nadid i sadili muwen! Ni siko a talaga en Anak nen Diyos, umugsad ka ti kudusen!”

⁴¹ Sinesti bi siya nen pinunu hidi nen padi hidi, nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay nen pinunu hidi nen banuwan. Kinagi di,

⁴² “Inligtas na en agum hidi peru i sadili naen ay awan na meligtas! Awan beman siya en Hari ni Israel? Ni umugsad la siya nadid ti kudusen ay maniwala kami dán dikona!

⁴³ Maniwala siya ten Diyos sakay kinagi na a siya en Anak nen Diyos. Iligtas siya nen Diyos ni talaga a tatarudan en kinagi na!”

⁴⁴ Sakay sinesti bi siya nen duwwa a tulisan a nepaku a kasabay na.

En Kákkatay ni Jesus

(Mc. 15:33-41; Lu. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Sapul ten tanghali hanggan ten alas tres ten apon ay nagdiklám en buu a lugar.

⁴⁶ Ten dikona a magalas tres ten apon ay pummákraw ti Jesus, “Eli, Eli, lema sabachthani?” En gustu na a kagiyán ay “Diyos ku, Diyos ku bakin pinabayanák mu?”

⁴⁷ Nasanig iyud nen sangan a tumáttaknág haud kaya kinagi di, “Dáddulawan na ti Elias!”

⁴⁸ Pagdaka a gumminan en essa dikodi sakay nangalap ti damit. Binisa na ti maapsot a alak sakay indátton na ten ontok nen tákkán sakay impasápsáp na kánni Jesus.

⁴⁹ Peru kinagi bi nen agum hidi, “Maguray kam pa, ilingán tam ni dumemát ti Elias para iligtas siya!”

⁵⁰ Ruway a pinumákraw ti mabegsák ti Jesus sakay natay dán siya.

⁵¹ Ti odasid a iyud ay bigla a napsad en kortina nen Templo, sapul ten disunu hanggan ten dibábbi. Naglinug ten luta sakay nabisag en batu hidi.

⁵² Nabukasan en lábbáng hidi sakay nabiyag a ruway en makpal a tolay nen Diyos a nágkatay dán.

⁵³ Lummuwas hidi ten páglábbángngan sakay dikona a nabiyag a ruway ti Jesus, ay summáddáp hidi ti Jerusalem sakay netan hidi haud nen makpal a tolay.

⁵⁴ Neántingan ti hustu en kapitan sakay en sundalu hidi a nagbantay kánni Jesus dikona a nabati di en linug sakay netan di en atanan a nangyari. Kinagi di, “Tarud ngani a Anak siya nen Diyos!”

⁵⁵ Makpal a kabábbiyan en ked haud a mágtan-aw ten adeyu la. Sapul pa ti Galilea ay ummunonud dán hidi kánni Jesus sakay nagserbi dikona.

⁵⁶ Kaguman dikodi ti Maria Magdalena, ti Maria a ina de Santiago ay ti Jose, sakay en kabinga ni Zebedeo.

En Páglábbáng kánni Jesus

(Mc. 15:42-47; Lu. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Ten dikona a pággapon dán ay tehud a dummemát a essa a mayaman a taga-Arimatea, en ngaran na ay ti Jose. Siya ay disepulus bi ni Jesus.

⁵⁸ Ummangay siya kánni Pilato sakay inagid na en bangkay ni Jesus. Inyutus bi ni Pilato a iyatád en bangkay dikona.

⁵⁹ Kaya inalap ni Jose en bangkay sakay binalutan na ti malinis a tela a lino.

⁶⁰ Inyangay na ten sadili na a páglábbángngan a bigu na palla a impagamet ten pader a batu. Káttapos ay inggulung na en dikál a batu a págtakáp ten pintuwan sakay lummakad.

⁶¹ Ked bi haud ti Maria Magdalena sakay en essa pa a Maria a nággetnud ten luwas nen páglábbángngan.

En Bantay hidi ten Páglábbángngan

⁶² Ten kailawan na, káttapos nen aldew nen pághanda ten Aldew nen Págtalib, sabay a ummangay kánni Pilato en pinunu hidi nen padi hidi sakay en Pariseo hidi.

⁶³ Kinagi di dikona, “Naala-ala mi en kinagi ni magkukunwariyid a iyud dikona a biyag palla a mabiyag siya a ruway kállipas nen tállu a aldew.

⁶⁴ Pabantayan mu pay ti hustu en páglábbángngan hanggan ten katállu a aldew. Bakay umangay en disepulus na hidi sakay takawán di en bangkay. Sakay kagiyán di ten tolays

hidi a nabiyag siya a ruway. Mahirap dán bakay i págloku diyid a iyád ay magin mas madukás pa nan ten purumeru.”

⁶⁵ Kinagi dikodi ni Pilato, “Mángkuyug kam ti sundalu hidi sakay pabantay moy ti hustu en páglábbángngan.”

⁶⁶ Kaya ummangay hidi sakay dináttonan di ti senyal en pintuwan a batu sakay pinabantayan di en páglábbángngan ten sundalu hidi.

28

Nabiyag a Ruway ti Jesus

(Mc. 16:1-10; Lu. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Kállipas nen Aldew nen Káimang, dikona a págdemlag dán ten purumeru a aldew nen sasimba, ay ummangay de Maria Magdalena sakay en essa pa a Maria ten nánglábbángngan kánni Jesus.

² Káddemát di haud ay bigla a naglinug ti mabegsák gapu ummugsad a gubwat dilanget en essa a anghel nen Panginoon. Inggulung na en batu a nakatakáp ten páglábbángngan sakay ummetnud ten dibabew na.

³ En rupa na ay makasili a kumán a kilat, kona bi ten pudew nen badu na.

⁴ Nagpágpág ti ánteng en bantay hidi sakay nabuwal hidi a kona ten essa a patay dikona a netan di en anghel.

⁵ Peru kinagi nen anghel ten bábbi hidi, “Dyan kam manteng. Tukoy ku a aryokán moy ti Jesus a nepaku ten kudas.

⁶ Awan dán siya háddi gapu nabiyag dán siya a ruway a kona ten kinagi na. Kamon haád, ilingán moy en nángdáttonan dikona.

⁷ Angay moy ibareta nadid bi ten disepulus na hidi a siya ay nabiyag a ruway sakay mágdipalongu ti Galilea. Metan moy siya haud! Tandaan moy en kinagi ku dikomoy.”

⁸ Kaya nagalistu hidi a lummakad ten páglábbángngan a tehud ánteng sakay dikál a kasayaan. Sakay nagginan hidi a ummangay ten disepulus hidi tánni ibareta di en nangyari.

⁹ Peru tinagbu hidi ni Jesus, sakay binati na hidi, “Magkahud kam ti kapayapaan!” Ummadeni hidi kánni Jesus, tinumawid hidi ten básset na hidi sakay sinamba di siya.

¹⁰ Sakay kinagi ni Jesus dikodi, “Dyan kam manteng! Kammoy dán sakay kagiyán moy ten kákkapatkaka ku hidi a umangay hidi ti Galilea sakay ketanák di haud!”

En Kinagi nen Mágbantay hidi

¹¹ Dikona a makalakad en bábbi hidi ay ummangay bi ten banuwan en sangan ten nagbantay hidi ten páglábbángngan. Imbareta di ten pinunu hidi nen padi hidi en atanan a nangyari.

¹² Nagipun-ipun hidi sakay káttapos di a mákpágguron ten pinunu hidi nen banuwan, ay sinuhulan di ti dikál a pilak en sundalu hidi.

¹³ Sakay inutusan di hidi a kona háddi en ibareta di, “Mentras a tidug kami nen gibi ay ummangay en disepulus na hidi sakay tinakaw di en bangkay.”

¹⁴ Kinagi pa nen pinunu hidi nen padi hidi dikodi, “Dyan kam mabalisa, maski masanig man iyád nen gobernador. Bahala kami dán!”

¹⁵ Tinanggap nen bantay hidi en pilak sakay sinunud di en inyutus dikodi. Kaya hanggan nadid ay iyád padi en istorya nen Judio hidi.

Inutusan ni Jesus en Sapulu ay ti Essa a Disepulus

(Mc. 16:14-18; Lu. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Gamet 1:6-8)

¹⁶ Nadid en sapulu ay ti essa a disepulus ay ummangay ti Galilea, ten bukid a intoldu ni Jesus dikodi.

¹⁷ Dikona a ketan di ti Jesus ay sinamba di siya. Peru en agum hidi ay nagduda en isip di.

¹⁸ Ummadeni ti Jesus sakay kinagi na dikodi, “Neatád dán dikoku en atanan a kapangyariyan dilanget sakay ti lutaiday.

¹⁹ Kaya angay kam ten atanan a bansa sakay gamitán moy a disepulus ku en atanan a tolay. Binyagan moy hidi ten ngaran nen Ama, nen Anak sakay nen Banal a Ispiritu.

²⁰ Sakay tolduwan moy hidi a sumunud ten atanan a inyutus ku dikomoy. Tandaan moy, kakagumanák moy hanggan ten katapusan ni munduwiday.”

En Maganda A Bareta Biblia New Testament in Paranan (RP:prf:Paranan)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Paranan)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789712910227

The New Testament

in Paranan

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

66e06b73-4ffa-576e-b764-3197aa73a74e